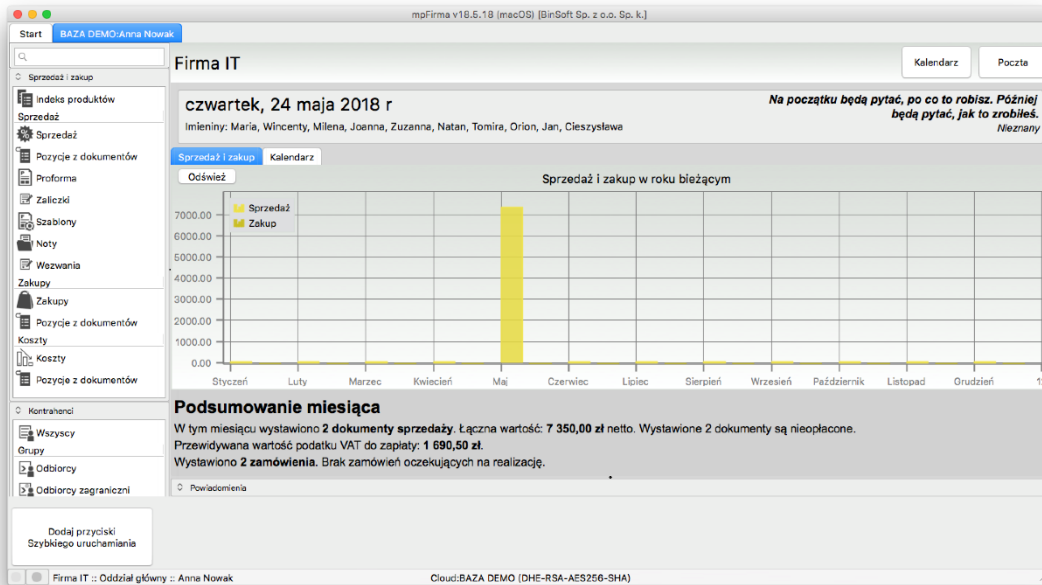

Instrukcja użytkownika

Oprogramowanie serii MP

Maj 2018

Spis treści

Wstęp	6
System BSX	13
Moduły	14
Wersje programów	16
Licencjonowanie	16
Aplikacje dedykowane	17
Instalacja	18
System macOS	19
Aktualizacja programu	21
System Windows	22
Aktualizacja programu	22
Bazy danych	23
Czym są bazy danych?	23
Systemy bazodanowe	24
Oprogramowanie MP	25
Bazy lokalne	26
Bazy zdalne	28
Którą bazę danych wybrać?	30
Pierwsze kroki	33
Utworzenie bazy danych	36
Okno główne aplikacji	40

Otwieranie bazy danych	41
Podstawowa obsługa	44
Widoki	46
Formularze	49
Menu	52
Menu Główne (BSX lub mpFirma/mpFaktura/mpCRM)	52
Menu Moduły	53
Menu Słowniki	54
Menu Zarządzanie	55
Menu Narzędzia	56
Menu Opcje	58
Menu Widok	58
Menu Pomoc	58
Pomoc zdalna	59
Oprogramowanie MP	61
mpCRM	62
mpFaktura	63
mpFirma	65
mpFirma dla Geodezji	68
Numeracje i statusy	71
Matematyka – Ceny Netto, Brutto, Wartości...	75
Zaokrąglenia	75
Obliczanie od ceny netto oraz brutto	76
Moduł Kontrahenci	79

Baza GUS i CEIDG	83
Jak wyświetlić kontrahenta na mapie?	84
Moduł Sprzedaż i Zakup	85
Obsługa magazynu lub prosty indeks produktów	85
Zanim rozpoczniemy...	86
Jak wystawić fakturę?	87
Jak wystawić rachunek?	90
Jak wystawić fakturę/rachunek w obcej walucie?	90
Jak wystawić fakturę pro-forma?	90
Jak wystawić fakturę w języku angielskim?	91
Jak wystawić duplikat faktury?	91
Jak wystawić paragon?	91
Szybka sprzedaż/Sprzedaż detaliczna	92
Jak wprowadzić fakturę zakupową?	93
Moduł Magazyn	94
Magazyny	95
Cenniki	95
Indeks produktów	96
Kategorie produktów	96
Dodawanie produktów do indeksu	98
Atrybuty dodatkowe	99
Dokumenty magazynowe	101
Konfiguracja	105
Serwer MP	105

Typowe sytuacje	109
Praca na jednym stanowisku	109
Praca na wielu stanowiskach	109
Komputery nie chcą się łączyć	110
Drukarki fiskalne	110
Port szeregowy oraz USB	111
Sieć lokalna (LAN)	112
Wbudowana obsługa drukarek fiskalnych	113
Drukarka podłączona do innego komputera	115
Używanie serwera wydruków BSX Printer	117
Dodatek A - Instalacja sterowników USB-SERIAL w środowisku macOS	118
Procedura instalacji sterownika	118
Zakończenie	124

Wstęp

Firma BinSoft jest producentem różnego rodzaju oprogramowania dla firm oraz użytkowników domowych. Tworzy aplikacje nie tylko dla systemów desktopowych takich jak Windows, macOS czy Linux, lecz także dla aplikacji mobilnych (systemy iOS, Android, Windows Phone) oraz dla aplikacji webowych. BinSoft jest autorem szeregu programów, których nazwy rozpoczynają się wspólnym przedrostkiem „mp”. Jest to tzw. **seria MP**. W skład tej serii (na dzień pisania niniejszego podręcznika) wchodzi następujące tytuły:

- mpFaktura,
- mpCRM,
- mpFirma,
- mpSekretariat,
- mpGabinet Lekarski,
- mpGabinet Stomatologiczny;

Niniejszy podręcznik dotyczy każdego z tych programów, a ich lista może być stale powiększana. W dalszej części podręcznika będziemy posługiwać się zwrotem „program MP”, myśląc o każdym z naszych programów i nie precyzując konkretnego tytułu.

Aktualne portfolio firmy BinSoft, dodatkowe materiały edukacyjne, wersje testowe aplikacji i wiele więcej można znaleźć na oficjalnej stronie producenta pod adresem: <http://www.binsoft.pl>.

Jakie funkcje mają programy MP?

Poniżej zebrane zostały podstawowe funkcjonalności programów z serii MP. Dają one użytkownikowi szereg możliwości. Dzięki nim:

- Możesz tworzyć dowolnie wiele baz danych przeznaczonych na potrzeby wielu firm, które prowadzisz lub do podziału niektórych Twoich informacji na dane mniej poufne (dostępne dla pracowników) i zupełnie prywatne.
- W ramach każdej pojedynczej bazy możesz prowadzić dowolnie wiele firm.
- W ramach każdej firmy możesz utworzyć dowolnie wiele oddziałów.
- W ramach każdej bazy możesz utworzyć dowolnie wiele kont użytkowników.
- Swoją bazę danych możesz przechowywać w różnych miejscach – na swoim komputerze, na serwerze wewnątrz Twojej firmy, na zdalnym serwerze lub w naszej chmurze.
- W tym samym czasie wielu Twoich pracowników może pracować na jednej bazie danych – wszyscy macie dostęp do tych samych danych on-line.
- Możesz korzystać z różnych systemów operacyjnych. Wspierany jest system Windows (32- i 64-bitowy) oraz macOS.
- Oprócz danych firmowych typu faktury, rachunki, kontrahenci, oprogramowanie mp pozwala przechowywać również inne dokumenty w postaci załączników, np. PDF-y, zdjęcia itp.
- Możesz definiować różne uprawnienia dla swoich pracowników; uprawnienia możesz przypisywać w ramach Grup użytkowników;
- Program automatycznie nadaje numery wszystkim dokumentom (fakturom, rachunkom, dokumentom magazynowym itp.). Może prowadzić odrębną numerację w ramach każdej Twojej firmy, oddziału czy nawet dla każdego

pracownika! Możesz ustalać, kiedy numeracja ma się zerować – po miesiącu czy po roku. Możesz wreszcie samodzielnie definiować numer każdego dokumentu, prowadzić kilka numeracji dla jednego typu dokumentów, czy np. dopisywać w numerze dowolne symbole itp.;

- Dokumenty mają swojej statusy; możesz zatem nad nimi pracować dłuższy czas; możesz je także blokować przed przypadkowym usunięciem lub modyfikacją;
- Każdy dokument ma historię modyfikacji informującą, kto i kiedy go zmieniał lub usunął.
- Program ma bardzo inteligentny system wyszukiwania informacji wśród danych. Każda lista rekordów jest wyposażona w różnego rodzaju filtry zawężające wyniki, każdą taką listę możesz wydrukować lub wyeksportować do wielu formatów np. XML, HTML czy PDF.
- Możesz wystawiać wszelkiego rodzaju faktury, rachunki, paragony. Masz do dyspozycji kilka szablonów wydruków każdego z dokumentów – w różnej kolorystyce i stylistyce. Możesz tworzyć własne szablony oraz modyfikować istniejące. Możesz w prosty sposób uzupełnić dokumenty o logo, znak wodny, automatyczne komentarze itp. Wydruk każdego dokumentu ma szereg opcji pozwalających na jego zmianę, np. ukrycie cen, niektórych pól itp.
- Możesz tworzyć faktury w języku polskim, angielskim, niemieckim oraz dwujęzyczne. Możesz ustawiać walutę PLN, EUR, USD i dowolną inną. Program automatycznie pobiera aktualne kursy walut i podaje tabele NBP, z której one pochodzą.
- Każdy wydruk dokumentu możesz zapisać w formacie PDF lub wysłać na e-mail wprost z programu.

- Możesz drukować paragony i faktury na podłączonych drukarkach fiskalnych – również w środowisku macOS. Obsługiwane są drukarki podłączone przez USB, kabel szeregowy RS232C, sieć LAN lub Bluetooth.
- Możesz tworzyć własne reguły skutkujące, np.: automatycznym wysłaniem zatwierdzonej faktury na adres e-mail klienta albo automatycznym wysyłaniem klientowi SMS-a potwierdzającego dodanie zgłoszenia serwisowego, albo automatycznym powiadamianiem (SMS lub na adres e-mail) klientów o fakturze nieopłaconej w terminie.
- Możesz wysyłać wiadomości SMS wprost z programu.
- Możesz, korzystając z usług firm kurierskich, wysyłać paczki, monitorować ich statusy, wysyłać listy pocztą tradycyjną oraz faksy – wprost z aplikacji.
- Możesz kontrolować rozliczenia faktur, wystawiać KP/KW, podpinać je pod faktury, tworzyć różne źródła wpłat itp.
- Możesz wprowadzić do oprogramowania dowolnie wiele kont bankowych, ustalać różne konta domyślne dla różnych walut.
- Program będzie kontrolował, czy podajesz poprawny numer konta bankowego, NIP, REGON, PESEL itp.
- Możesz automatycznie pobierać dane o kontrahentach z bazy GUS lub CEIDG na podstawie numeru NIP lub REGON.
- Program automatycznie uzupełni dane adresowe na podstawie kodu pocztowego.
- Możesz ustalić datę automatycznego wystawiania się faktur cyklicznych, np. co miesiąc. Przypisanie ich do całej grupy kontrahentów pozwoli Ci na automatyczne wystawianie setek faktur. Co więcej, możesz umieszczać w nich specjalne znaczniki powodujące automatyczne nadawanie nazw, np. „Abonament za styczeń” itp.

- Możesz gromadzić różne informacje o kontrahentach, grupować ich, dzielić na kategorie. Z poziomu każdego dokumentu masz dostęp do związanego z nim kontrahenta, jego faktur, zamówień, zaległości itp. Możesz nadawać kontrahentom indywidualne rabaty, cenniki, formy i terminy płatności itd.
- Możesz tworzyć dowolnie wiele magazynów, prowadzić magazyny w różnych walutach, przenosić pozycje pomiędzy magazynami, tworząc automatyczne przewalutowania. W każdym magazynie w dowolnym czasie możesz przeprowadzić remanent.
- Każdy z magazynów może prowadzić swoją własną, odrębną numerację dokumentów.
- Możesz tworzyć zamówienia przychodzące i wychodzące, oferty przychodzące i wychodzące, wystawiać automatycznie faktury do zamówień i ofert itp.
- Możesz tworzyć oferty sumujące pozycje lub rozbijające pozycje jako odrębne jednostki. Oferty mogą mieć ukryte ceny, dodatkowe opisy itp.
- Możesz prowadzić dowolnie wiele cenników z automatycznymi narzutami. Cenniki mogą być przygotowywane w różnych walutach.
- Możesz kontrolować bazy numerów seryjnych dla dowolnego produktu.
- Możesz korzystać z pełnej gospodarki magazynowej lub prostego indeksu produktów.
- Masz okno *Szybkiej sprzedaży* pozwalające na realizację szybkich sprzedaży, np. w sklepie lub w hurtowni.
- Możesz tworzyć różnego rodzaju raporty i zestawienia.
- W czasie sprzedaży masz podgląd, z której dostawy pochodzi dany produkt.
- Możesz korzystać z kolejkowania FIFO, LIFO i innych.

- Możesz obsługiwać serwis i reklamacje. Program wydrukuje Ci potwierdzenia przyjęcia, wydania, nada numery RMA, poinformuje klientów o przyjęciu pozycji na serwis lub jej gotowości do odbioru itp.
- Program może automatycznie tworzyć kopie bezpieczeństwa w tle, pozwalając Ci tym samym na normalną pracę. Korzystając z kopii, możesz przenosić się pomiędzy dowolnymi systemami bazodanowymi, np. przenieść się z bazy lokalnej do chmury i odwrotnie.
- Możesz tworzyć kampanie reklamowe i rozsyłać wiadomości e-mail lub SMS do dowolnej grupy odbiorców.
- Możesz synchronizować swoje kalendarze i zadania z kalendarzami Google i Live.
- Dla każdego dokumentu możesz planować zadania, tworzyć przypomnienia, zlecać zadania innym użytkownikom.
- Możesz rozbudowywać swój program o dodatkowe moduły, funkcje i integracje. Możesz zlecić nam ich przygotowanie lub nawet stworzyć je samodzielnie! Udostępniamy dokumentację techniczną wyjaśniającą krok po kroku, jak tworzyć własne rozszerzenia. Nie potrzebujesz do tego żadnych dodatkowych narzędzi ani nie musisz ponosić żadnych dodatkowych kosztów!
- Masz dostęp do pomocy technicznej, z której możesz swobodnie korzystać! W jej ramach konsultant może połączyć się z Twoim komputerem i dokonać odpowiednich napraw, korekt lub pomóc w czynnościach, które sprawiają Ci problemy.

I wiele więcej... Nie sposób jest wymienić wszystkich możliwości, jaki daje oprogramowanie MP. Należy również zwrócić uwagę, że niektóre

funkcjonalności są charakterystyczne dla określonej aplikacji z serii MP i nie muszą być dostępne w innych programach.

Każdy z naszych programów możesz pobrać z jego strony domowej, zainstalować i testować przez 30 dni. Podczas testów wszystkie funkcjonalności są dostępne. Z wersji testowych może korzystać do trzech użytkowników jednocześnie. Podczas testów masz możliwość skorzystania z pomocy technicznej! Po testach, jeśli zdecydujesz się na zakup naszego oprogramowania, wszystkie wprowadzone przez Ciebie dane pozostaną. Nie utracisz żadnych danych.

System BSX

BinSoft jest producentem systemu zwanego BSX. BSX służy do budowania aplikacji biznesowych dla systemów operacyjnych Windows oraz macOS. Podstawowym założeniem BSX jest obsługa tzw. **modułów**. Moduły rozszerzają funkcjonalność danej aplikacji o nowe formularze, widoki, narzędzia itp.

Oprogramowanie serii MP zbudowane jest w oparciu o system BSX. Oznacza to, że „silnik” we wszystkich tych aplikacjach jest wspólny. Różnią się one natomiast modułami, z których są zbudowane. Dlatego niniejszy podręcznik odnosi się jednocześnie do wszystkich aplikacji serii MP, a nie jedynie do konkretnego tytułu. Bowiem interfejs (widok), filozofia i obsługa wszystkich tych aplikacji są jednakowe. Różnią się one jedynie dostępnością lub brakiem dostępności określonych modułów lub narzędzi.

Rozwiązanie modułowe systemu BSX i aplikacje stworzone przy jego pomocy mają szereg zalet, m.in.:

- obsługa wszystkich aplikacji jest analogiczna i intuicyjna, dlatego migracja użytkownika z jednej do drugiej jest przyjemna i łatwa;
- wszystkie aplikacje są ze sobą kompatybilne, co oznacza, że mogą współpracować w ramach jednej bazy danych;
- aplikacje są skalowalne i pozwalają na rozbudowę ich o nowe funkcjonalności bez naruszania integralności i spójności pozostałych elementów aplikacji;
- użytkownik ma możliwość dokupowania dodatkowych modułów oraz ich doinstalowywania do swojej wersji aplikacji;
- dzięki publicznemu udostępnieniu dokumentacji API użytkownik może samodzielnie rozbudowywać oprogramowanie MP o dodatkowe moduły,

funkcje i integracje; może również tworzyć komercyjne rozszerzenia a nawet indywidualne wdrożenia dla swoich klientów;

Moduły

Moduły, z których mogą się składać aplikacje serii MP to m.in.:

- **Kontrahenci** – moduł do gromadzenia danych o klientach (odbiorcach i dostawcach, partnerach);
- **Sprzedaż i Zakup** – moduł pozwalający na wystawianie faktur, rachunków, paragonów;
- **CRM** – moduł wspomagający zarządzanie relacjami z klientami, tworzenie mailingów, kampanii reklamowych itp.;
- **Magazyn** – moduł pozwalający na obsługę gospodarki magazynowej;
- **Serwis i Naprawy** – moduł pozwalający na prowadzenie serwisu i obsługę reklamacji;
- **Płatności** – moduł pozwalający na wystawianie dokumentów KP, KW, rozliczanie i monitorowanie stanu płatności klientów itp.;
- **Rejestr umów** – moduł pozwalający na rejestrowanie różnego rodzaju umów w firmie;
- **Rejestr oprogramowania** – moduł pozwalający na rejestrowanie oprogramowania w firmie;
- ...

Modułów tego typu jest oczywiście znacznie więcej. Konkretnie aplikacje z serii MP różnią się jedynie listą dostępnych modułów. Na przykład:

- **mpCRM** to aplikacja do zarządzania relacjami z klientami; została wyposażona w moduł *Kontrahenci* umożliwiający zarządzanie nimi

oraz moduł *CRM* służący do budowania kampanii reklamowych, tworzenia bazy kontaktów, mailingów itp. Nie ma natomiast modułów *Sprzedaż i Zakup*, *Rejestr umów* itp.

- **mpFaktura** to aplikacja służąca do prowadzenia sprzedaży w firmie; ma zatem moduły: *Kontrahenci*, *Sprzedaż i Zakup*, *Magazyn* i inne, ale nie ma modułu *Rejestr umów*, *Projekty*, *Serwis i Naprawy*, *CRM* i innych;
- **mpFirma** to najbardziej rozbudowana wersja aplikacji zapewniająca kompleksową obsługę firmy; zawiera więc wszystkie dostępne moduły; podczas pierwszego uruchomienia użytkownik może wybrać, które z modułów mają być u niego aktywne; w ten sposób może dostosować swoją wersję programu do branży, w której pracuje.

Przed zakupem konkretnego oprogramowania serii MP należy się upewnić, z jakich modułów jest zbudowane. Jeśli potrzebujemy aplikacji tylko do gromadzenia danych o klientach i tworzenia do nich, np. mailingów reklamowych, wystarczy nam **mpCRM**. Jeśli chcemy sprzedawać określone produkty lub usługi, zadowolą nas **mpFaktura**. Jeśli natomiast chcemy mieć kompleksowe rozwiązanie – warto wybrać **mpFirma**. Na początku pracy z aplikacją możemy wyłączyć nieużywane przez nas moduły, wówczas nie będą nas rozpraszały. Jeśli w przyszłości stwierdzimy, że chcielibyśmy z nich skorzystać, zawsze będziemy mogli je odkryć i ich używać.

Szczegółowe informacje o tym, z jakich modułów składa się dany program serii MP opisane są w rozdziałach poświęconych danemu programowi.

Wersje programów

W ramach każdego rodzaju programu z serii MP może istnieć dodatkowy podział na wersje: **Start**, **Professional** oraz **Enterprise**. Kolejne wersje różnią się dostępnością określonych funkcji w ramach danego modułu lub też samą dostępnością niektórych modułów. Oznacza to, że niektóre funkcje w wersji **Start** mogą być nieco ograniczone, uboższe lub w ogóle niedostępne w stosunku do wersji wyższej. Podział ten wprowadzony został w celu dokładniejszego dostosowania aplikacji do wymagań klienta, a tym samym lepszego dopasowania ceny danej aplikacji.

Szczegółowe informacje na temat dostępności lub braku dostępności danej funkcji w określonej wersji programu opisane są w rozdziałach poświęconych danym programom.

Licencjonowanie

Kupując oprogramowanie z serii MP, musimy wybrać nie tylko konkretny tytuł (np. mpFirma) i odpowiednią wersję (np. Professional), lecz także liczbę **licencji**, która określa, ile osób w danej firmie można korzystać z programu w tym samym czasie.

Licencjonowanie oprogramowania MP odnosi się nie do liczby stanowisk czy komputerów, lecz do liczby tzw. **aktywnych połączeń**. Oznacza to, że po zakupie tylko jednej licencji program możemy zainstalować na dowolnie wielu komputerach i może być wykorzystywany przez dowolnie wiele osób. Jednakże w jednym czasie może korzystać z niego tylko jedna osoba.

Licencje na oprogramowanie MP zawsze są ograniczone czasowo. Są to tzn. **licencje abonamentowe**. Z reguły okres takiego abonamentu wynosi 1 rok. Istnieje jednak możliwość zakupu aplikacji na inne okresy – krótsze, np. 6

miesiące oraz dłuższe, np. 2, 3 lata bądź 5 lat. Aby zakupić taką niestandardową długość licencji, należy się skontaktować z BinSoft.

Licencjonowanie w ramach abonamentu ma szereg zalet, m.in.:

- oprogramowanie jest tańsze;
- przez cały okres abonamentu mamy dostęp do wszystkich aktualizacji programu zupełnie za darmo;
- przez cały okres abonamentu mamy dostęp do wsparcia technicznego poprzez pocztę e-mail; czat, telefon, a za dodatkową opłatą – pomoc zdalną.

Dwa tygodnie przed wygaśnięciem licencji program rozpocznie informowanie o tym fakcie przy każdym uruchomieniu. Jeśli nie przedłużymy licencji w wyznaczonym czasie, program przełączy się w tryb **tylko do odczytu**. Nie będzie już pozwalał na wprowadzanie nowych danych, a jedynie na odczyt zapisanych. W tym trybie program będzie działał przez kolejne 30 dni. Po ich upływie przestanie się uruchamiać.

Aplikacje dedykowane

Z uwagi na elastyczność systemu BSX firma BinSoft może przygotować indywidualne wersje aplikacji dostosowane do specyfiki konkretnej firmy lub branży. Takie oprogramowanie może bazować np. na **mpFirma**, ale ma dodatkowe moduły i funkcjonalności wykonane indywidualnie na zlecenie klienta.

Jeśli w Twojej firmie potrzebujesz jakichś dodatkowych funkcji lub modułów, skontaktuj się z nami, a my dostosujemy program do Twoich indywidualnych potrzeb. Istnieje już kilkadziesiąt firm korzystających ze stworzonych specjalnie dla nich wersji aplikacji serii MP.

Instalacja

Zawsze przed rozpoczęciem procedury instalacji programu MP warto pobrać najnowszą wersję oprogramowania ze strony producenta. W zależności od rodzaju aplikacji, odpowiednie pliki instalacyjne znajdziemy na dedykowanych stronach WWW. Poniżej prezentujemy adresy URL stron, z których pobierzemy odpowiednie wersje programu.

- mpFaktura – <http://www.mpfaktura.pl/pobierz>
- mpCRM – <http://www.mpcrm.pl/pobierz>
- mpFirma – <http://www.mpfirma.pl/pobierz>
- mpSekretariat – <http://www.mpsekretariat.pl/pobierz>
- mpGabinetLekarski – <http://www.mpgabinet.pl/pobierz>
- mpGabinetStomatologiczny – <http://www.mpstomatolog.pl/pobierz>

Należy się upewnić, że pobraliśmy właściwą wersję instalatora odpowiednią dla naszego systemu operacyjnego. Oprogramowanie serii MP dostępne jest bowiem na systemy OS X oraz Windows. Każdemu ze wspieranych systemów udostępnione są oddzielne pliki instalacyjne.

Instalacja oprogramowania serii MP jest intuicyjna i nie powinna przysporzyć użytkownikowi żadnych trudności. Jest również analogiczna do instalacji wielu innych programów na dany system operacyjny.

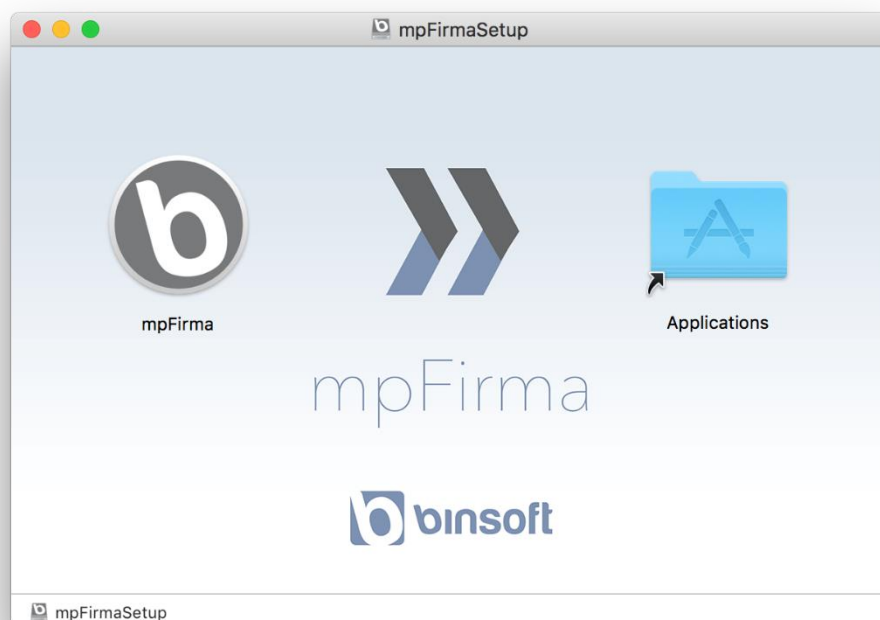
Wymagania systemowe:

- System Windows 7 lub nowszy
- macOS 10.8 (Mountain Lion) lub nowszy

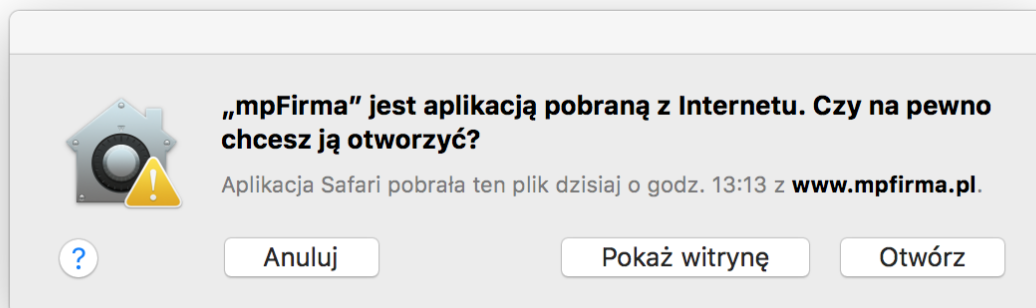
System macOS

Pliki instalacyjne dla systemu macOS mają rozszerzenie **dmg**. W przypadku programu mpFirma jest to plik **mpFirma.dmg**. Inne programy będą miały analogiczne nazwy. Po pobraniu odpowiedniego pliku instalacyjnego należy wykonać następujące kroki:

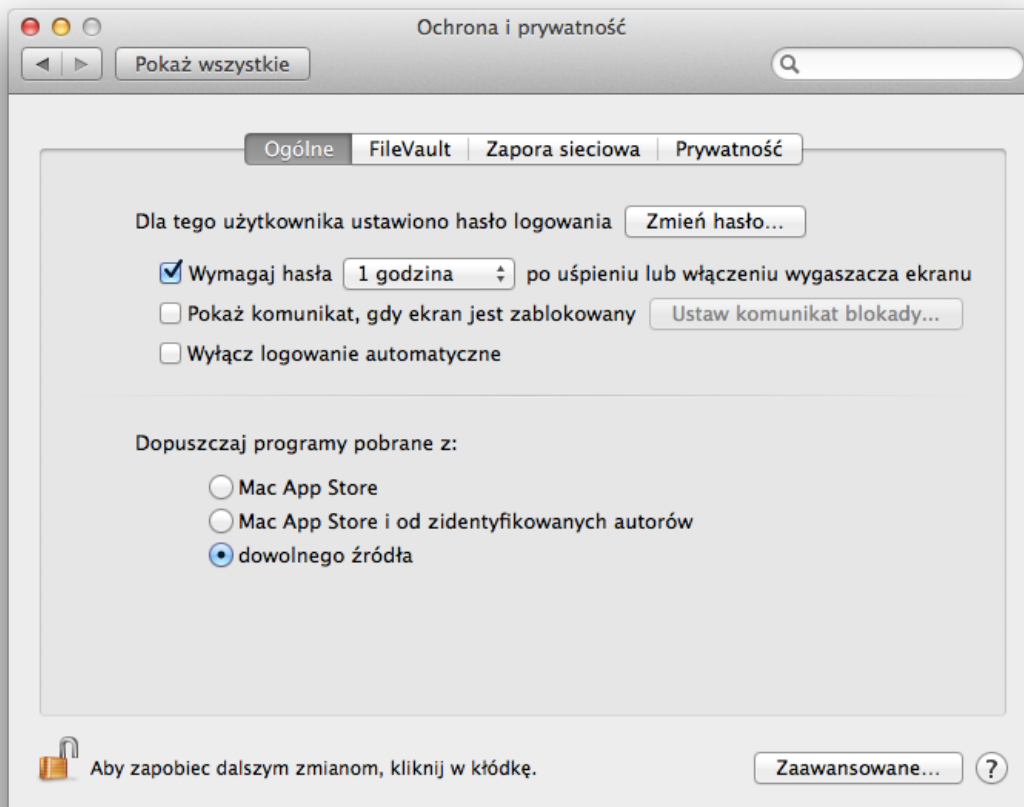
1. Jeśli wcześniej instalowaliśmy aplikację na komputerze, przed rozpoczęciem instalacji należy się upewnić, czy aplikacja nie jest uruchomiona.
2. Klikamy dwukrotnie lewym przyciskiem myszy na ikonę pliku instalacyjnego **mpFirma.dmg** (lub inną, analogiczną w zależności od programu, jaki mamy).
3. Na pulpicie pokaże się ikona nowego „urządzenia” – **mpFirma**. Klikamy na nią dwukrotnie lewym przyciskiem myszy. Pokaże się ekran jak poniżej.

4. Przeciągamy ikonę aplikacji (w przykładzie **mpFirma**) do folderu **Applications**.
  5. Jeśli wcześniej zainstalowaliśmy program, może pojawić się monit z pytaniem, czy chcemy zastąpić starszą wersję programu nowszą. Należy wówczas potwierdzić tę operację, klikając przycisk **Tak**.
  6. Aby uruchomić program, wybieramy ikonę **mpFirma** z folderu **Aplikacje**.
- Jeśli po uruchomieniu aplikacji ukaże się komunikat jak poniżej:

oznacza to, że mamy zablokowaną możliwość uruchamiania aplikacji niepochozących z oficjalnego sklepu Mac App Store. W tym celu należy wejść w **Preferencje systemowe**, następnie otworzyć **Ochrona i prywatność**. Pokaże się okno jak poniżej. Należy zaznaczyć w nim opcję **dowolne źródła** w sekcji **Dopuszczaj programy pobrane z**.

Inna metoda to kliknięcie prawym przyciskiem myszy w ikonę programu i wybranie z menu podręcznego opcji **Otwórz**. Pojawi się wówczas analogiczny monit jak poprzednio, jednak będzie miał dodatkowy przycisk **Otwórz** pozwalający na wymuszenie uruchomienia programu. Powyższą czynność należy wykonać tylko jeden raz. System macOS zapamięta nasz wybór i będzie pozwalał uruchamiać aplikację poprzez standardowe kliknięcie na ikonę.

Aktualizacja programu

Procedura aktualizacji programu do nowszej wersji jest analogiczna do procedury instalacyjnej. Przed jej wykonaniem należy jedynie upewnić się, czy program jest wyłączony. Po aktualizacji programu wszystkie zgromadzone w nim dane będą nienaruszone.

System Windows

Pliki instalacyjne dla systemu Windows mają rozszerzenie **exe**. W przypadku programu mpFirma jest to plik **SetupMPFirma.exe**. Jeśli mamy aktualną wersję danej aplikacji i chcemy przeprowadzić procedurę instalacji, musimy wykonać następujące kroki:

1. Jeśli instalowaliśmy wcześniej program MP, przed rozpoczęciem instalacji musimy upewnić się, czy nie jest on uruchomiony.
2. Klikamy dwukrotnie lewym przyciskiem myszy w ikonę pliku instalacyjnego (w przypadku mpFirma jest to plik **SetupMPFirma.exe**).
3. Pokaże się standardowe okno instalatora. Należy postępować zgodnie z instrukcjami, które będą się pokazywać na ekranie. Procedura instalacji nie jest skomplikowana i sprowadza się do kilku kroków, m.in: akceptacji umowy licencyjnej, wyboru miejsca instalacji itp.
4. Po zainstalowaniu programu można go natychmiast uruchomić.

Oprogramowanie z serii MP przygotowywane jest w dwóch wersjach: 32- i 64-bitowej. Pliki instalacyjne mają wbudowane obie wersje, dzięki czemu użytkownik nie musi dokonywać żadnego wyboru. Instalator automatycznie rozpozna, czy mamy 32- czy 64-bitowy komputer oraz system operacyjny i zainstaluje odpowiednią wersję programu.

Aktualizacja programu

Procedura aktualizacji programu do nowszej wersji jest analogiczna do procedury instalacyjnej. Przed jej rozpoczęciem należy się jedynie upewnić, czy program nie jest uruchomiony. Nie ma potrzeby odinstalowywania programu przed jego aktualizacją.

Bazy danych

Przed rozpoczęciem pracy z programami serii MP warto poznać kilka podstawowych informacji na temat tzw. baz danych i systemów bazodanowych. Oprogramowanie MP wykorzystuje bowiem bazy danych do gromadzenia wszystkich wprowadzanych danych, więc ta wiedza ułatwi zrozumienie działania i filozofii programu.

Czym są bazy danych?

Większość informacji przechowywanych w firmie możemy przedstawić w postaci tabel – podobnie jak w arkuszu kalkulacyjnym Excel. Każda tabela składa się z kolumn opisujących pewne cechy oraz wierszy opisujących kolejne rekordy danych w tabeli. Wyobraźmy sobie tabelę do przechowywania informacji o kontrahentach. Miałyby ona kolumny: imię, nazwisko, nazwa firmy, adres, NIP itp. Kolejne wiersze tej tabeli opisywałyby kolejnych kontrahentów.

Często tabele przytoczonego typu wiążą tzw. relacje, czyli odwołują się do innych tabel. Na przykład, gdybyśmy chcieli przechowywać informacje o wystawianych fakturach, potrzebowalibyśmy w sumie aż trzech tabel:

- tabelę FAKTURY, w której przechowywalibyśmy informacje typu: numer faktury, data wystawienia, data płatności, forma płatności itp.
- tabelę PRODUKTY, w której umieszczalibyśmy informacje o produktach na fakturze; a więc zawierałaby takie kolumny jak: nazwa produktu/usługi, liczba sztuk, cena netto, stawka VAT, cena brutto itp.
- tabelę KONTRAHENCI, w której przechowywalibyśmy informacje o kontrahentach; miałaby ona kolumny, np. imię i nazwisko, NIP, adres itp.

Powyższe tabele powinny być ze sobą połączone **relacjami**. Tabela FAKTURY powinna odwoływać się do tabeli KONTRAHENCI i wskazywać konkretnego

kontrahenta, którego dana faktura dotyczy. Podobnie tabela PRODUKTY powinna mieć powiązanie z tabelą FAKTURY, aby było wiadomo, które produkty znajdują się na danej fakturze itd.

Jak widzimy, gromadzenie danych biznesowych sprowadza się do prowadzenia bardzo wielu tabel składających się z bardzo wielu kolumn. Tabele te są ze sobą w relacjach. Taki zbiór tabel powiązanych relacjami możemy nazwać **relacyjną bazą danych**.

Systemy bazodanowe

Tabele mogą się składać z tysięcy, setek tysięcy, a nawet milionów rekordów. Jest to bardzo duża ilość informacji. Stworzenie aplikacji, która potrafiłaby zarządzać taką ilością danych, nie jest zadaniem trywialnym. Oprócz stworzenia mechanizmów umożliwiających dodawanie danych do takiej bazy, ich edycję, usuwanie, należy umożliwić wyszukanie informacji w tych danych. Często bowiem zachodzi potrzeba wyszukania danych określonego typu (np. pewnego rodzaju faktury albo konkretnego kontrahenta). Oprócz tego, często chcielibyśmy otrzymane dane dodatkowo przefiltrować, posortować, przeanalizować itd. Taki system musiałby także przewidywać sytuacje, w których w tym samym czasie wielu użytkowników może próbować dodać różne dane albo jeden z nich próbuje dodać nowy rekord, a drugi w tym samym czasie edytuje inny rekord, podczas gdy kolejny próbuje pobrać rekordy z bazy itp.

Istnieją zatem tzw. **systemy bazodanowe**, czyli aplikacje specjalizujące się właśnie w powyższych zadaniach. Zadaniem systemu bazodanowego jest gromadzenie danych, ich edycja, usuwanie, przeszukiwanie, filtrowanie itd. Wielu producentów stworzyło własne systemy tego typu. Najbardziej popularne to: MySQL, MariaDB, PostgreSQL, Firebird, MS SQL, SQLite, Oracle itd. We wszystkich tych systemach mamy do czynienia z tabelami i relacjami pomiędzy nimi (są to tzw. relacyjne bazy danych). Jednakże każdy z producentów stworzył swoje autorskie algorytmy przechowywania tych

danych, ich analizy, filtrowania, wyszukiwania, zarządzania nimi itp. Cechą wspólną tych systemów jest język zwany SQL (stąd nawiązujące do tego języka nazwy systemów, np. MySQL, SQLite itp.).

Systemy bazodanowe specjalizują się w przechowywaniu i przetwarzaniu gromadzonych w nich danych. Nie definiują jednak ich rodzaju, nie mają formularzy służących do wprowadzania tych danych, nie mają interfejsu przyjaznego użytkownikowi itp. Posługiwanie się nimi zarezerwowane jest dla specjalistów bazodanowych, informatyków itp.

Każdy z tego typu systemów bazodanowych można pobrać ze strony danego producenta oraz zainstalować na komputerze. Takie oprogramowanie będzie wówczas automatycznie uruchamiane podczas startu systemu i będzie pracować w tle (tzn. będzie niewidoczne dla użytkownika). Inne programy na komputerze będą mogły podłączyć się do tego systemu i skorzystać z jego usług. Oprogramowanie komputerowe świadczące usługi na rzecz innych programów nazywamy **serwerem**. Zamiast mówić o systemie bazodanowym możemy też mówić o **serwerze SQL**. Jeśli precyzujemy nazwę danego systemu, np. MySQL, wówczas możemy mówić o **serwerze MySQL** czy też **serwerze PostgreSQL**, **serwerze MS SQL** itp.

Oprogramowanie MP

Aplikacje serii MP współpracują ze wspomnianymi systemami bazodanowymi i przechowują w nich zgromadzone przez siebie dane. Oznacza to, że same aplikacje MP nie zajmują się przechowywaniem danych, lecz wykorzystują wyspecjalizowane w tym celu systemy. Dzięki temu mogą przechowywać olbrzymie ilości danych (miliony rekordów) bez uszczerbku na wydajności i spójności tych danych.

Oprogramowanie MP – w przeciwieństwie do większości konkurencyjnych produktów – zostało stworzone w taki sposób, aby możliwa była współpraca

z wieloma różnymi systemami bazodanowymi, których wybór pozostawia się użytkownikowi. Może on zdecydować się na jeden z następujących systemów:

- SQLite,
- MySQL,
- MariaDB,
- PostgreSQL,
- Firebird,
- Interbase,
- MS SQL;

Krótką charakterystyka poszczególnych systemów znajdzie się w kolejnych podrozdziałach tego podręcznika. Ułatwi ona użytkownikowi wybór najlepszego dla niego systemu.

Bazy lokalne

Oprogramowanie serii MP ma wbudowany serwer SQLite oraz Firebird (w środowisku Windows). Dzięki temu od razu po zainstalowaniu dowolnego programu z tej serii możemy stworzyć pierwszą bazę i z niej korzystać. Nie musimy wykonywać żadnych dodatkowych czynności, takich jak: pobieranie serwera ze strony producenta, instalowanie go, konfigurowanie itp.

Bazy SQLite i Firebird przechowywane są na tym samym komputerze, na którym zainstalowany jest program MP. Cała baza danych zapisywana jest w postaci pojedynczego pliku z rozszerzeniem **.dbx** (SQLite) lub **.fdb** (Firebird).

Najważniejsze cechy baz SQLite i Firebird możemy opisać następująco:

- bazy tego typu są szybkie i wydajne, jednakże nie są najlepsze do gromadzenia bardzo dużych ilości informacji; dla większości małych,

z reguły jednoosobowych firm są wyborem optymalnym; jeśli jednak przewidujemy przechowywanie setek tysięcy rekordów, warto wybrać inne rozwiązanie;

- bazy SQLite/Firebird (wbudowana wersja) nie obsługują współdzielenia; oznacza to, że nie można się do nich podłączyć z innego komputera niż ten, na którym się znajdują, a korzystać z takiej bazy danych nie może więcej niż jeden użytkownik w tym samym czasie;
- zaletą tych baz jest przechowywanie ich w jednym pliku; dzięki temu tworzenie kopii bezpieczeństwa wiąże się ze skopiowaniem tego pliku na inny nośnik, a odtworzenie bazy z kopii polega na prostym przywróceniu takiego pliku.

Baza lokalna i chmura typu DropBox, iCloudDrive itp.

W ustawieniach programu MP można wskazać folder przechowywania baz danych. Jeśli jako ten folder wskażemy katalog powiązany z kontem DropBox, iCloudDrive lub innym serwisem tego typu, sprawimy, że baza będzie zapisana nie tylko lokalnie (na danym komputerze), lecz także zostanie automatycznie zsynchronizowana z daną chmurą. Na innym komputerze, na którym również będziemy mieli zainstalowane oprogramowanie danej chmury, baza pojawi się i będzie automatycznie synchronizowana. Jeśli na tym drugim komputerze również zainstalujemy oprogramowanie MP i jako folder baz danych wskażemy katalog w danej chmurze, będziemy mogli pracować na naszej bazie z innego komputera.

Korzystający z tej metody współdzielenia bazy muszą pamiętać o następujących zasadach:

1. Po zakończeniu pracy na jednym komputerze należy poczekać, aż plik bazy zostanie wysłany do chmury;

2. Przed rozpoczęciem pracy na innym komputerze należy poczekać, aż plik bazy zostanie pobrany z chmury;
3. Nigdy nie należy pracować na obu komputerach jednocześnie.

Bazy zdalne

Bazy zdalne to systemy bazodanowe, które nie są wbudowane w oprogramowanie MP, lecz wymagają oddzielnej instalacji i konfiguracji. Wspierane przez MP serwery tego typu to: MySQL, MariaDB, PostgreSQL, Interbase, Firebird (jako wersja niewbudowana) oraz MS SQL.

Użytkownik może wybrać dowolny ze wspieranych serwerów, pobrać go ze strony producenta, a następnie zainstalować na swoim komputerze. Kolejnym krokiem jest skonfigurowanie oprogramowania MP tak, aby korzystało właśnie z tego zainstalowanego uprzednio serwera.

Cechy charakterystyczne serwerów tego typu to:

- bardzo duża wydajność; wszystkie wspomniane serwery pozwalają na przechowywanie bardzo dużych baz danych, w których tabele składają się z setek tysięcy a nawet milionów rekordów;
- możliwość współdzielenia danych; po uruchomieniu takiego serwera na dowolnym komputerze możemy się do niego podłączyć z dowolnego innego komputera w naszej firmie; w ten sposób z tej samej bazy może korzystać wielu użytkowników w tym samym czasie, o ile mamy wykupioną licencję na więcej niż jedno aktywne połączenie;
- możliwość dostępu do danych online; jeśli nasz serwer bazodanowy znajduje się na komputerze ze stałym adresem IP (lub zastosujemy dodatkowe oprogramowanie), możemy podłączyć się do niego

z dowolnego komputera podłączonego do sieci Internet; możliwe jest zatem korzystanie z naszej bazy nie tylko z komputera w firmie, lecz także z domu czy mobilnie – jeśli tylko mamy dostęp do Internetu;

- wielu usługodawców hostingowych, w tym BinSoft, udostępnia serwery SQL swoim użytkownikom; najczęściej są to serwery MySQL oraz PostgreSQL; jeśli mamy konto hostingowe, możemy wykorzystać serwer SQL do przechowywania w nim swoich baz; pozwala to na dostęp do danych firmowych z dowolnego komputera podłączonego do Internetu;

Jeśli korzystamy z gotowych usług hostingowych, obsługa baz tego typu jest bardzo prosta i sprowadza się do wprowadzenia do programu MP danych dostępowych do takiego serwera. Jeśli jednak samodzielnie instalujemy serwer SQL w naszej firmie, prawdopodobnie będzie się to wiązać z koniecznością wykonania jego konfiguracji, która może przysporzyć trochę kłopotów osobom niebędącym informatykami.

Sformułowanie „bazy zdalne” nie oznacza, że serwer musi się znajdować na innym komputerze. Użytkownik może zainstalować wspierany serwer bazodanowy na tym samym komputerze, na którym znajduje się program MP. Słowo „zdalne” oznacza, że serwer nie jest wbudowany w oprogramowanie MP, lecz łączy się on z nim w ramach odrębnej usługi.

Firmy hostingowe i bazy danych

Wiele firm hostingowych w ramach hostingu stron WWW udostępnia również serwery SQL, najczęściej MySQL. Bardzo często taką bazę możemy wykorzystać w programie MP, nie ponosząc żadnych dodatkowych kosztów. W *Panelu administracyjnym* w naszej firmie hostingowej wystarczy utworzyć pustą bazę danych, nadając jej odpowiednią nazwę, a następnie w programie MP

wybrać „Nowa baza danych” i podać dane dostępne do tego serwera. Powinniśmy je odnaleźć w miejscu tworzenia bazy danych.

Należy jednak pamiętać, że część firm hostingowych blokuje dostęp do serwera SQL z zewnątrz, tzn. można się do nich dostać tylko z poziomu swojej strony WWW, ale już z domu czy biura – niestety nie. Zabezpieczenie to ma zapobiec włamaniom do naszego serwera. Blokada taka jednak uniemożliwia wykorzystanie takiego serwera w roli serwera programu MP.

Którą bazę danych wybrać?

Jeśli prowadzimy małą, jednoosobową firmę i nie przewidujemy przechowywania bardzo dużej ilości informacji, warto skorzystać z bazy lokalnej SQLite lub Firebird. Nie wymaga to od nas wykonywania żadnych dodatkowych czynności. Bardzo łatwo poradzimy sobie także z tworzeniem kopii bezpieczeństwa.

Jeśli chcielibyśmy, aby z naszej bazy danych mogło korzystać kilku użytkowników w tym samym czasie lub planujemy przechowywać w niej bardzo dużą ilość danych, warto wybrać jeden z serwerów bazodanowych (bazę zdalną).

Jeśli zdecydujemy się na bazę zdalną, ale chcemy z niej korzystać tylko z jednego komputera, wówczas taki serwer możemy zainstalować na tym samym komputerze, na którym będzie zainstalowany program MP. Jeśli natomiast chcielibyśmy korzystać z naszej bazy danych z wielu komputerów (przez jednego lub więcej użytkowników), wybór komputera, na którym zainstalujemy serwer, nie jest dowolny. Taki komputer powinien być stale włączony, aby można było się do niego podłączyć z dowolnego z komputerów w firmie w każdym czasie.

Jeśli chcielibyśmy mieć dostęp do naszej bazy danych z dowolnego komputera podłączonego do Internetu (nawet, jeśli chcemy korzystać z bazy samodzielnie),

warto wybrać jakiegoś usługodawcę hostingowego. Firma BinSoft także udostępnia swoje serwery SQL. Warto skontaktować się z nami, a my przedstawimy atrakcyjną ofertę.

Jeśli zdecydujemy się na serwer zdalny, do wyboru mamy szereg wspieranych serwerów. Powinniśmy wybrać ten, z którym mieliśmy najwięcej do czynienia, na którym znamy się najlepiej lub na którym zna się osoba (informatyk) w naszej firmie. Jeśli nie mamy żadnego doświadczenia z bazami tego typu, polecamy bazę MariaDB. Jest dostępna za darmo, również do użytku komercyjnego, zapewnia dużą wydajność, a jej konfiguracja i obsługa są bardzo proste.

Korzystając z baz zdalnych świadczonych przez usługodawców hostingowych, musimy mieć świadomość, że z określonej bazy danych będziemy mogli korzystać tylko wtedy, kiedy będziemy mieli dostęp do Internetu. Awaria sieci może nas odciąć od dostępu do danych firmowych. Musimy mieć tego świadomość, wybierając takie rozwiązanie. Kosztem ryzyka chwilowych awarii zyskujemy możliwość korzystania z bazy z dowolnego komputera podłączonego do sieci, również w trakcie podróży itp.

Drugą ważną cechą współpracy z bazami tego typu jest t zależność sprawności działania aplikacji od szybkości i jakości naszego połączenia internetowego. Za każdym razem, kiedy będziemy otwierać dokument, wyświetlać rekordy, tworzyć raporty itp., aplikacja MP będzie komunikowała się ze zdalnym serwerem. Program może zatem działać mniej płynnie niż w przypadku, kiedy baza znajduje się na tym samym komputerze, na którym zainstalowaliśmy oprogramowanie MP lub wewnątrz lokalnej sieci w firmie.

Niektórzy usługodawcy świadczący hosting baz danych nakładają pewne ograniczenia, np. na długość sesji połączenia. Częstą praktyką jest ustalanie limitu połączenia na 30 sekund lub minutę. Oznacza to, że po podłączeniu się do takiego serwera połączenie zostanie zakończone przez zdalny serwer po upływie wspomnianego czasu bezczynności. W takich sytuacjach

oprogramowanie MP w wznowi połączenie automatycznie – w tle,. Jednakże objawem tego działania może być przymrożenie programu lub chwilowe jego spowolnienie.

Jednorazowy wybór odpowiedniego rozwiązania bazodanowego nie jest nieodwracalny. Oprogramowanie MP pozwala na dowolną migrację pomiędzy systemami bazodanowymi w każdym czasie. Możemy zatem rozpocząć korzystanie z aplikacji z użyciem bazy lokalnej (najprostsze rozwiązanie), a dopiero w późniejszym czasie przenieść się na inny system, np. bazę w chmurze.

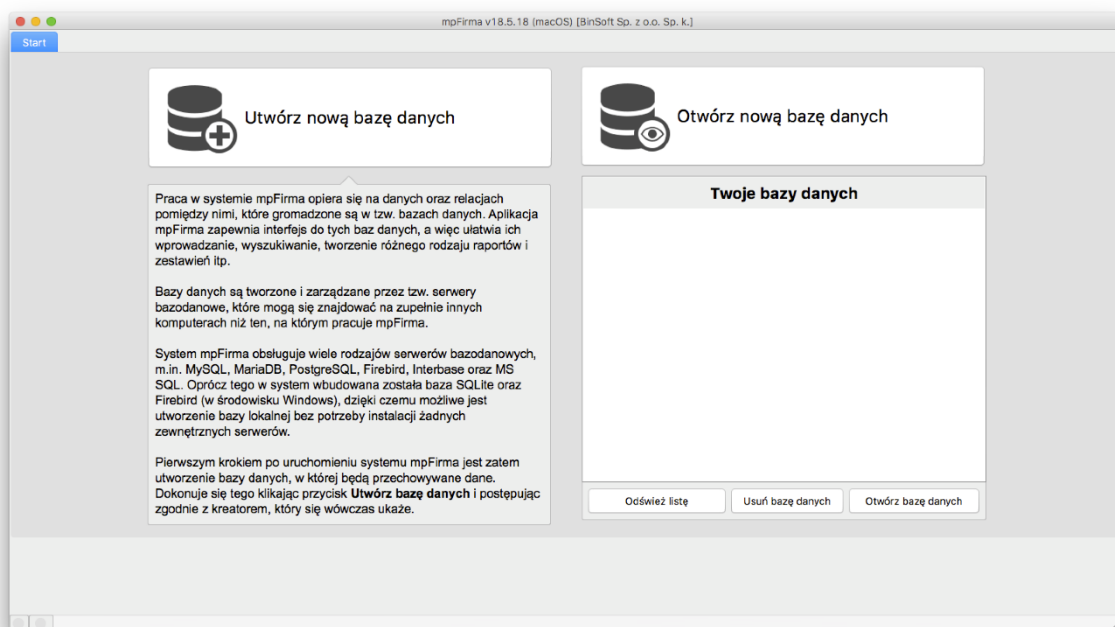

Pierwsze kroki

Po zainstalowaniu dowolnego programu z serii MP możemy go uruchomić, klikając w jego ikonę dwukrotnie lewym przyciskiem myszy.

- W przypadku systemu **Windows** odpowiednią ikonę znajdziemy w menu Start, na pasku Start lub na Pulpicie – zależnie od instalacji.
- W systemie **macOS** odpowiednią ikonę odnajdziemy w folderze Aplikacje (lub innym, jeśli program zainstalowaliśmy w innym miejscu). Zalecamy utworzenie odpowiedniego skrótu do programu na Pulpicie lub w systemowym Docku.

Po uruchomieniu aplikacji naszym oczom ukaże się ekran jak poniżej.

Wygląd poszczególnych okien programu może się nieco różnić niż ten prezentowany w podręczniku. Wpływają na niego wybrana przez użytkownika skórka oraz nasz system operacyjny. Kolejne aktualizacje programu także mogą wprowadzać pewne zmiany w interfejsie lub definiować inną skórkę domyślną.

Możemy tutaj znaleźć następujące elementy:

- Przycisk **Utwórz bazę danych** – pozwala utworzyć nową, pustą bazę danych, w której będziemy przechowywać swoje dane firmowe;
- Przycisk **Otwórz bazę danych** – pozwala na podłączenie się i otwarcie istniejącej bazy danych; jeśli już mamy bazę danych i chcemy się do niej podłączyć, np. z kolejnego komputera w naszej firmie, wówczas wybierzemy ten przycisk;
- Lista **Twoje bazy danych** – zawiera listę wszystkich otwieranych w programie baz danych; jeśli otworzymy lub utworzymy w programie jakąś bazę danych, jej nazwa znajdzie się na tej liście, co pozwoli w przyszłości bardzo szybko otwierać naszą bazę; przy pierwszym uruchomieniu lista będzie pusta.

Co ważne, jeden użytkownik może stworzyć dowolnie wiele baz danych, np. jeśli prowadzi kilka firm lub jedną, ale chce rozgraniczyć określone dane według własnego uznania. Może także stworzyć sobie bazy testowe, w których będzie eksperymentował i testował różne funkcje programu MP.

Przy każdym uruchomieniu aplikacji po kilku sekundach ukaże się okno **O programie** informujące o tym, że nasza aplikacja działa w **wersji testowej**. Wygląda ono jak poniżej.

W oknie tym mamy informację, do kiedy ważna jest nasza licencja, tzn. jak długo możemy korzystać z aplikacji. Jeśli zakupimy licencję na korzystanie z danego oprogramowania MP, należy kliknąć przycisk **Zarejestruj program**. Pokaże się wówczas okno pozwalające na zarejestrowanie kupionej licencji. Po poprawnej rejestracji okno **O programie** przestanie pokazywać się przy uruchamianiu aplikacji. Jednakże będziemy mogli wywołać je samodzielnie, wybierając pozycję **O programie** z menu **Pomoc**, np. po to, aby sprawdzić, do kiedy mamy wykupioną licencję.

W czasie początkowych testów należy w tym oknie kliknąć przycisk **Zamknij**, aby je ukryć i móc korzystać z aplikacji.

Po pierwszym uruchomieniu programu MP może nam się ukazać jeszcze jedno okno wyświetlające treść umowy licencyjnej oraz pozwalające na wybór modułów, z których chcemy korzystać. Możemy wówczas zdecydować,

czy chcemy aktywować wszystkie moduły, czy może tylko te, które są nam niezbędne.

Niniejszy podręcznik prezentuje zrzuty ekranowe wykonane na systemie Windows, na przykładzie aplikacji mpFirma. Jeśli korzystasz z systemu macOS i/lub z innej aplikacji z serii MP, wygląd okien będzie nieco inny, aczkolwiek analogiczny.

Utworzenie bazy danych

Pierwszą czynnością po zainstalowaniu oprogramowania MP jest utworzenie nowej bazy danych. W tym celu należy kliknąć przycisk **Utwórz bazę danych** widoczny w oknie aplikacji. Pokaże się wówczas okno kreatora podobne jak poniżej.

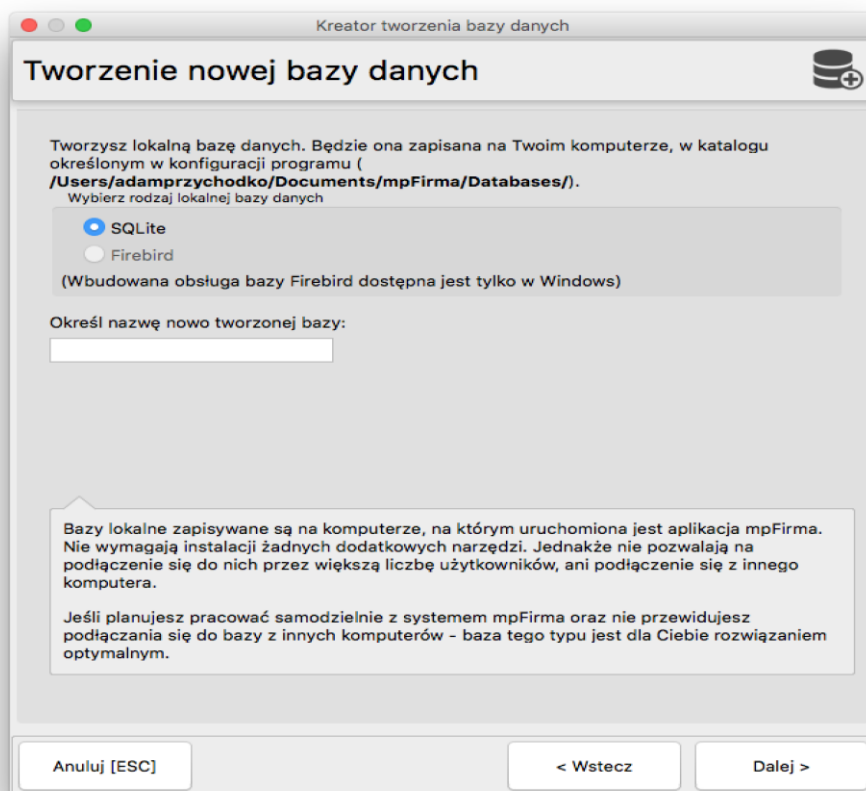
W pierwszym kroku należy wybrać typ bazy danych, jaką chcemy utworzyć. Mamy do wyboru trzy opcje:

- **Baza lokalna** – zostanie utworzona baza SQLite lub Firebird, na tym samym komputerze, na którym uruchomiony jest program MP; to opcja zalecana dla wszystkich małych, z reguły jednoosobowych firm, które nie przewidują przechowywania bardzo dużych ilości informacji ani nie potrzebują dostępu do swojej bazy z różnych komputerów; jest to także dobry wybór, jeśli chcemy testować program i poznawać jego możliwości.
- **Baza zdalna** – pozwala na utworzenie bazy na zdalnym, wspieranym serwerze SQL; może to być serwer MySQL, MariaDB, PostgreSQL, Firebird, Interbase lub MS SQL; zewnętrzny serwer może być oczywiście zainstalowany na tym samym komputerze, na którym uruchomiony jest program MP; ten wariant jest zalecany wszystkim większym firmom, które chcą umożliwić pracę w programie MP więcej niż jednemu użytkownikowi i/lub planują

przechowywanie większej ilości informacji lub po prostu potrzebują dostępu do serwera z różnych komputerów; aby utworzyć bazę tego typu, należy znać dane dostępowe do danego serwera. Jeśli użytkownik dopiero rozpoczyna swoją przygodę z oprogramowaniem MP oraz nie ma jeszcze takiego serwera, na razie nie powinien wybierać tego rozwiązania;

- **Baza w chmurze bsxCloud** – pozwala na utworzenie bazy danych w chmurze; po wybraniu tej opcji należy w oknie, które się wówczas pokaże, wprowadzić tzw. *klucz do bazy danych* uzyskany od firmy BinSoft lub jednego z jej partnerów;

Wybieramy **Baza lokalna** i klikamy przycisk **Dalej**. Pokaże się drugi krok kreatora jak na zdjęciu poniżej.

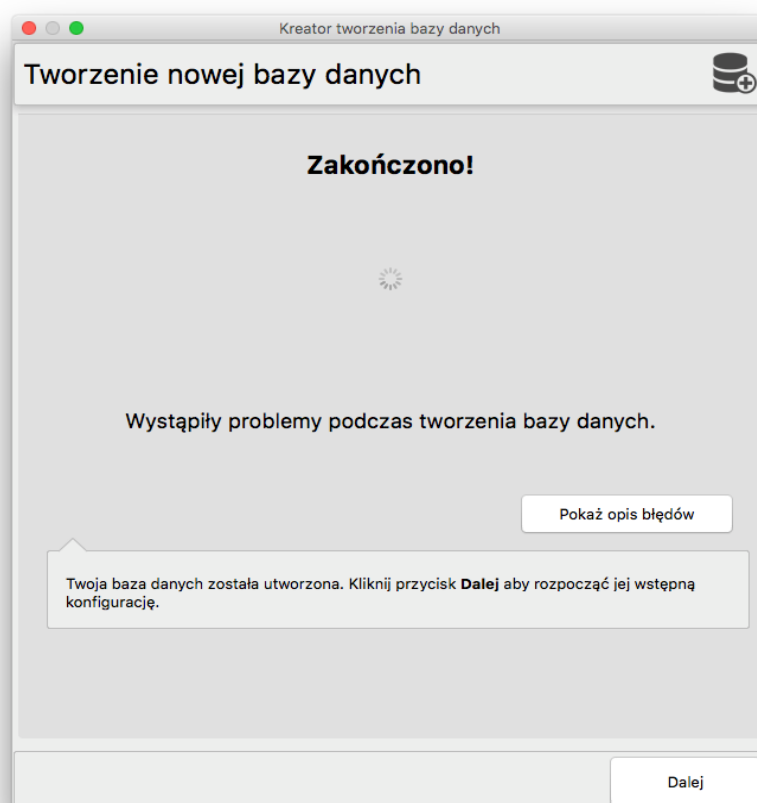

W oknie tym podajemy nazwę tworzonej bazy danych i klikamy przycisk **Dalej**.

W środowisku Windows dostępna obsługa lokalnych baz SQLite jest nieco bardziej rozbudowana i pozwala na ustalenie hasła, jakim baza będzie zaszyfrowana. Dlatego, jeśli korzystamy z oprogramowania MP na tym systemie, w oknie oprócz pola na nazwę bazy, znajdziemy także pola umożliwiające definiowanie hasła.

Kreator utworzy nową bazę danych, a następnie rozpocznie tworzenie w niej swojej struktury danych, tj. tabel, w których będą przechowywane dane. W zależności od szybkości komputera proces ten może potrwać kilkadziesiąt sekund.

Po zakończeniu tworzenia struktury w bazie pokaże się okno z podsumowaniem jak na rysunku poniżej. Klikamy przycisk **Dalej**.

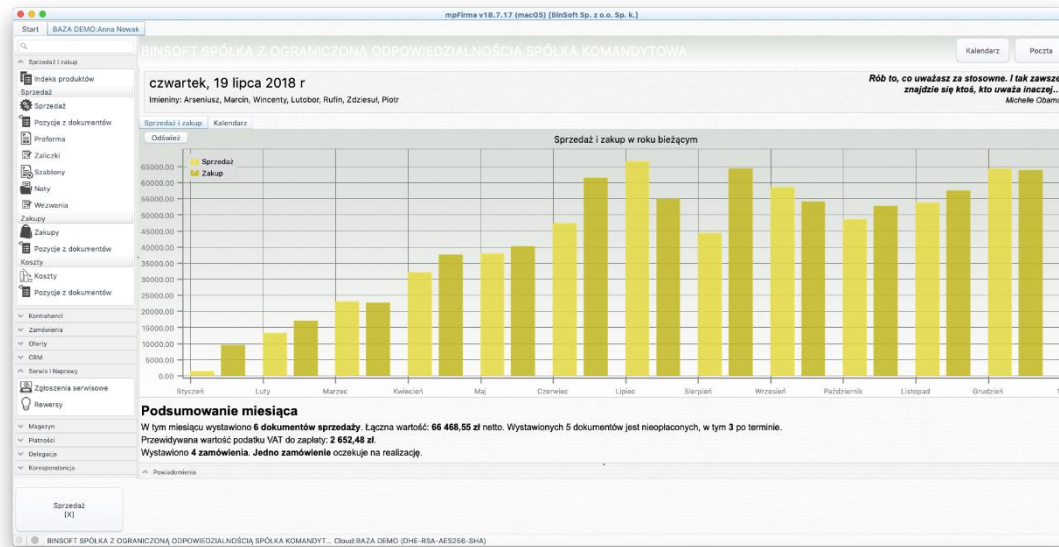
Pokaże się wówczas formularz pozwalający na wprowadzenie numeru NIP naszej firmy (rysunek poniżej). Po wpisaniu numeru NIP i naciśnięciu przycisku **Dalej** program automatycznie pobierze dane firmy z baz GUS/CEiDG.

Ukaże się ostatni krok kreatora formularz nowego konta. Wprowadzamy w nim swoje imię i nazwisko oraz klikamy przycisk **Zakończ**.

Baza danych została utworzona, a w niej skonfigurowana została nowa firma z naszymi danymi oraz utworzone zostało pierwsze konto. Po kliknięciu przycisku **Zakończ** okno kreatora zostanie zamknięte a nowa baza danych zostanie automatycznie otwarta.

Okno główne aplikacji

Okno główne aplikacji składa się z następujących elementów:

- panelu **Modułów** – widocznego po lewej stronie okna; zawiera listę modułów oferowanych przez naszą aplikację MP; w zależności od tego, z którego programu oraz jakiej jego wersji korzystamy, lista modułów może być różna; użytkownik może także doinstalowywać dodatkowe moduły, zmieniać kolejność ich wyświetlania lub ukrywać moduły, z których nie chce korzystać;
- panel **Przycisków szybkiego uruchamiania** – widoczny na dole okna; zawiera przyciski umożliwiające szybkie wykonanie najczęściej używanych funkcji; użytkownik może samodzielnie definiować przyciski, które znajdują się w tym miejscu; panel **Przycisków szybkiego uruchamiania** składa się z dwóch części: część pierwsza (widoczna po lewej stronie) zawiera wspomniane przyciski, natomiast część druga (widoczna po prawej stronie) przeznaczona jest na podgląd wszystkich otwartych okien;
- panele **Narzędziowe** – widoczne po prawej stronie okna; dostępne są panele: **Kalendarz, Zadania i Notatki**;

- pasek **Statusu** – widoczny na samym dole okna; zawiera informacje o tym, do jakiej bazy danych jesteśmy podłączeni, na jakiego użytkownika jesteśmy zalogowani oraz inne, zależne od kontekstu informacje;
- środkowa część okna jest zmienna i może różnie wyglądać w różnych aplikacjach; w przypadku programów mpFirma i mpFaktura zawiera wykresy sprzedaży z aktualnego roku oraz krótkie podsumowanie.

Otwieranie bazy danych

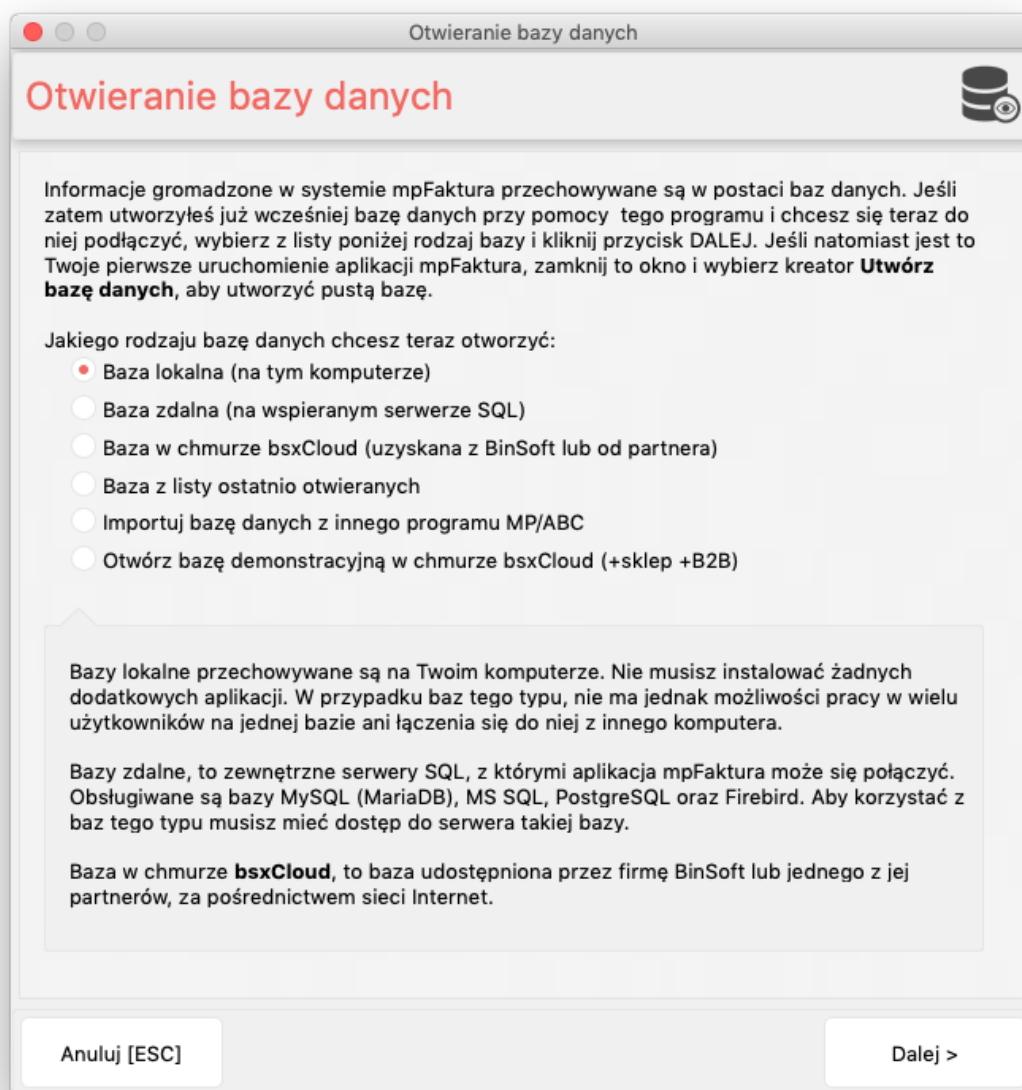
Kiedy mamy otwartą jakąś bazę danych (np. utworzoną w kroku poprzednim) i zamkniemy program, po jego ponownym uruchomieniu baza zostanie automatycznie otwarta. Oznacza to, że jeśli będziemy korzystać tylko z jednej bazy danych, nie będziemy ręcznie otwierać baz. Baza będzie automatycznie otwierana podczas włączania programu.

Programy MP pozwalają na utworzenie dowolnie wielu baz danych. Jeśli prowadzimy kilka firm, dla każdej z nich możemy utworzyć niezależną bazę. Jeśli będziemy chcieli wykonać testy, pouczyć się obsługi programu MP, możemy utworzyć bazę testową.

Aby zamknąć otwartą bazę danych, należy z menu **BSX** (lub **mpFirma**, **mpFaktura** itp.) wybrać opcję **Zamknij bazę danych**. Baza zostanie zamknięta. Teraz, wyłączając i włączając program ponownie, nie otworzymy bazy automatycznie.

Okno, które widzimy przy zamkniętej bazie danych, zawiera listę *Twoje bazy danych*. Wymienione są w niej wszystkie utworzone lub otwarte wcześniej bazy. Aby ponownie otworzyć poprzednią bazę, należy kliknąć w nią w owej liście dwukrotnie lewym przyciskiem myszy lub zaznaczyć ją na liście i kliknąć przycisk **Otwórz bazę danych**.

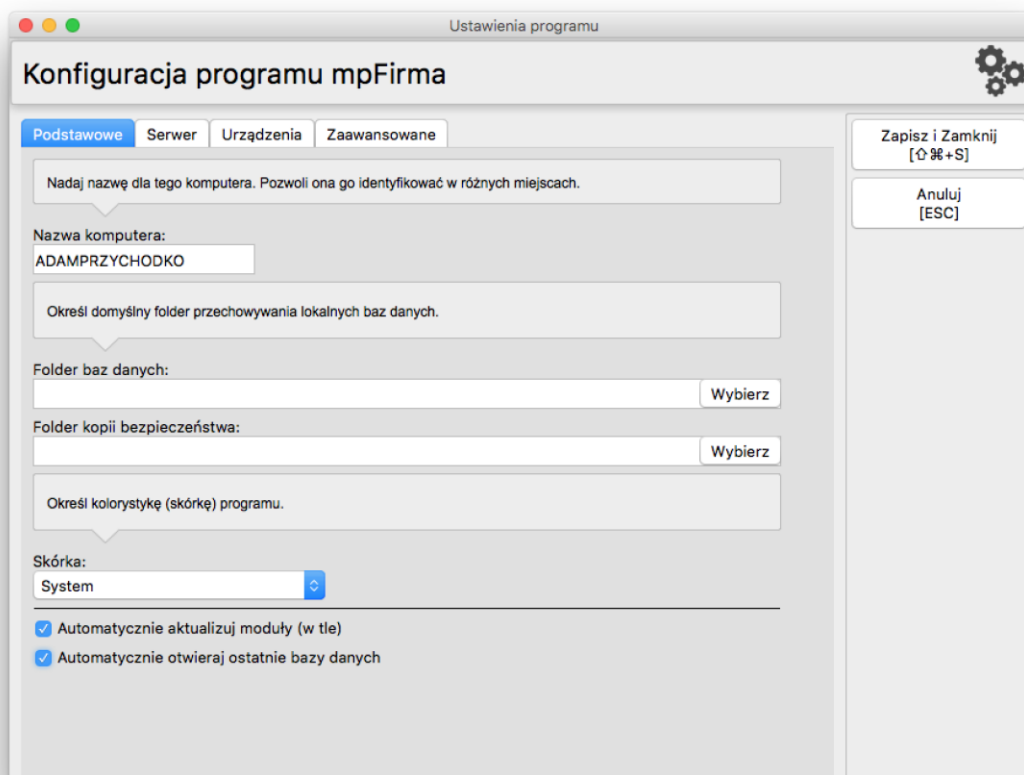
Jeśli chcemy otworzyć bazę, której nie mamy na liście (np. bazę utworzoną na innym komputerze), klikamy duży przycisk **Otwórz nową bazę danych**. Pokaże się okno kreatora bardzo podobne do kreatora tworzenia bazy danych.

Wskazujemy w nim, jakiego typu bazę chcemy otworzyć (lokalną, zdalną czy w chmurze, z listy ostatnio otwieranych; możemy też zaimportować bazę danych z innego programu MP/ABC lub otworzyć bazę demonstracyjną stworzoną przez BinSoft), a następnie wskazujemy plik bazy (w przypadku bazy lokalnej)

lub podajemy dane dostępne (w przypadku baz zdalnych i chmury). Oprogramowanie MP połączy się do wybranego serwera i otworzy wybraną bazę, umieszczając ją jednocześnie na liście *Twoje bazy danych*.

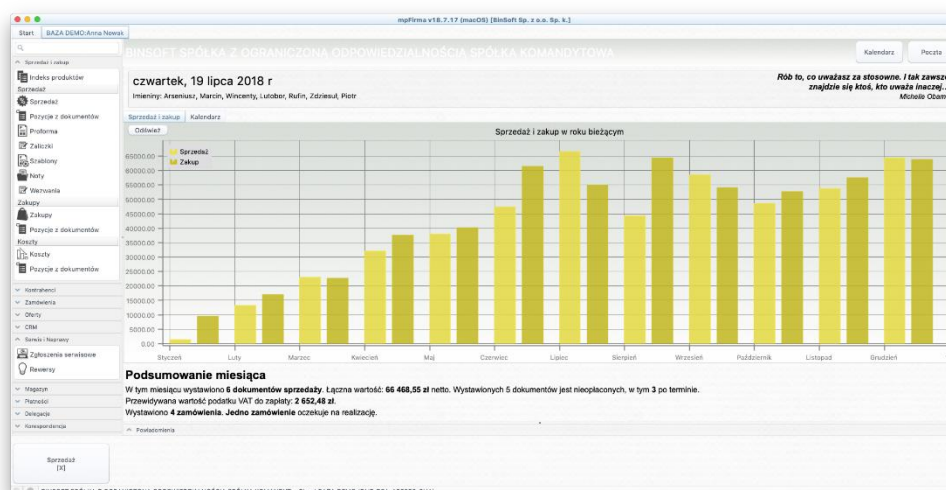
Jeśli nie chcemy, aby oprogramowanie MP automatycznie otwierało ostatnio niezamkniętą bazę, należy wybrać z menu **Opcje > Konfiguracja programu** i odznaczyć opcję *Automatycznie otwieraj ostatnią bazę danych*. Czynność ta jest zalecana, jeśli mamy wiele baz danych, na których często pracujemy.

Podstawowa obsługa

Aplikacje serii MP mają budowę **modułową**. Oznacza to, że każdy program z tej serii składa się z zestawu modułów służących do realizacji określonych funkcji. Różne programy serii MP są wyposażone w różne moduły. Oczywiście niektóre są wspólne dla wielu programów, tzn. występują w każdym z nich, np. *Kontrahenci*. Inne są specyficzne dla danej aplikacji i dostępne tylko w niej jedynej (np. moduł *Roboty Geodezyjne* dostępny jest tylko w programie **mpFirma dla Geodezji**).

Po otwarciu bazy danych moduły z reguły mają swoje odzwierciedlenie w postaci odpowiednich sekcji i przycisków w panelu *Moduły* widocznym z lewej strony. Poniżej znajduje się grafika prezentująca wygląd otwartej bazy danych w programie **mpFirma**.

W panelu *Moduły* widzimy sekcje:

- **CRM** – odzwierciedla moduł *CRM* służący do zarządzania relacjami z klientami, tworzenia kampanii reklamowych itp.;

- **Kontrahenci** – odzwierciedla moduł *Kontrahenci* służący do gromadzenia informacji o odbiorcach i dostawcach;
- **Sprzedaż i Zakup** – odzwierciedla moduł *Sprzedaż i zakup* służący do wystawiania faktur, rachunków, paragonów, prowadzenia sprzedaży detalicznej itp.;
- **Oferty** – odzwierciedla moduł *Oferty* pozwalający na przygotowywanie własnych ofert oraz wprowadzanie ofert kontrahentów;
- **Zamówienia** – odzwierciedla moduł *Zamówienia* pozwalający na wprowadzanie zamówień przychodzących (składanych przez klientów) i wychodzących (składanych przez nas);
- **Rejestry** – sekcja nie jest modułem, a jedynie grupuje moduły będące różnymi rejestrami;
- **Płatności** – odzwierciedla moduł *Płatności* służący do wystawiania dokumentów kasowych (KP/KW, tj. Kasa przyjmie/Kasa wyda);
- **Serwis i Naprawy** – odzwierciedla moduł *Serwis i Naprawy* służący do prowadzenia serwisu oraz obsługi reklamacji i napraw;
- **Magazyn** – odzwierciedla moduł *Magazyn* służący do prowadzenia magazynu produktów; obsługuje dowolnie wiele magazynów, magazyny walutowe, dokumenty magazynowe itp.

Jak widzimy, niemal każdy moduł ma swoją własną sekcję. Są jednak mniejsze moduły, które nie mają własnych sekcji, lecz umieszczone są wewnątrz innych sekcji. Przykładem takich modułów są: *Rejestr oprogramowania* oraz *Rejestr haseł i PIN-ów*. Umieszczone one zostały w sekcji **Rejestry**.

Widoki

Rozwijając dowolną z sekcji w panelu *Moduły* wyświetla się lista dostępnych opcji w postaci przycisków z ikonami. Na przykład, po rozwinięciu sekcji **Kontrahenci** widzimy przyciski: **Wszyscy**, **Dodaj kontrahenta**, **Odbiorcy**, **Odbiorcy zagraniczni** oraz **Dostawcy**. Z reguły kliknięcie w odpowiedni z takich przycisków powoduje wyświetlenie widoku prezentującego tabelę z danymi określonego rodzaju. Na przykład, po kliknięciu przycisku **Wszyscy** w sekcji **Kontrahenci** pojawi się widok (tabela) ze wszystkimi kontrahentami w naszej bazie danych. Po kliknięciu przycisku **Odbiorcy** wewnątrz sekcji **Kontrahenci** wyświetli się widok (tabela) prezentująca kontrahentów oznaczonych jako *Odbiorcy*, a więc w pewien sposób przefiltrowanych.

Poniżej znajduje się grafika pokazująca wygląd widoku **Sprzedaż** z sekcji **Sprzedaż i zakup**.

Większość widoków (tabel prezentujących różne dane) w programie MP składa się z następujących elementów:

- w głównej części znajduje się tabela właściwa prezentująca rekordy danego typu, czyli np. faktury, kontrahentów, zamówienia itp. Składa się ona z **kolumn** i **wierszy**. Klikając w nazwę kolumny możemy posortować dane w naszej tabeli według właśnie tej kolumny. Ponowne kliknięcie w tę samą kolumnę powoduje sortowanie odwrotne. Użytkownik może zmieniać szerokość kolumn oraz ich kolejność (poprzez przeciąganie tytułu kolumny); istnieje również możliwość ukrywania kolumn oraz odkrywania kolumn dodatkowych;
- na samej górze tabeli znajduje się biały obszar edycyjny – *inteligentna wyszukiwarka*; w pole to możemy wpisywać dowolne teksty i będą one wyszukiwane wśród danych w tabeli;

- poniżej wyszukiwarki znajduje się z reguły obszar tzw. *filtrów*; filtry pozwalają na ograniczanie widoku rekordów do określonej grupy, np. tylko faktur sprzedażowych albo tylko dokumentów opłaconych itp.;
- na samym dole tabeli znajduje się pasek przycisków; w zależności od widoku mogą tam być przyciski pozwalające na dodawanie nowych rekordów, ich edycję lub usuwanie; jeśli zatem otworzymy widok na dokumenty sprzedażowe (faktury, rachunki itp.), przycisk dodawania będzie służył do wystawiania nowych dokumentów tego typu; w widoku *Kontrahentów*, przycisk dodawania będzie służył do dodawania nowego kontrahenta itd.;
- niektóre widoki mają dodatkowy pasek *Podsumowania* widoczny powyżej paska z przyciskami a poniżej tabeli; Pasek ten wyświetla różne informacje kontekstowe, np. liczbę zaznaczonych rekordów, czy też wartość zaznaczonych faktur itp.
- menu kontekstowe – menu wywołujemy, klikając prawym przyciskiem myszy w obszarze widoku; w menu znajdują się różne opcje związane z danym widokiem i dające dostęp do wielu ciekawych narzędzi.

W zależności od widoku, niektóre opisane elementy mogą być niedostępne. Te widoki, które nie pozwalają na dodawanie nowych rekordów, nie mają stosownych przycisków. Niektóre widoki nie są wyposażone w filtry albo mogą mieć wyłączoną wyszukiwarkę.

Wiele opcji dostępnych z menu kontekstowego dotyczy rekordów zaznaczonych w tabeli. Jeśli nic nie zaznaczymy, wybrane czynności będą wykonywane na rzecz wszystkich rekordów. Jeśli zaznaczymy kilka pozycji, dane czynności wykonane zostaną tylko dla nich. Podobnie – jeśli dany widok wyświetla pasek *Podsumowania*, dotyczyć on będzie tylko zaznaczonych rekordów.

Aby zaznaczyć kilka rekordów (wierszy) należy:

- wcisnąć i przytrzymać klawisz SHIFT, i jednocześnie zaznaczyć pierwszy i ostatni wiersz, który nas interesuje; program MP zaznaczy wszystkie rekordy pomiędzy tymi wybranymi wierszami łącznie z nimi;
- wcisnąć przycisk ALT, przytrzymać i jednocześnie zaznaczać rekordy, klikając je lewym przyciskiem myszy.

Inteligentna wyszukiwarka

Większość widoków ma *Inteligentną wyszukiwarkę* widoczną na samej górze. Kiedy wpiszesz w nią określone słowa, program MP wyszuka rekordy pasujące do wprowadzonych danych. Wyszukiwarka ma szereg ciekawych możliwości. Oto niektóre z nich:

- pozwala na wyszukiwanie w określonych kolumnach; należy wpisać nazwę kolumny (fizyczną w bazie danych lub widoczną w widoku), a po niej operatora i wartość. Nazwę kolumny podajemy w cudzysłowach. Przykład: „Nr dokumentu”=220/09. Operator = szuka pozycji „zawierających” dany tekst. Oprócz niego możemy użyć również operatorów: == (dokładna wartość), > – większe, < – mniejsze, >= – większe bądź równe, <= – mniejsze bądź równe; != – różne;
- jeśli chcemy podać kilka warunków, oddzielamy je symbolem średnika „;”, przykład: id>100; id<100;
- domyślnie, jeśli podamy kilka warunków, łączone są one operatorem AND, tzn. wszystkie muszą być spełnione; zatem, jeśli wpiszemy: id=1; id=2, nie wyświetlą się żadne rekordy, gdyż warunek ten każe pokazać wiersze, w których id=1 i jednocześnie id=2. Jeśli chcemy użyć operatora OR, cały ciąg wyszukiwarki należy rozpocząć od symbolu pionowej kreski, np.: |id=1; id=2 – tym razem pokażą się dwa rekordy o id=1 i id=2 (jeśli takie istnieją).

Formularze

Kiedy wyświetlimy określony widok, np. widok kontrahentów (przycisk **Wszyscy** w sekcji **Kontrahenci**), możemy z reguły dodać do niego nowy rekord, klikając przycisk dodawania widoczny na dole tabeli. Taki przycisk może być zatytułowany ogólnie *Dodaj* lub też precyzyjnie np. *Wystaw dokument*, czy *Dodaj kontrahenta*. Kliknięcie tego przycisku powoduje otworzenie się tzw. *formularza*. Formularze służą do wprowadzania i edycji rekordów określonego typu, np. kontrahentów, faktur, zamówień itp. Kliknięcie przycisku *Dodaj kontrahenta* spowoduje wyświetlenie formularza jak na rysunku poniżej.

Oczywiście formularze różnią się w zależności od widoków. Inaczej wygląda formularz dodawania kontrahenta, inaczej formularz wystawiania faktury, a jeszcze inaczej formularz tworzenia kampanii reklamowej. Większość formularzy zbudowana jest jednak z bardzo podobnych kontrolek oraz ma podobny układ. Poniżej znajduje się ich charakterystyka oraz nazewnictwo.

- większość formularzy zawiera tytuł oraz ikonę wyświetlane na samej górze okna;

- z reguły formularze są wyposażone w trzy przyciski główne: **Zapisz i Zamknij**, **Anuluj**, **Zapisz** oraz mogą mieć dwa dodatkowe przyciski – **Drukuj** i **Generuj z szablonu**:
  - **Zapisz** – powoduje zapisanie danego formularza w bazie danych;
  - **Zapisz i Zamknij** – również powoduje zapisanie formularza, lecz po zapisaniu okno formularza zostanie zamknięte;
  - **Anuluj** – powoduje zamknięcie okna formularza bez zapisywania wprowadzonych zmian;
  - **Drukuj** powoduje wydrukowanie formularza lub dokumentu związanego z danym formularzem (np. faktury);
- Niektóre formularze mogą nie mieć pewnych przycisków, np. **Drukuj** czy **Zapisz**;
- Przycisk **Drukuj** (jeśli jest dostępny) nie powoduje automatycznego drukowania określonego dokumentu, lecz wyświetla okno z *Podglądem wydruku*. Możemy kliknąć ten przycisk bez żadnych konsekwencji, jedynie aby zobaczyć, jak będzie wyglądał wydruk danego dokumentu;
- Przycisk **Generuj z szablonu** wyświetli okno z listą dostępnych szablonów. Po wskazaniu danego szablonu zostanie wygenerowany na jego podstawie odpowiedni dokument (wydruk) związany z danym formularzem. Dzięki temu mechanizmowi możemy tworzyć własne szablony dokumentów związanych formularzami;
- formularze składają się z tzw. kontrolek służących do wprowadzania danych; możemy wskazać kilka najczęściej występujących typów kontrolek:
  - *pole tekstowe* – służy do wprowadzania jednolinijkowego tekstu, np. Symbol, Ulica itp.;

- *pole memo (wielolinijkowe pole tekstowe)* – służy do wprowadzania dłuższych tekstów składających się z większej liczby linii, np. Nazwa firmy, Opis, Uwagi, Notatki itp.;
- *pole combo (pole wyboru)* – służy do wyboru opcji z listy dostępnych wartości;
- *pole combotext (pole tekstowe z listą wyboru)* – służy nie tylko do wprowadzenia tekstu, lecz także umożliwia wybranie gotowej pozycji z listy;
- *pole checkbox (pole z tzw. ptaszkiem)* – umożliwia zaznaczenie danej opcji jako aktywnej;
- *pole radio* – zestaw pól, z których tylko jedno może być aktywne (zaznaczone);
- *przycisk (button)* – umożliwia kliknięcie w celu realizacji jakiejś funkcji;
- *widok* – wyświetla tabelę z rekordami; np. listę produktów na fakturze czy na zamówieniu.

Bardzo często w formularzach możemy zaobserwować tzw. panele z zakładkami grupujące tematycznie określone kontrolki. Przykładem mogą być zakładki *Podstawowe* i *Adres korespondencji* w formularzu *Kontrahenci*.

We wszystkich formularzach pasek statusu z kilkoma dodatkowymi funkcjami jest ukryty. Aby go wywołać, należy wcisnąć na klawiaturze klawisz F2. W dolnym pasku statusu znajdziemy informacje o ID danego formularza, możemy podejrzeć tzw. Raport zmian, wyeksportować dany formularz lub go zaimportować itp.

Menu

Każda aplikacja MP zawiera tzw. menu oferujące dostęp do wielu ważnych funkcji. Poniżej opisano pokrótce najważniejsze z tych elementów.

Menu Główne (BSX lub mpFirma/mpFaktura/mpCRM)

- *Utwórz nową bazę danych* – pozwala na tworzenie nowych baz danych;
- *Otwórz nową bazę danych* – pozwala na otwarcie istniejących już bazy danych;
- *Zamknij bazę danych* – pozwala na zamknięcie aktualnej bazy danych;
- *Zamknij wszystkie bazy danych* – pozwala na zamknięcie wszystkich baz danych, jeśli mamy otwartych kilka baz jednocześnie;
- *Wróć do początku* – wyświetla okno powitalne programu bez zamykania bieżącej bazy danych;
- *Zakończ* – powoduje zakończenie pracy z programem;
- *Uruchom lub zainstaluj skrypt* – umożliwia uruchomienie skryptów specjalnych dostarczonych przez producenta BinSoft;
- *Utwórz kopię bezpieczeństwa* – kreator tworzenia kopii bezpieczeństwa;
- *Przywróć z kopii bezpieczeństwa* – kreator pozwalający na przywrócenie bazy z kopii bezpieczeństwa;
- *Import danych* – kreator umożliwiający wykonanie importu danych z zewnętrznych źródeł;
- *Eksport danych* – kreator umożliwiający wykonanie eksportu danych do różnych formatów;
- *Synchronizacja danych* – kreator umożliwiający automatyczną wymianę danych pomiędzy programem MP a zewnętrznym systemem informatycznym, np. sklepem internetowym.

Menu Moduły

Te menu zawiera pozycje odnoszące się do wszystkich dostępnych w danym programie modułów. Większość z tych opcji ma swoje odpowiedniki w sekcjach i przyciskach w panelu Moduły.

Menu Słowniki

Słowniki są to różnego rodzaju listy opcji dostępne w różnych miejscach programu. Na przykład, wystawiając fakturę, określamy formę płatności oraz typ przesyłki. Listę dostępnych form płatności i typów przesyłek definiują właśnie słowniki. Inny przykład – dodając kontrahenta, określamy jego typ: Odbiorca, Odbiorca zagraniczny bądź Dostawca. Właśnie w słownikach znajdziemy te pozycje, możemy wprowadzić jeszcze inne możliwe wartości.

Jeśli w jakimś formularzu znajduje się pole wyboru, posiada ono odpowiedni słownik, poprzez który możemy definiować możliwe wartości.

W zależności od zainstalowanych modułów lista słowników jest różna. W przypadku programu **mpFirma** mamy następujące słowniki:

- *Stawki VAT* – definiuje listę dostępnych stawek VAT;
- *Jednostki* – definiuje listę dostępnych jednostek;
- *Formy płatności* – definiuje listę dostępnych form płatności;
- *Terminy płatności* – definiuje listę dostępnych terminów płatności;
- *Typy przesyłek* – definiuje listę dostępnych typów przesyłek;
- *Waluty* – definiuje listę dostępnych walut;
- *Stanowiska* – definiuje stanowiska pracowników firmy;
- *Kwalifikacje* – definiuje kwalifikacje pracowników firmy;
- *Wersje językowe* – definiuje wersje językowe;
- *Rodzaje zdarzeń* – definiuje rodzaje zdarzeń, np. telefon, spotkanie;
- *Rodzaje zadań* – definiuje rodzaje zadań, np. projekt;
- *Grupy kontrahentów* – definiuje listę dostępnych typów kontrahentów;

- *Branże kontrahentów* – definiuje listę branży kontrahentów;
- *Skąd jesteśmy znani/znamy* – definiuje listę dostępnych wartości dla pola *Skąd jesteśmy znani* w module CRM;
- *Rodzaje kosztów* – definiuje dostępne rodzaje kosztów;
- *Rodzaje kosztów analitycznych* – definiuje dostępne rodzaje kosztów analitycznych;
- *Atrybuty JPK* – definiuje dostępne atrybuty JPK;
- *Kategorie haseł i PIN-ów* – definiuje listę możliwych kategorii haseł modułu *Rejestr; Rejestr haseł i PIN-ów*);
- *Źródła płatności* – definiuje dostępne źródła płatności;
- *Rodzaje projektów* – definiuje dostępne rodzaje projektów;
- *Kategorie oprogramowania* – definiuje listę możliwych kategorii oprogramowania (moduł *Rejestr oprogramowania*).

Menu Zarządzanie

W menu tym znalazły się pozycje pozwalające na zarządzanie naszą firmą, jej oddziałami, użytkownikami, ustawieniami itp. Dostępne są następujące pozycje:

- *Firmy* – pozwala na tworzenie dowolnie wielu firm i zarządzanie nimi w ramach jednej bazy danych;
- *Oddziały* – pozwala na tworzenie nowych oddziałów firmy i zarządzanie nimi;
- *Użytkownicy* – pozwala na tworzenie kont użytkowników i zarządzanie nimi;
- *Pracownicy* – pozwala na tworzenie kont dla pracowników naszej firmy;
- *Grupy uprawnień* – pozwala na tworzenie grup uprawnień, które następnie przypisujemy użytkownikom;

- *Numeracje dokumentów* – pozwala na zarządzanie numeracjami dokumentów;
- *Ustawienia firmy* – pozwala na ustawienie różnych parametrów dotyczących naszej firmy, np. rodzaj obsługiwanego magazynu, konta bankowe, logo itp.;
- *Ustawienia użytkownika* – pozwala na zmianę hasła zalogowanego użytkownika, jego imienia i nazwiska itp.;
- *Szablony dokumentów* – pozwala na stworzenie szablonów dokumentów wykorzystywanych;
- *Zarządzanie regułami* – pozwala tworzenie reguł, wykorzystywanych w określonych sytuacjach, np. wysyłanie wiadomości SMS, e-mail;
- *Zarządzanie planami* – pozwala na tworzenie różnego rodzaju planów;
- *Przypomnienia* – pozwala na zarządzanie przypomnieniami.

Menu Narzędzia

- W tym menu znajdują się pozycje pozwalające na uruchomienie różnych dodatkowych narzędzi. Są to: *Raporty i zestawienia* – narzędzie umożliwiające przeglądanie i tworzenie różnego rodzaju zestawień, raportów i danych statystycznych dotyczących naszej firmy;
- *Stawki i współczynniki* – umożliwia podgląd m.in. tabeli kursów walut; tabeli stawek delegacji itp.
- *Planowanie podróży* – umożliwia wyznaczanie trasy podróży;
- *Konsola BSX* –wiersz poleceń BSX;
- *Historia weryfikacji VAT i VIES* – wyświetla historię wszystkich weryfikacji numerów NIP w bazach VAT i VIES;
- *Kalkulator reszty* – jeśli prowadzimy sprzedaż detaliczną dla klientów, kalkulator ten pozwala na proste obliczanie reszty jaką należy wydać

klientowi oraz na otwarcie szuflady, jeśli podłączyliśmy ją do drukarki fiskalnej;

- *Archiwum i wysyłka JPK* – wyświetla wszystkie dokumenty JPK; pozwala na ich generowanie, modyfikowanie oraz importowanie plików utworzonych w innych programach;
- *Weryfikacja VAT/VIIES* – pozwala na weryfikację numerów NIP;
- *Wyślij dokumenty do księgowości* – pozwala wygenerować odpowiednie dokumenty i przesłać je do księgowości;
- *Wyślij wiadomość e-mail* – pozwala na wysyłanie wiadomości e-maili wprost z aplikacji;
- *Wyślij wiadomość SMS* – pozwala na wysyłanie wiadomości SMS wprost z aplikacji; aby korzystać z tego narzędzia, należy włączyć obsługę SMS z menu: **Opcje – Integracje – SMS Bramka SMS**;
- *Powiadomienia SMS/e-mail* – pokazuje historię ww. powiadomień;
- *Drukuj etykiety/ koperty* – umożliwia wydruk koperty/etykiety oraz pokazuje historię wydruków;
- *Kalkulator odsetkowy* – oblicza należne odsetki podatkowe, gospodarcze lub indywidualne przy zadanym spóźnieniu płatności;
- *Przesyłki listów/faxów* – umożliwia wysyłkę listów i faksów po wygenerowaniu i integracji konta u wybranego operatora oraz śledzenie historii naszych przesyłek;
- *Konserwacja i naprawy* – wyświetla okna z różnymi przydatnymi narzędziami optymalizacyjnymi naszą bazę danych, umożliwia wykonywanie różnego rodzaju napraw itp.;

- *Przesyłki kurierskie* – umożliwia wysyłkę przesyłek kurierskich po wygenerowaniu i integracji konta u wybranego operatora oraz śledzenie historii naszych przesyłek.

Menu Opcje

W tym miejscu znalazły się różne dodatkowe opcje pozwalające na konfigurację programu MP. Oto te najważniejsze:

- *Przyciski szybkiego uruchamiania* – pozwalają na konfigurowanie przycisków, w panelu *Przycisków szybkiego uruchamiania* (na dole okna); umożliwiają zdefiniowanie dowolnych skrótów klawiszowych dla wybranych przycisków;
- *Konfiguracja programu* – pozwala na ustawienie różnych parametrów aplikacji MP i dopasowanie ich do naszych indywidualnych potrzeb;
- *Integracje* – menu zawierające podmenu, które pozwala na konfigurację dodatkowych mechanizmów integrujących aplikację MP z zewnętrznymi serwisami, urządzeniami itp.;
- *Urządzenia fiskalne* – pozwala na konfigurację drukarek fiskalnych.

Menu Widok

W tym menu znalazły się opcje umożliwiające konfigurację wyglądu programu MP. Z poziomu tego menu możemy włączać tryb pełnoekranowy, ukrywać różne elementy interfejsu itp.

Menu Pomoc

W tym menu znalazły się opcje zapewniające dostęp do systemu pomocy, informacji o programie oraz narzędzie do rejestracji zakupionej licencji na oprogramowanie MP. Tutaj także odnajdziemy funkcję *Pomocy zdalnej*, poprzez którą możemy uzyskać pomoc techniczną w przypadku problemów z działaniem programu.

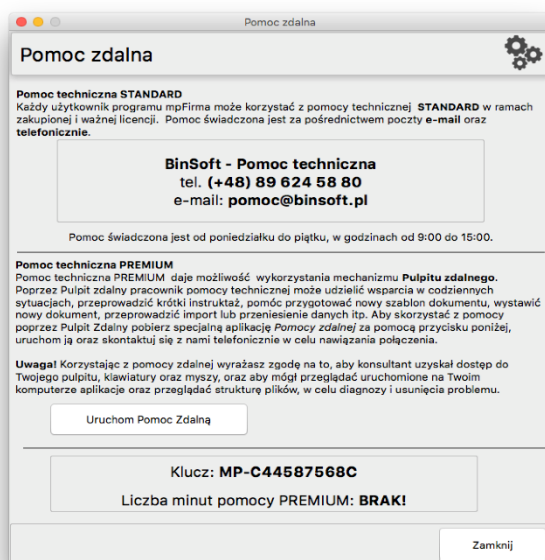
Pomoc zdalna

Każdy z klientów oprogramowania MP ma dostęp do pomocy technicznej zapewnianej przez producenta BinSoft lub jednego z jego partnerów. Pomoc techniczna świadczona jest za pośrednictwem poczty e-mail oraz telefonicznie w godzinach pracy biura (informacja dostępna na stronie [WWW](#) producenta).

W ramach pomocy technicznej konsultant może połączyć się z użytkownikiem poprzez tzw. Pulpit zdalny (Pomoc zdalna). Ułatwia to zdiagnozowanie problemu lub zrozumienie opisywanej przez klienta sytuacji. Za pośrednictwem pomocy zdalnej konsultant może również przeprowadzić różnego rodzaju naprawy, konserwacje lub inne czynności, o które prosi klient.

Konsultant decyduje, czy w danym przypadku należy skorzystać z pomocy zdalnej czy nie, czy istnieje taka możliwość techniczna lub czy klient nie nadużywa pomocy tego typu.

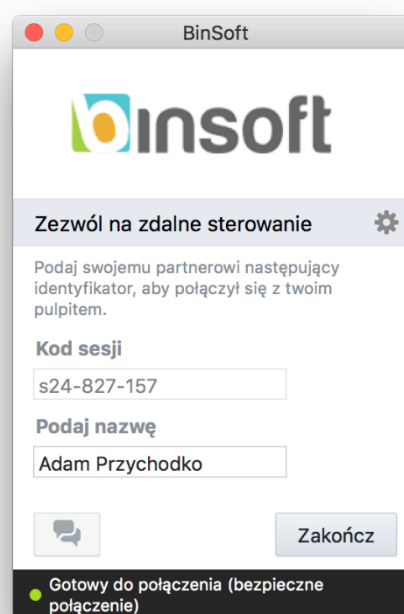
Oprogramowanie MP zostało wyposażone w odpowiednie narzędzie do świadczenia pomocy technicznej. Aby z niego skorzystać, należy wybrać z menu **Pomoc** opcję **Pomoc zdalna**. Pokaże się wówczas okno podobne jak poniżej.

Należy skontaktować się z BOK (Biuro Obsługi Klienta) przez telefon oraz kliknąć przycisk **Uruchom pomoc zdalną**. Jeśli zamiast tego przycisku, widoczny jest przycisk „**Pobierz program pomocy zdalnej**”, kliknij go, aby odpowiedni dodatek został pobrany i zainstalowany.

Po uruchomieniu *Pomocy zdalnej* ukaze się okno jak obok. Kiedy konsultant zobaczy, że uruchomiłeś ww. narzędzie, wyśle Ci prośbę o udzielenie zgody na połączenie. Następnie za Twoją zgodą podłączy się do Twojego komputera.

Pomoc zdalna to licencjonowane narzędzie firmy TeamViewer. Jego działanie polega na udostępnieniu ekranu, klawiatury oraz myszy zdalnemu operatorowi. Konsultant ma również możliwość przeglądania struktury Twoich plików. Połączenie trwa, dopóki program jest uruchomiony. Kiedy zamkniesz okno *Pomocy zdalnej*, połączenie zostanie przerwane i rozłączony konsultant straci dostęp do Twojego komputera oraz informację, że program jest wyłączony. Wszystkie czynności wykonywane przez konsultanta zawsze są zawsze dla Ciebie widoczne.

Oprogramowanie MP

Firma BinSoft tworzy szereg aplikacji, których nazwy mają wspólny człon „mp”, np. mpFirma, mpFaktura, mpCRM itp. Ponieważ aplikacje te bazują na tym samym silniku (zwanym BSX), ich obsługa jest identyczna. Różnią się one jedynie ilością **modułów** rozszerzających funkcjonalność programu o określone obszary.

W chwili pisania tego podręcznika dostępne są następujące tytuły:

- **mpCRM,**
- **mpFaktura,**
- **mpFirma,**
- **mpSekretariat,**
- **mpGabinet Lekarski,**
- **mpGabinet Stomatologiczny**

oraz

- **mpFirma dla Geodezji;**

W tym rozdziale prezentujemy krótką charakterystykę poszczególnych programów, przedstawiając informacje, z jakich modułów składa się każdy z nich, dla jakiej grupy firm jest przeznaczony itp. Możesz przeczytać ten rozdział w całości lub przejść do podrozdziału bezpośrednio związanego z aplikacją, z której korzystasz.

mpCRM

Oprogramowanie mpCRM służy do zarządzania relacjami z klientami. Podstawową funkcją tego programu jest gromadzenie informacji o kontrahentach (osobach, firmach bądź partnerach) oraz tworzenie różnego rodzaju kampanii reklamowych, planowania zadań itp.

Program mpCRM ma następujące moduły:

- **Kontrahenci** – pozwalający na zarządzanie kontrahentami;
- **CRM** – główny moduł pozwalający na tworzenie kampanii reklamowych i planowanie zadań.

Korzystając z tych dwóch modułów, możemy:

- wprowadzać, edytować oraz usuwać informacje o kontrahentach;
- tworzyć kampanie reklamowe, np. kampanie telefoniczne, SMS-owe, mailingowe;
- tworzyć i rozsyłać newslettery;
- tworzyć i rozsyłać kampanie SMS-owe;
- tworzyć tematy w obrębie danej kampanii;
- notować wszystkie kontakty z klientami;
- planować zadania do wykonania związane z danym kontaktem.

Aplikacja przeznaczona jest głównie dla firm operujących na bazie kontrahentów. Jeśli więc specyfika Twojej firmy wymaga gromadzenia informacji o osobach oraz firmach, archiwizowania historii kontaktów z tymi podmiotami, planowania zadań z nimi związanych itp., program jest dla Ciebie. Jeśli gromadzenie informacji o kontaktach nie jest priorytetem w Twojej firmie, ale planujesz tworzyć kampanie promujące oferowane przez Ciebie produkty czy usługi, program znacznie Ci w tym pomoże. Umożliwi rozesłanie

newslettera, wysłanie reklamy poprzez SMS oraz pozwoli zapanować nad klientami, których próbujesz zdobyć.

mpFaktura

Oprogramowanie **mpFaktura** to podstawowy program dla firm zajmujących się sprzedażą produktów oraz usług. W jego skład wchodzi następujące moduły:

- **Kontrahenci** – moduł odpowiedzialny za zarządzanie kontaktami;
- **Sprzedaż i Zakup** – podstawowy moduł obsługujący sprzedaż w programie;
- **Zamówienia** – moduł umożliwiający obsługę zamówień wychodzących i przychodzących;
- **Oferty** – moduł umożliwiający przygotowywanie ofert oraz wprowadzanie ofert otrzymanych od partnerów;
- **Magazyn** – moduł obsługujący gospodarkę magazynową;
- **Płatności** – moduł obsługujący dokumenty kasowe KP/KW;
- **Fiskalizacja** – moduł do obsługi urządzeń fiskalnych.

Dzięki tym modułom program **mpFaktura** pozwala na:

- tworzenie faktur PRO-FORMA, VAT, walutowych marża, zaliczka, WDT, kosztowych, eksportowych oraz not wewnętrznych;
- tworzenie rachunków oraz paragonów;
- drukowanie paragonów nie tylko na standardowej drukarce, lecz także na drukarkach fiskalnych; obsługę protokołów: Thermal, Posnet, Novitus, Elzab, Farex;
- tworzenie faktur zakupowych, zakupowych PRO-FORMA i faktur RR;
- prowadzenie szybkiej sprzedaży detalicznej;

- obsługę czytników kodów kreskowych;
- obsługę prostego indeksu produktów;
- obsługę magazynu, tworzenie dowolnie wielu magazynów, magazynów walutowych;
- tworzenie dokumentów magazynowych, np. bilansu otwarcia, PZ, WZ, MM;
- obsługę dowolnie wielu cenników;
- wystawianie dokumentów sprzedażowych w obcych walutach, w obcych językach;
- automatyczne aktualizowanie kursów walut;
- obsługę zamówień przychodzących oraz wychodzących;
- możliwość przygotowywania ofert oraz wprowadzania otrzymanych ofert;
- możliwość wystawiania dokumentów KP i KW;
- możliwość wystawiania wezwania do zapłaty oraz wezwania przedsądowego;
- możliwość generowania dokumentów w formacie PDF;
- możliwość wysyłania dokumentów na adres e-mail wprost z programu;
- możliwość eksportu danych do różnych formatów, m.in. do Excela.

Dzięki pracy sieciowej oraz możliwości jednoczesnej pracy wielu użytkowników aplikacja pozwala na obsługę sklepów, hurtowni, jak również idealnie nadaje się dla małych firm wystawiających kilka faktur w miesiącu.

mpFirma

Aplikacja **mpFirma** to najbardziej rozbudowana aplikacja w naszym portfolio. Jest stale rozwijana, a w kolejnych aktualizacjach pojawiają się w niej coraz to nowsze rozszerzenia. W chwili pisania tego podręcznika mpFirma oferowała następujące moduły:

- **Kontrahenci** – moduł odpowiedzialny za zarządzanie kontaktami;
- **Sprzedaż i Zakup** – podstawowy moduł obsługujący sprzedaż w programie;
- **Zamówienia** – moduł obsługujący zamówienia wychodzące i przychodzące;
- **Oferty** – moduł umożliwiający przygotowywanie ofert oraz wprowadzanie ofert otrzymanych od partnerów;
- **Magazyn** – moduł obsługujący gospodarkę magazynową;
- **Płatności** – moduł obsługujący dokumenty kasowe KP/KW;
- **Fiskalizacja** – moduł do obsługi urządzeń fiskalnych;
- **CRM** – moduł pozwalający na tworzenie kampanii reklamowych i planowanie zadań;
- **Serwis i Naprawy** – moduł do obsługi serwisu i reklamacji;
- **Rejestr oprogramowania** – pozwala notować informacje o oprogramowaniu, które mamy w firmie ;
- **Rejestr haseł i PIN-ów** – pozwala notować poufne informacje, takie jak: numery kart płatniczych, dane dostępowe do serwerów, hasła do serwisów społecznościowych itp.;
- **Rejestr zawartych umów** – pozwala notować informacje o zawartych umowach, ich terminach ważności itp.;
- **Rejestr wyciągów bankowych** – pozwala notować wyciągi bankowe, rozlicza wpłaty klientów;

- **Rejestr sprzętu** – pozwala notować informacje o zakupionym przez Ciebie sprzęcie;
- **Rejestr usług abonamentowych** – pozwala notować informacje o usługach abonamentowych nabytych przez klientów;
- **Rozliczenia cykliczne** – moduł pozwala na obsługę rozliczeń cyklicznych;
- **Baza wiedzy** – moduł pozwala na gromadzenie dowolnych, niezbędnych do prowadzenia firmy danych;
- **Skrzynka pocztowa** – moduł pozwalający zsynchronizować skrzynkę e-mail z programem MP;
- **Korespondencja** – moduł pozwalający zarządzać korespondencją wewnętrzną i zewnętrzną.

Dzięki tym modułom program **mpFirma** pozwala na:

- tworzenie faktur PRO-FORMA, VAT, walutowych WDT, marża, zaliczka, eksportowych oraz Not wewnętrznych, not księgowych, szablonów faktur;
- tworzenie rachunków oraz paragonów;
- drukowanie paragonów na standardowej drukarce oraz na drukarkach fiskalnych; obsługę protokołów: Thermal, Posnet, Novitus, Elzab, Farex;
- tworzenie faktur zakupowych i faktur RR;
- prowadzenie szybkiej sprzedaży detalicznej;
- obsługę czytników kodów kreskowych;
- obsługę prostego spisu produktów;
- obsługę magazynu, tworzenie dowolnie wielu magazynów, magazynów walutowych;

- tworzenie dokumentów magazynowych, np. bilansu otwarcia, PZ, WZ, MM;
- obsługę dowolnie wielu cenników;
- wystawianie dokumentów sprzedażowych w obcych walutach, w obcych językach;
- automatyczne aktualizowanie kursów walut;
- obsługę zamówień przychodzących oraz wychodzących;
- przygotowywanie ofert oraz wprowadzanie otrzymanych ofert;
- wystawianie dokumentów KP i KW;
- wystawianie wezwań do zapłaty oraz wezwań przedsądowego;
- generowanie dokumentów w formacie PDF;
- wysyłanie dokumentów na adres e-mail wprost z programu;
- eksport danych do różnych formatów, m.in. do Excela;
- wprowadzanie zleceń serwisowych;
- tworzenie kampanii reklamowych;
- przygotowywanie i rozsyłanie newsletterów i mailingów;
- rozsyłanie kampanii poprzez SMS;
- planowanie zadań;
- prowadzenie historii kontaktów z klientami;
- rejestrację informacji o naszym oprogramowaniu, dacie ważności licencji, numerach seryjnych itp.;
- bezpieczne przechowywanie informacji poufnych z danymi dostępowymi do serwisów społecznościowych, kont hostingowych, haseł do poczty e-mail, numerów PIN, numerów kart płatniczych itp.;

- rejestrowanie produktów w ramach abonamentów przez naszych klientów;
- rejestrowanie wyciągów bankowych, rozliczanie wszystkich wpłat, jakie się pojawiają na wyciągach itp.

Z programu może zatem skorzystać każda firma, bez względu na branżę. Dzięki możliwości ukrywania nieużywanych modułów, można wyłączyć te, z których nie chcemy korzystać na początku. Zawsze jednak będziemy mogli do nich wrócić i uruchomić je ponownie.

Program pozwala na wystawianie faktur, rachunków, paragonów, również w obcych walutach i językach. Potrafi obsługiwać magazyn, przygotowywać oferty, obsługiwać zamówienia. Wspiera także zarządzanie relacjami z klientami, pomaga w przygotowaniu kampanii reklamowej, umożliwia rozesłanie newslettera czy powiadomień SMS. Wreszcie program pozwala na gromadzenie różnych informacji firmowych, np. na prowadzenie rejestru oprogramowania, notowanie informacji o podpisywanych umowach, rejestrowanie wyciągów bankowych itp.

mpFirma dla Geodezji

Oprogramowanie **mpFirma dla Geodezji** to specjalna edycja programu **mpFirma** dostosowana do potrzeb firm geodezyjnych. Pozbawiona została niektórych modułów typowych dla aplikacji **mpFirma**, zamiast tego oferuje natomiast moduł **Roboty Geodezyjne** pozwalający na gromadzenie informacji o wykonywanych robotach.

W skład programu wchodzi zatem następujące moduły:

- **Kontrahenci** – moduł odpowiedzialny za zarządzanie kontaktami;

- **Sprzedaż i Zakup** – podstawowy moduł obsługujący sprzedaż w programie;
- **Zamówienia** – obsługa zamówień wychodzących i przychodzących;
- **Oferty** – możliwość przygotowywania ofert oraz wprowadzania ofert otrzymanych od partnerów;
- **Płatności** – obsługa dokumentów kasowych KP/KW;
- **Fiskalizacja** – obsługa urządzeń fiskalnych;
- **Rejestr oprogramowania** – notowanie informacji o oprogramowaniu naszej firmy;
- **Rejestr haseł i PIN-ów** oprogramowaniu notowanie poufnych informacji, typu numery kart płatniczych, dane dostępowe do serwerów, hasła do serwisów społecznościowych itp.;
- **Roboty Geodezyjne** – podstawowy moduł pozwalający na gromadzenie informacji o wykonywanych w firmie robotach.

Dzięki tym modułom program **mpFirma dla Geodezji** pozwala na:

- wprowadzanie informacji o wykonywanych robotach geodezyjnych;
- tworzenie własnych kategorii robót;
- określanie etapów realizacji poszczególnych robót; podział na etapy kameralne i terenowe;
- tworzenie historii kosztów w ramach danej roboty;
- tworzenie faktur PRO-FORMA, VAT, WNT, marża, zaliczka, eksportowych oraz not wewnętrznych;
- tworzenie rachunków oraz paragonów;
- drukowanie paragonów na standardowej drukarce oraz na drukarkach fiskalnych; obsługę protokołów: Thermal, Posnet, Novitus, Elzab, Farex;

- tworzenie faktur zakupowych i faktur RR;
- obsługę prostego spisu produktów;
- obsługę zamówień przychodzących oraz wychodzących;
- przygotowywanie ofert oraz wprowadzanie otrzymanych ofert;
- wystawianie dokumentów KP i KW;
- wystawianie wezwania do zapłaty oraz wezwania przedsądowego;
- generowanie dokumentów w formacie PDF;
- wysyłanie dokumentów na adres e-mail wprost z programu;
- eksport danych do różnych formatów, m.in. do Excela;
- rejestrację informacji o naszym oprogramowaniu, dacie ważności licencji, numerach seryjnych itp.;
- bezpieczne przechowywanie informacji poufnych z danymi dostępowymi do serwisów społecznościowych, kont hostingowych, haseł do poczty e-mail, numerów PIN, numerów kart płatniczych itp.

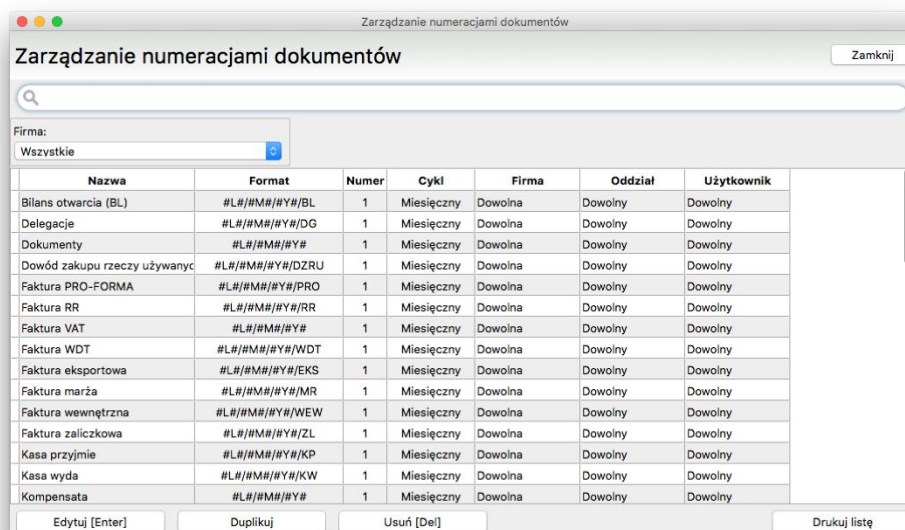
Numeracje i statusy

Praca w systemie MP umożliwia generowanie wielu rodzajów dokumentów, np. dokumentów handlowych (faktur, rachunków, paragonów), magazynowych (dokumentów PZ, WZ, MM), zamówień, ofert itp. Większość z tego typu dokumentów ma pola:

- **Numer** – pozwalający na numerowanie dokumentów danego typu,
- **Status** – definiujący status danego dokumentu;

Numer dokumentu z reguły nie jest prostą liczbą, lecz ma pewien **format**, na przykład: *liczba porządkowa / miesiąc / rok*, który możemy opisać symbolami: **#L#/#M#/#Y#**. **#L#** oznacza kolejny numer, **#M#** – numer miesiąca, a **#Y#** – rok. Przykładami numerów w tym formacie są zatem: 1/5/2014, czy 25/6/2015.

Kolejnym dokumentom nadawane są następne numery. Jednakże w pewnym ustalonym przez nas momencie (np. na początku miesiąca lub na początku roku) numery zerują się. Możemy także zrezygnować z zerowania się numeracji. Wówczas będzie ona ciągła. Tym wszystkim możemy zarządzać, wybierając z menu **Zarządzanie** pozycję **Numeracje dokumentów**. Wyświetli się wówczas okno:

Pokazuje się w nim lista wszystkich numeracji zdefiniowanych w programie. Każdej z nich przypisany jest **format**, **cykl** (określający moment zerowania) oraz najbliższy **numer**. Użytkownik może edytować te dane, zmieniając wszystkie ze wspomnianych parametrów.

Oprogramowanie MP umożliwia pracę z bazą danych wielu użytkownikom jednocześnie. Może się zatem zdarzyć, że w tym samym momencie kilku użytkowników na różnych komputerach będzie próbowało dodać nowy dokument tego samego typu, np. fakturę. Każdy z nich kliknie odpowiedni przycisk, który wyświetli im formularz wystawiania faktury.

Odnajdziemy w nim pole **Numer**. Jakie numery powinny wyświetlić się tym użytkownikom? Jeśli pierwszemu wyświetli się, np. 1/1/2014, drugiemu 2/1/2014, a trzeciemu 3/1/2014, to gdyby pierwszy użytkownik rozmyślił się i zaniechał wprowadzania dokumentu, powstałaby luka i brakowałoby numeru 1/1/2014. Czasami proces wprowadzania dokumentu trwa dość długi czas. Bywa, że jest przerywany, aby przejść do wystawienia innego dokumentu. W takich sytuacjach także mogłyby powstawać luki w numeracji. Wreszcie, zdarzają się firmy, w których wymagana jest akceptacja danego dokumentu przez przełożonego. Dokument jest więc wprowadzony, lecz dopóki nie jest zaakceptowany (a może to trwać dłuższy czas) nie powinien być widoczny w systemie, czyli nie powinien zabierać numeracji ani wpływać na integralność pozostałych danych. Biorąc pod uwagę te wszystkie sytuacje, oprogramowanie MP wprowadza tzw. **statusy** dokumentów.

Kiedy rozpoczynamy przygotowywanie nowego dokumentu ma on status *W trakcie edycji*. Oznacza to, że ten dokument dopiero przygotowujemy. Nie ma on wpływu na resztę systemu (np. nie zabiera produktów z magazynu) i w każdej chwili może zostać usunięty. Z tego otrzymuje numer tymczasowy. Świadczą o tym znaki zapytania wyświetlane na początku numeru, np. ?? 1/1/2014. Kiedy stwierdzimy, że dokument jest wypełniony poprawnie, zmieniamy jemu status

na *Zatwierdzony*. W tym momencie system sprawdzi, czy dokument jest prawidłowy. Jeśli tak, przydzieli mu właściwy numer, który nie musi być tożsamy z numerem tymczasowym. Następnie wykona niezbędne czynności powiązane z tym dokumentem, czyli np. odzwierciedli zmiany magazynie itp. Na koniec dokument zostanie zablokowany przed modyfikacją.

Blokada ma na celu uniemożliwienie przypadkowego zmodyfikowania lub usunięcia dokumentu. Skoro otrzymał status *Zatwierdzony*, mógł zostać przekazany klientowi. Nie może zatem być modyfikowany, gdyż doszłoby do niespójności. Jeśli jednak zajdzie taka konieczność, nie ma przeszkód, aby ponownie zmienić status dokumentu na *W trakcie edycji*, dokonać wymaganych zmian i ponownie przywrócić status *Zatwierdzony*.

Podczas modyfikacji statusów należy pamiętać, że zatwierdzenie dokumentu może skutkować zmianami w innych obszarach programu. Na przykład, jeśli korzystamy z gospodarki magazynowej, wystawienie i zatwierdzenie faktury spowoduje wystawienie dokumentów magazynowych modyfikujących stany magazynowe. Przywracając status *W trakcie edycji*, dokumenty te nie będą już usunięte. Dlatego ponowne *Zatwierdzenie* dokumentu skutkuje zapytaniem, czy wystawić ponownie dokumenty magazynowe, gdyż takowe były już wcześniej wystawione. Użytkownik musi mieć tego świadomość, dokonując takich czynności.

Oprogramowanie MP pozwala na prowadzenie wielu numeracji do dokumentów tego samego typu. W oknie zarządzania *Numeracjami dokumentów* możemy zduplikować daną numerację, a następnie ją zmodyfikować. Wówczas, edytując dokument danego typu, klikając prawym przyciskiem myszy w polu *Numer dokumentu*, będziemy mogli wybrać, z której numeracji chcemy skorzystać.

Definiując alternatywne numeracje, możemy zdefiniować oddział firmy lub użytkownika (pracownika). Dzięki temu dana numeracja będzie domyślnie stosowana w przypadku danego pracownika albo oddziału.

Matematyka – Ceny Netto, Brutto, Wartości...

Podczas dokonywania sprzedaży, wprowadzania dokumentów zakupowych i magazynowych oraz w wielu innych miejscach programu, spotykać się będziemy z polami zatytułowanymi *Cena netto*, *Cena brutto*, *Wartość netto*, *Wartość brutto* itp. Dla większości osób hasła te wydają się być jasne i zrozumiałe. *Cena brutto* to cena netto powiększona o podatek VAT. *Wartość* to *cena* przemnożona przez *ilość* itd. Jednak może dojść do sytuacji, kiedy nasza wiedza mija się z liczbami, które podaje oprogramowanie. Może się nawet zdarzyć, że po wprowadzeniu do programu faktury zakupowej wystawionej przez inną firmę oprogramowanie MP będzie poda inne niż na ww. fakturze kwoty! Skąd wynikają owe różnice i jak sobie z nimi radzić? W tym rozdziale zostało to dokładnie wyjaśnione.

Zaokrąglenia

Większość kwot należy podawać z dokładnością do dwóch miejsc po przecinku. Jest to oczywiście zrozumiałe, gdyż nie możemy prosić klienta o zapłatę 0.5 grosza. Podczas obliczeń trzeba jednak pamiętać o tym, aby **zaokrąglenie odbywało się dopiero na koniec**, tzn. podczas podawania kwoty końcowej. Spójrzmy na przykład:

(We wszystkich przykładach jako stawkę VAT przyjęto 23%)

Przykład 1.

Cena netto: 0.01 zł

Podatek VAT: $(0.01 * 23 / 100) = 0.0023...$ czyli 0 zł

Wyobraźmy sobie, że chcemy sprzedać 1000 sztuk danego produktu. Wówczas wartość netto obliczymy w następujący sposób:

$$0.01 * 1000 = 10 \text{ zł}$$

Pora na wartość VAT. Jeśli w obliczeniach posłużymy się wynikiem po zaokrągleniu (tj. 0 zł), wartość VAT wyniesie 0 zł: $0.00 * 1000 = 0 \text{ zł}$.

To oczywiście niepoprawne wykonywanie obliczeń. Zaokrąglenie **zawsze** należy wykonywać dopiero na końcu. Spójrzmy raz jeszcze na przykład 1.:

$$\text{Wartość netto: } 0.01 * 100 = 10 \text{ zł}$$

$$\text{Wartość VAT: } 0.0023 * 100 = 0.23 \text{ zł}$$

Zatem obliczając wartość danego produktu, należy przemnożyć cenę przez liczbę sztuk (ilość), przy czym cena nie może być zaokrąglona. Musi to być cena z maksymalną dokładnością. Zaokrąglenie wykonujemy dopiero na końcu, podając wynik ostateczny.

W związku z powyższym, kiedy mamy przed sobą, np. dokument sprzedażowy z tabelami prezentującymi różne kwoty, należy pamiętać, że kwoty te będą zaokrąglone do dwóch miejsc po przecinku (jako kwoty ostateczne na wydruku). Jednakże w obliczeniach biorą udział kwoty przed zaokrągleniem. Dlatego, kiedy zsumujemy niektóre z kwot w tabelach, wartości mogą się nie zgadzać i nie jest to żaden błąd. Posługujemy się w nich bowiem już niedokładnymi obliczeniami!

Obliczanie od ceny netto oraz brutto

Spójrzmy na dwa kolejne przykłady.

Przykład 2.

Cena netto: 1.19 zł

Sztuk: 100

Cena brutto: $1.19 * 1.23 = 1.4637 = 1.46$ zł

Podatek VAT: $1.19 * 0.23 = 0.2737 = 1.27$ zł

Wartość netto: $1.19 * 100 = 119.00$ zł

Wartość brutto: $1.4637 * 100 = 146.37$ zł

Wartość VAT: $0.2737 * 100 = 27.37$ zł

Przykład 3.

Cena brutto: 1.46 zł

Sztuk: 100

Cena netto: $1.46 / 1.23 = 1.18699187... = 1.19$ zł

Wartość brutto: $1.46 * 100 = 146$ zł

Wartość netto: $1.18699187 * 100 = 118.699187 = 118.70$ zł

Wartość VAT: 27.30 zł

Jak widać na dwóch powyższych przykładach, za cenę produktu uznano 1.19 netto lub 1.46 brutto, jednakże w zależności od tego, którą z cen uznaliśmy za wyjściową, inne wyszły wartości netto/brutto oraz VAT. Czy to oznacza, że obliczenia te są niepoprawne? Otóż nie. Różnice wynikają z zaokrągleń i niedokładności pomiędzy ceną netto i brutto.

Ustawodawca nie ustalił, która z metod jest właściwa i dał w tym zakresie swobodę. Oznacza to, że można samodzielnie wybierać, którą metodą chcemy wykonywać obliczenia. Możemy zatem uznawać za cenę bazową kwotę netto, lub też kwotę brutto – wedle zapotrzebowania. W praktyce najczęściej wygląda to tak, że jeśli wykonujemy sprzedaż dla klientów detalicznych, posługujemy się z reguły kwotami brutto i wówczas cena brutto jest naszą ceną bazową. Kiedy natomiast nasi główni klienci to firmy, zazwyczaj posługujemy się cenami netto.

Jak dokonywać obliczeń

Gdy uznajemy za cenę bazową kwotę netto, wówczas wartość brutto obliczamy: $\text{cena netto} * \text{sztuk} * \text{podatek}$ i dopiero końcowy wynik zaokrąglamy (a nie obliczamy wartości netto jako $\text{cena netto} * \text{sztuk}$). Analogicznie, jeśli ceną bazową byłaby kwota brutto, wówczas wartość netto obliczamy jako: $\text{cena brutto} * \text{sztuk} / \text{podatek}$ (a nie jako $\text{cena netto} * \text{sztuk}$).

Oprogramowanie MP obsługuje obie metody obliczeń. W ustawieniach firmy możemy zdefiniować, która metoda powinna być domyślnie wybrana dla dokumentów sprzedażowych, a która dla dokumentów zakupowych. Opcje te znajdziemy wybierając z menu **Zarządzanie** pozycję **Ustawienia firmy** zakładkę **Konfiguracja**. Następnie należy rozwinąć pole **Sprzedaż i zakup**, w którym znajdziemy dwie pozycje: **Typy obliczeń (zakup)** i **Typy obliczeń (sprzedaż)**. Dla obydwu pozycji możemy wybrać *Liczenie kwot od NETTO* bądź *Liczenie kwot od BRUTTO*. Domyślne ustawienia to: obliczenia od kwot brutto dla dokumentów sprzedażowych i od kwot netto dla dokumentów zakupowych.

Niezależnie od powyższych ustawień w różnych oknach programu MP, gdzie można wprowadzać kwoty netto i brutto, program automatycznie wybiera odpowiednią metodę.. Podstawą do tego jest pole, w które wpiszemy wartość. Jeśli wpiszemy kwotę w pole netto, wówczas obliczenia będą bazowały na tej kwocie. Gdy natomiast wpiszemy kwotę w pole brutto, obliczenia zostaną wykonane ponownie, z ceną brutto uznaną jako bazową. To, która cena jest uznana jako baza, symbolizowane jest z reguły poprzez zieloną poświatę widoczną wokół danego pola.

Moduł Kontrahenci

Moduł kontrahenci odpowiada za zarządzanie kontrahentami w naszej firmie. Kontrahentami są: osoby, firmy, partnerzy i wszystkie inne podmioty, z którymi łączą nas jakieś relacje biznesowe. Są to nie tylko nasi klienci, potencjalni klienci, lecz również dostawcy.

W panelu **Moduły** niniejszy moduł widoczny jest pod zakładką *Kontrahenci*. Po rozwinięciu tej kategorii widzimy listę pozycji:

- **Wszyscy** – kliknięcie jej powoduje wyświetlenie listy wszystkich kontrahentów w naszej bazie;
- **Odbiorcy** – wyświetla kontrahentów oznaczonych jako *Odbiorcy*;
- **Odbiorcy zagraniczny** – wyświetla kontrahentów oznaczonych jako *Odbiorcy zagraniczni*;
- **Dostawcy** – wyświetla kontrahentów oznaczonych jako *Dostawcy*;

Kategorie *Odbiorcy*, *Odbiorcy zagraniczni* oraz *Dostawcy* zostały zdefiniowane automatycznie w momencie tworzenia bazy danych. Użytkownik może je zmieniać oraz może tworzyć nowe kategorie kontrahentów. Wystarczy wybierać z menu **Moduły** pozycję **Kontrahenci**.

Po wyświetleniu dowolnego z widoków grup kontrahentów (np. *dostawcy* lub *odbiorcy*), na dole okna z tabelą wyświetlają się przyciski:

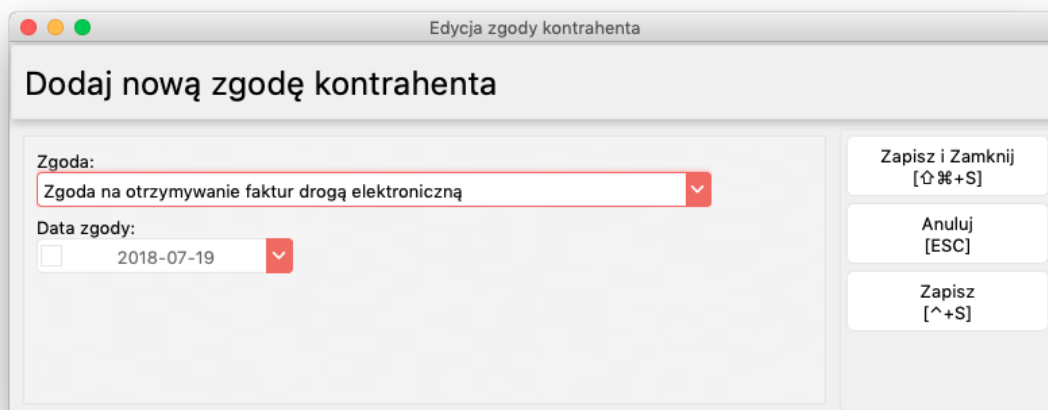
- **Dodaj kontrahenta** – pozwala na dodawanie nowego kontrahenta do bazy;
- **Edytuj kontrahenta** – pozwala na edycję danych zaznaczonego kontrahenta;
- **Usuń kontrahenta** – pozwala na usunięcie zaznaczonych kontrahentów.

Po wybraniu przycisku dodawania lub edycji pokaże się formularz jak na rysunku poniżej.

W oknie tym widzimy szereg pól, poprzez które możemy opisać nowego kontrahenta. Możemy podać jego pełny adres, adres do korespondencji (jeśli jest inny), wprowadzić dodatkowe notatki itp. W grupie *CRM* możemy zanotować, jaka jest branża danego kontrahenta, skąd go znamy i/lub skąd on zna nas. Wreszcie możemy dodać i edytować jego różne zgody, np. na przetwarzanie danych osobowych do celów marketingowych.

Aby dodać nową zgodę Kontrahenta, należy kliknąć przycisk **Dodaj**. Pojawi się okno jak poniżej: Możemy w nim wybrać odpowiedni rodzaj zgody oraz zaznaczyć jej datę. Na koniec klikamy **Zapisz i Zamknij**.

Poprzez zakładkę *Specjalne* możemy przydzielić kontrahentowi stałą formę płatności, domyślny cennik, termin płatności oraz walutę. Dzięki temu podczas wystawiania mu w dokumentów handlowych, parametry te będą automatycznie uzupełniane.

Wszelkiego rodzaju dokumenty tworzone w programie MP z reguły będą one dotyczyć jakiegoś kontrahenta. We wszystkich formularzach tego typu znajdzie się miejsce na wprowadzenie danych osoby/firmy, której dotyczy dokument. Na przykład, na rysunku poniżej widzimy okno wystawiania nowej faktury.

W lewym dolnym rogu tego okna widzimy zakładki: *Nabywca* oraz *Adres korespondencji*. Pozwalają one na wskazanie kontrahenta, którego ten dokument dotyczy, czyli podanie jego danych podstawowych oraz ewentualnie adresu do korespondencji, jeśli jest inny niż podstawowy.

Aby wybrać kontrahenta z bazy kontrahentów, wystarczy w tym oknie kliknąć przycisk **Szukaj** widoczny obok pola *Nazwa firmy lub imię i nazwisko*. Wyświetli się wówczas lista wszystkich kontrahentów. Klikając dwukrotnie lewym przyciskiem myszy w jednego z nich, jego dane zostaną zaimportowane do tego formularza.

Istnieje jeszcze inna metoda wybrania kontrahenta z bazy. Wystarczy w formularzu rozpocząć wpisywanie nazwy firmy, jej numeru NIP, adresu e-mail lub numeru telefonu. Po wpisaniu minimum dwóch znaków w dowolne z tych pól system automatycznie przeszuka bazę kontrahentów pod kątem pasujących pozycji i wyświetli je w postaci listy podpowiedzi. Wówczas wybierając firmę/osobę z tej listy dwukrotnym kliknięciem myszy, zaimportujemy pozostałe dane wybranej firmy/osoby.

Powiązanie powyższymi metodami kontrahenta z danym dokumentem nie ogranicza się jedynie do zaimportowania danych adresowych. Następuje bowiem oprócz tego wewnętrzne stworzenie relacji pomiędzy tymi elementami (dokumentem i kontrahentem), dzięki czemu w przyszłości będziemy mogli wyświetlić listę wszystkich dokumentów wystawionych dla danego kontrahenta, tworzyć różnego rodzaju raporty dla niego itp.

Jeśli wystawiamy jakiś dokument dla osoby/firmy, której nie mamy jeszcze w naszej bazie, nie musimy dodawać go najpierw do bazy kontrahentów. Wystarczy wypełnić wszystkie jego dane w oknie danego dokumentu. Po naciśnięciu przycisku **Zapisz** zostaniemy zapytani, czy system ma automatycznie dodać wprowadzonego kontrahenta do bazy. Wystarczy potwierdzić tę operację.

Wystawiając różnego rodzaju dokumenty (np. faktury), dobrze jest rozpocząć wprowadzanie ich właśnie od wybrania kontrahenta. Jeśli bowiem zdefiniujemy dla niego jakieś indywidualne ustawienia (np. rabat lub cennik), będzie on miał

zastosowanie tylko wtedy, kiedy kontrahent będzie wybrany przed dodaniem produktów/usług do danego dokumentu.

Baza GUS i CEIDG

Oprogramowanie MP ma mechanizm importu danych z baz CEIDG i GUS. Możemy z tego skorzystać, wypełniając w dowolnym oknie NIP lub REGON kontrahenta oraz klikając przycisk **G** widoczny obok danego pola. Możemy zatem, dodając nowego kontrahenta, wpisać tylko jego NIP i kliknąć ww. przycisk lub, dodając fakturę dla klienta, którego nie mamy w bazie, wpisać tylko numer NIP i kliknąć ten przycisk.

Kliknięcie przycisku **G** spowoduje wyświetlenie kreatora pobierającego dane z bazy CEIDG lub GUS. W *Ustawieniach programu* możemy zdefiniować, która baza ma być wykorzystywana przy którym polu (NIP/REGON). Domyślnie dla numerów NIP wykorzystywana jest baza CEIDG, a dla numerów REGON baza GUS.

Kreator importu danych z obu tych systemów potrzebuje połączenia z Internetem oraz wymaga przepisania tzw. captcha (napisu). Mechanizm ten służy wyeliminowaniu pobierania danych osobowych przez wszelkiego rodzaju automaty.

W bazie CEIDG przeszukiwane są tylko dane działalności gospodarczych niebędących spółkami. Takie informacje odnajdziemy za to w bazie GUS.

Jak wyświetlić kontrahenta na mapie?

Mając wyświetlone okno edycyjne kontrahenta, należy kliknąć prawym przyciskiem myszy w pole *Ulica*, a następnie z menu kontekstowego wybrać **Pokaż na mapie**.

Jeśli nie zamkniemy okna mapy i wykonamy tę samą czynność na kolejnym kontrahencie, jego dane umieszczone zostaną na tej samej mapie. Dzięki temu będziemy mogli wyznaczyć m.in. trasę pomiędzy kontrahentami lub ustalić plan podróży.

Jeśli chcemy wyświetlić na mapie wielu kontrahentów, możemy zaznaczyć ich na liście kontrahentów (lub liście faktur, zamówień itp.) i z menu kontekstowego (prawy przycisk myszy) wybrać **Narzędzia**, a następnie **Pokaż na mapie**.

Moduł Sprzedaż i Zakup

Moduł *Sprzedaż i Zakup* to podstawowy moduł skupiający obsługę całej sprzedaży w programach serii MP. To dzięki temu modułowi możemy wystawiać faktury, rachunki, paragony, wprowadzać faktury zakupowe, prowadzić sprzedaż detaliczną itp. Różne funkcje tego modułu wykorzystują i współpracują z innymi modułami, np. z bazą kontrahentów, z magazynem, zamówieniami, ofertami itp. W tym rozdziale przedstawione zostały informacje na temat obsługi tego modułu, a więc prowadzenia sprzedaży, wystawiania różnego rodzaju dokumentów itp. Informacje zostały pogrupowane hasłowo. Hasła odnoszą się do poszczególnych czynności, których wykonanie umożliwia ww. moduł oraz opisują kolejne kroki, które należy wykonać, aby tę czynność zrealizować.

Obsługa magazynu lub prosty indeks produktów

Firmy, które korzystają z oprogramowania MP, charakteryzują się różnorodnością prowadzonych działalności. Aplikacja została pomyślana w taki sposób, aby spełniać wymagania i oczekiwania każdej z tych firm. Jednakże wiąże się to z koniecznością wykonania prostych czynności konfiguracyjnych przed rozpoczęciem pracy z programem i z dostosowaniem go do swoich własnych wymagań.

Jedną z kluczowych różnic pomiędzy firmami korzystającymi z oprogramowania MP jest potrzeba prowadzenia gospodarki magazynowej. Po zainstalowaniu programu MP domyślnie uruchomiony jest wariant umożliwiający posługiwanie się jedynie *Indeksem produktów* zarządzanym z poziomu modułu *Sprzedaż*. Moduł *Magazyn* jest widoczny w panelu *Menu*, jednakże magazyny w nim utworzone nie są wykorzystywane przez moduł *Sprzedaż*. W praktyce oznacza

to, że możemy m.in. wystawiać różnego rodzaju dokumenty magazynowe, aczkolwiek z poziomu *Sprzedazy*, magazyn będzie niewidoczny.

Jeśli chcemy w naszej firmie korzystać z gospodarki magazynowej za pośrednictwem dokumentów sprzedażowych i zakupowych, musimy tę opcję włączyć, wybierając z menu **Zarządzanie** pozycję **Ustawienia firmy**. W zakładce **Konfiguracja** odnajdziemy pozycję **Magazyn**, a poniżej pole wyboru **Rodzaj używanego magazynu**. Należy wybrać w nim opcję **Pełna obsługa magazynu**.

Analogicznie, jeśli mamy włączoną pełną obsługę magazynu, a stwierdzimy, że zamiast gospodarki magazynowej wystarczy nam tylko prosty indeks produktów, przechodzimy do ww. okna konfiguracji i wybieramy **Prosty indeks produktów**.

Zanim rozpoczniemy...

Przed rozpoczęciem pracy z dokumentami sprzedażowymi i zakupowymi, warto poznać kilka kluczowych zagadnień oraz sprawdzić lub poprawić pewne ustawienia w programie.

1. Jeśli chcesz korzystać z pełnej *Gospodarki Magazynowej*, włącz obsługę magazynu w **Ustawieniach firmy**. Jeśli natomiast wystarczy Ci prosty *Indeks Produktów*, włącz tę funkcję lub upewnij się, że jest wybrana w tym samym oknie ustawień. Więcej na ten temat znajdziesz w poprzednim podrozdziale podręcznika;
2. Przeczytaj rozdział dotyczący *Matematyki* w programie. Wyjaśni Ci on, na czym polegają metody obliczeń od kwot netto oraz kwot brutto, skąd się biorą oraz dlaczego w tabelach z fakturami niektóre kwoty nie zgadzają się z naszymi przypuszczeniami;

3. Przeczytaj rozdział *Numeracje i statusy*. Dokumenty sprzedażowe mają bowiem odpowiednią numerację oraz statusy, stąd zagadnienia te dotyczą w szczególności właśnie tego modułu. Dzięki temu dowiesz się, po co w dokumentach sprzedażowych występuje pole *Status*, dlaczego przed wydrukiem program zadaje pytanie, czy zatwierdzić dokument oraz skąd biorą się znaki zapytania na początku numeru faktury. Dowiesz się także, jak zmienić numerację faktur, jak ją zresetować itp.
4. Jeśli korzystasz z pełnej gospodarki magazynowej, przeczytaj rozdział dotyczący modułu *Magazyn*; Dowiesz się, na czym polega gospodarka magazynowa i jak została zrealizowana w programie MP.
5. Jeśli chcesz korzystać z drukarki fiskalnej i wystawiać na niej paragony lub faktury, przeczytaj rozdział *Konfiguracja urzędzeń fiskalnych*;

Jak wystawić fakturę?

1. Rozwiń moduł *Sprzedaż i zakup* w panelu *Moduły*, a następnie kliknij pozycję **Sprzedaż**. Wyświetli się lista wszystkich dokumentów sprzedaży.
2. Kliknij przycisk **Wystaw dokument** widoczny na dole listy. Pojawi się okno kreatora zawierające zestaw przycisków. Kliknięcie w dowolny z przycisków spowoduje wystawienie określonego typu dokumentu. Kliknij **Faktura VAT**, aby wystawić nową fakturę.
3. Pojawi się okno wystawiania dokumentu sprzedażowego. Faktura ma status *W trakcie edycji*, co oznacza, że właśnie nad nią pracujemy. Jej numer zawiera a znaki ?? na początku, co świadczy o tym, że jest nadany tymczasowo. (Więcej na ten temat odnajdziesz w rozdziale poświęconym numeracji i statusom dokumentów);
4. W zakładce **Nabywca** wprowadź dane osoby/firmy, dla której chcesz wystawić fakturę. Rozpocznij wpisywanie od podawania nazwy firmy lub jej

NIP-u. Wówczas system przeszuka bazę kontrahentów w poszukiwaniu podobnej firmy lub osoby. Jeśli wyszukiwanie zostanie zakończone pozytywnie, pojawi się okienko podpowiadające, którego kontrahenta wybrać. Możesz też kliknąć przycisk **Szukaj** obok nazwy firmy i wskazać kontrahenta z bazy. Jeśli wystawiasz dokument pierwszy raz dla danego kontrahenta i nie masz go jeszcze w bazie, możesz wprowadzić tylko jego numer NIP i kliknąć przycisk **G** widoczny obok tego pola. Pokaże się okno kreatora, które pozwoli Ci pobrać pozostałe danej tej firmie z bazy CEIDG (lub GUS).

5. Wprowadź pozycje, które chcesz sprzedać. Jeśli masz daną pozycję w magazynie lub w indeksie produktów i chcesz ją sprzedać jako 1 sztukę i po standardowej cenie, kliknij przycisk **Dodaj z indeksu** i wskaż ją z listy. W przeciwnym wypadku kliknij przycisk **Dodaj nowy produkt**. Pokaże się okno edycji produktu. Możesz w nim wprowadzić nazwę produktu, liczbę sztuk, cenę, stawkę VAT itp. W zależności od tego, czy wprowadzisz cenę w polu *Cena netto* czy *Cena brutto* program obliczy pozostałe wartości metodami „od netto” lub „od brutto” odpowiednio. Możesz także wybrać produkt z indeksu produktów (magazynu) klikając przycisk **Szukaj w indeksie produktów i usług**, a następnie zmienić jego cenę, liczbę sztuk itp. Na koniec kliknij przycisk **OK**.
6. Jeśli włączyłeś obsługę magazynu, okno dodawania produktu jest nieco bardziej rozbudowane. Oprócz podstawowych pól służących do określania ceny, rabatu itp., ma dodatkowy panel **Dostaw**. Wyświetlane są w nim dostawy danego produktu na magazyn. Sprzedaż produktu, zdejmie go z magazynu i powiąże z określoną dostawą. Jeśli sprzedajesz więcej sztuk, system automatycznie wybierze kilka dostaw, aby zrealizować twoje zapotrzebowanie. Możesz także ręcznie wskazać, z której dostawy ma zostać wydany produkt, klikając na tej dostawie dwukrotnie lewym przyciskiem

- myszy. W zależności od tego, z której dostawy zostanie wydany towar oraz po jakiej cenie będzie sprzedany, system oblicza zysk, jaki uzyskamy.
7. Po wprowadzeniu wszystkich pozycji na fakturze kliknij przycisk **Drukuj**, aby ją wydrukować, wyeksportować lub przesłać do klienta. System zasugeruje zapisanie dokumentu oraz zmianę jego statusu na *Zatwierdzony*. Potwierdź te operacje. Jeśli dokument jest wypełniony niepoprawnie, zostaniesz o tym poinformowany i będziesz mógł przerwać procedurę zapisu. Jeśli wszystko przebiegnie pozytywnie, faktura zostanie zapisana, zatwierdzona oraz nadany jej zostanie właściwy numer (już bez znaków zapytania). Tobie wyświetli się podgląd wydruku faktury. Możesz z tego podglądu wydrukować dokument, wyeksportować go do formatu PDF lub przesłać pocztą e-mail, klikając w odpowiedni z przycisków widocznych na samej górze.
  8. Jeśli wprowadziłeś dane nabywcy samodzielnie w zakładce **Nabywca**, po zatwierdzeniu dokumentu system zapyta, czy dodać tego nabywcę do bazy Kontrahentów;
  9. Jeśli włączyłeś obsługę gospodarki magazynowej, po zatwierdzeniu faktury zostaniesz zapytany, czy program ma wystawić odpowiednie dokumenty magazynowe. Potwierdź tę czynność. Aplikacja wystawi wówczas odpowiednie dokumenty WZ (Wydanie Zewnętrzne) i zdejmie dane pozycje ze stanu magazynowego.
  10. Wielokrotnie kliknięcie w przycisk **Drukuj** powoduje wyświetlanie jedynie podglądu wydruku faktury. Możesz zatem kliknąć ten przycisk bez obawy, że zaksięgujesz dokument wielokrotnie itp.
  11. Jeśli nie chcesz wysyłać ani drukować faktury, a jedynie ją wprowadzić, nie musisz klikać przycisku **Drukuj**. Możesz wybrać samodzielnie status *Zatwierdzony* i kliknąć przycisk **Zapisz** lub **OK**.

Jak wystawić rachunek?

Aby wystawić rachunek, należy postępować dokładnie tak samo jak przy wystawianiu faktury. W pierwszym oknie kreatora należy jedynie kliknąć przycisk **Rachunek** zamiast przycisku **Faktura**.

Jak wystawić fakturę/rachunek w obcej walucie?

Należy postępować analogicznie, jak przy wystawianiu standardowej faktury. Jednakże przed dodaniem do niej produktów należy przejść do zakładki **Zaawansowane** i zmienić tam pole **Waluta**, na walutę w której chcemy wystawić dokument. Aplikacja MP automatycznie pobierze kurs waluty na dany dzień. Możesz go także wprowadzić samodzielnie.

Istnieje także inna metoda. Po kliknięciu przycisku **Wystaw dokument** należy wybrać z okna kreatora opcję **Faktura walutowa**. Wówczas pokażą się przyciski z dostępnymi walutami. Po kliknięciu odpowiedniego z nich wyświetli się okno wystawiania faktury, a na zakładce **Zaawansowane** będzie już wybrana dana waluta.

Jak wystawić fakturę pro-forma?

Należy postępować dokładnie tak samo, jak przy wystawianiu standardowej faktury. W pierwszym oknie kreatora należy jedynie kliknąć przycisk **Faktura PRO-FORMA** zamiast przycisku **Faktura VAT**.

Jak wystawić fakturę w języku angielskim?

Należy postępować w ten sam sposób, jak przy wystawianiu danego dokumentu w języku polskim. Po wyświetleniu podglądu wydruku danego dokumentu (faktury, rachunku itp.) należy rozwinąć Panel opcji widoczny na samym dole okna. Po jego rozwinięciu pojawi się zestaw możliwych opcji. Jedną z nich jest możliwość zmiany języka dokumentu.

Jak wystawić duplikat faktury?

Należy otworzyć fakturę, której chcemy wystawić duplikat, a następnie kliknąć przycisk **Drukuj** w celu wyświetlenia *Podglądu wydruku*. W oknie podglądu należy rozwinąć **Panel opcji** widoczny na samym dole. Jedną z opcji dostępnych w tym miejscu jest *Nagłówek*. Po wybraniu nagłówka **Duplikat** na fakturze pojawi się stosowny tytuł oraz data duplikatu. **UWAGA:** Po wydrukowaniu takiej faktury (lub zapisaniu jej do pliku PDF) należy wyłączyć ustawiony nagłówek. Jeśli tego nie zrobimy, wszystkie faktury będą wystawiane jako duplikaty.

Jak wystawić paragon?

Paragony można drukować zarówno na drukarce fiskalnej, jak i standardowej. Procedura wystawiania paragonu wygląda dokładnie w ten sam sposób jak procedura wystawiania pozostałych dokumentów, tj. faktury czy rachunku. Jednakże w pierwszym oknie kreatora należy kliknąć przycisk **Paragon** zamiast **Faktura** czy **Rachunek** oraz nie mamy obowiązku podawania danych nabywcy. Jeśli w ustawieniach programu mamy skonfigurowaną drukarkę fiskalną oraz zaznaczoną opcję, aby paragony były na niej drukowane, wówczas kliknięcie w przycisk **Drukuj** spowoduje wykonanie wydruku na owej drukarce fiskalnej. W przeciwnym wypadku wyświetli się standardowy podgląd wydruku.

Jeśli klikniemy przycisk **Drukuj** w oknie paragonu, który był już wcześniej wydrukowany na drukarce fiskalnej, zostaniemy o tym poinformowani i dokument nie zostanie podwójnie zaksięgowany. Zamiast tego wyświetli się nam standardowy podgląd wydruku.

Aby drukować paragony na drukarce fiskalnej, należy ją skonfigurować. W tym celu z menu **Opcje** wybieramy **Urządzenia fiskalne**, a następnie **Konfiguracja** i dokonujemy odpowiedniej konfiguracji. W oknie tym należy także zaznaczyć opcję **Drukuj paragony na drukarce fiskalnej**.

Szybka sprzedaż/Sprzedaż detaliczna

Kiedy prowadzimy sklep, bardzo często mamy potrzebę szybkiego dokonywania sprzedaży. Często w momencie, kiedy klient przedstawia kolejne produkty, które chce zakupić, nie wiemy jeszcze, czy będzie wystawiany paragon czy faktura. Dlatego oprogramowanie MP wyposażone zostało w tzw. kreator szybkiej sprzedaży.

1. Aby wyświetlić okno tego kreatora wybierz z menu *Moduły* pozycję *Sprzedaż i zakup*, a następnie **Sprzedaż detaliczna**.
2. Pokaże się okno sprzedaży. Możesz dodawać w nim kolejne produkty, które zamawia klient. Możesz użyć w tym celu przycisków **Dodaj nowy produkt** oraz **Dodaj z indeksu**. Możesz także posłużyć się symbolem oraz kodem kreskowym.
3. Po wypełnieniu listy produktów kliknij jeden z dostępnych przycisków:
  - **Szybki paragon** – aby błyskawicznie wydrukować paragon na drukarce fiskalnej;
  - **Paragon** – aby wywołać standardowe okno kreatora paragonów;
  - **Faktura VAT** – aby wywołać standardowe okno kreatora faktur VAT;

- **Dokument** – aby wywołać kreator wystawiania dokumentów sprzedażowych; możesz wówczas wybrać dowolny wspierany rodzaj dokumentu, np. rachunek.

Jak wprowadzić fakturę zakupową?

Procedura wprowadzania faktur zakupowych jest podobna do procedury wprowadzania faktur sprzedażowych. Różnice są następujące:

1. System nie nadaje numeru dokumentu, lecz numer musimy wprowadzić samodzielnie;
2. Dodając kolejne pozycje na fakturze, nie wybieramy dostawy, lecz ustalamy ceny sprzedaży;
3. W przypadku włączonej obsługi gospodarki magazynowej, wprowadzenie faktury zakupowej wiąże się ze zmianami w stanach magazynowych.

Moduł Magazyn

Moduł *Magazyn* to jeden z podstawowych modułów wchodzących w skład programów mpFaktura oraz mpFirma. Magazyn może stanowić odrębną funkcjonalność w programie lub być zintegrowany z modułem *Sprzedaż i zakup*. Oprogramowanie MP obsługuje bowiem dwa tryby współpracy z magazynem: tzw. *Prosty indeks produktów* oraz *Pełną gospodarkę magazynową*.

Przy włączonej funkcji *Prosty indeks produktów* w module **Sprzedaż i zakup** indeks produktów nie jest w żaden sposób powiązany z modułem **Magazyn**. Jest to niezależny spis produktów/usług, z których możemy korzystać podczas wykonywania sprzedaży, obsługi zamówień, ofert itp. Taka konfiguracja skierowana jest głównie do firm, które nie potrzebują magazynu i korzystają jedynie z prostej listy produktów/usług. Dzięki temu nie muszą ich wpisywać za każdym razem podczas sprzedaży. Przy tej konfiguracji moduł **Magazyn** jest oczywiście dostępny i można z niego korzystać, jednakże jest oddzielony od sprzedaży.

Przy włączonej funkcji *Pełna gospodarka magazynowa* sytuacja wygląda inaczej. W module **Sprzedaż i zakup** w zakładce **Indeks produktów** pokazuje się indeks produktów z magazynu. Również cała sprzedaż, zakupy, zamówienia, oferty itp. – wszystkie one są powiązane z magazynem.

Po zainstalowaniu oprogramowania MP domyślnie włączona jest pierwsza ze wspomnianych metod obsługi magazynu. Aby włączyć pełną gospodarkę magazynową, należy wybierać z menu **Zarządzanie** pozycję **Ustawienia firmy**. W zakładce **Konfiguracja** odnajdziemy pole **Magazyn**, a po jego rozwinięciu pokaże się nam pole wyboru **Rodzaj używanego magazynu**. Należy wybrać opcję **Pełna obsługa magazynu**.

Magazyny

Oprogramowanie MP pozwala na utworzenie dowolnie wielu magazynów. W tym celu w zakładce **Magazyn** należy przejść do pozycji **Magazyny**. Pokaże się widok dostępnych magazynów. Klikając **Dodaj**, wywołamy formularz pozwalający na dodanie nowego magazynu.

Przed rozpoczęciem pracy z programem zalecane jest utworzenie wszystkich niezbędnych magazynów.

W programach MP podczas dodawania magazynu, należy wybrać odpowiednią walutę opowiadającą walucie produktów przechowywanych w danym magazynie. Jeśli, dodając magazyn, wybierzemy PLN, wszystkie znajdujące się w nim produkty będą rozliczane w PLN. Analogicznie – jeśli wybierzemy EUR, wszystkie produkty w takim magazynie będą rozliczane w EUR.

Cenniki

Oprogramowanie MP pozwala na prowadzenie dowolnie wielu cenników. Cenniki definiujemy wybierając z grupy **Magazyn** pozycję **Cenniki**. W każdym cenniku możemy zdefiniować domyślny narzut. Będzie on uwzględniany podczas automatycznego nadawania ceny dla danego produktu/usługi podczas jej wprowadzania. Podczas tworzenia cennika możemy także ustalić jego walutę.

Zalecane jest utworzenie wszystkich cenników przed rozpoczęciem wprowadzania produktów na magazyny.

W module Kontrahenci podczas definiowania kontrahentów istnieje możliwość przypisania dowolnego cennika na stałe dla danej osoby/firmy. Również podczas sprzedaży istnieje możliwość każdorazowej zmiany cennika, według którego chcemy sprzedać dany produkt lub usługę.

Indeks produktów

Indeks produktów to lista wszystkich produktów wprowadzonych do programu. Mogą się one znajdować na magazynie lub nie (np. usługi). Aby wyświetlić indeks produktów, należy z grupy **Magazyny** wybrać **Indeks produktów**. Jeśli mamy włączoną *Pełną gospodarkę magazynową*, indeks przywołamy również wybierając pozycję **Indeks produktów** z grupy **Sprzedaj i zakup**.

Kiedy wyświetlimy indeks produktów, w jego górnej części znajdziemy filtry pozwalające na ograniczenie widoku produktów/usług jedynie do tych znajdujących się w określonym magazynie, z ceną w określonej walucie, czy pogrupowanych według określonego cennika.

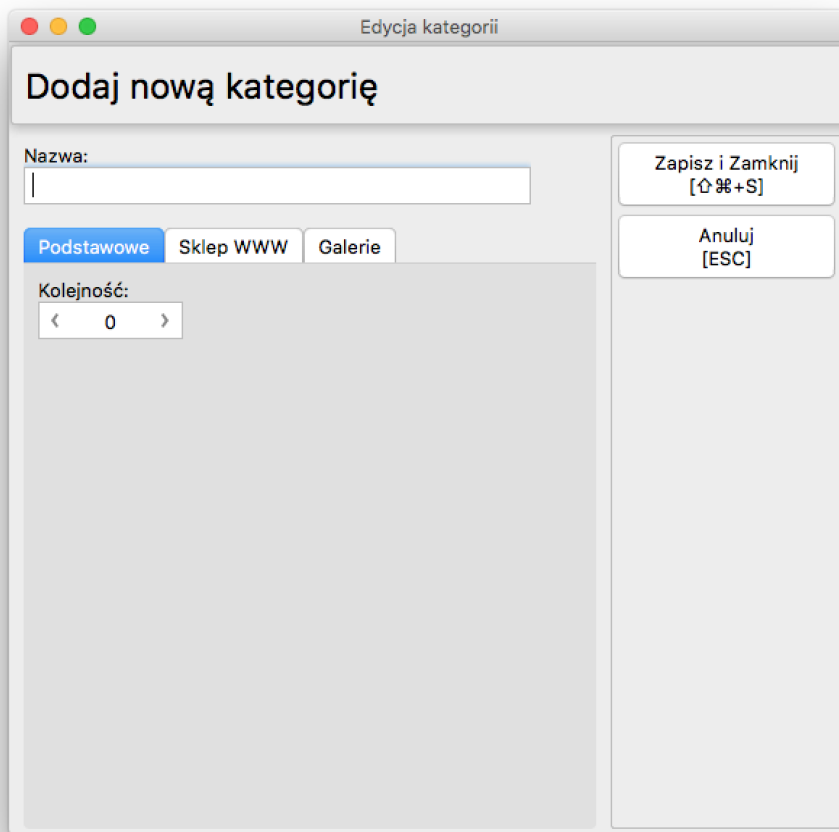
Aby dodać nowy produkt do indeksu, należy:

- kliknąć przycisk **Dodaj** lub
- wystawić odpowiedni dokument przyjęcia (np. PZ).

Kategorie produktów

Produkty możemy dowolnie dzielić na kategorie, co pozwala nam lepiej zarządzać dużą ilością towaru. Wystarczy złapać za symbol kółeczka widoczny w pionowym pasku rozdzielającym listę produktów i menu po lewej stronie, a następnie przesunąć myszką w prawo. Rozwinie się wówczas panel zarządzania kategoriami. Aby stworzyć kategorię, należy kliknąć w nim prawym przyciskiem myszy i wybrać przycisk **Dodaj**. Wówczas pojawi nam się okno:

W pierwszej kolejności należy wpisać nazwę kategorii w zakładce *Podstawowe*. Jeśli kategoria ma odnosić się do sklepu www, warto uzupełnić pola zakładki *Sklep WWW*. Możemy tworzyć dowolnie wiele kategorii, zagnieżdżając je w sobie i budując w ten sposób drzewo kategorii. Aby przypisać produkty do danej kategorii, należy je zaznaczyć na liście, a następnie kliknąć prawym przyciskiem myszy i z menu wybrać **Przypisz do kategorii**.

Dodawanie produktów do indeksu

Aby dodać produkt do *Indeksu produktów* lub edytować znajdujący się w nim produkt, należy kliknąć przycisk **Dodaj** widoczny na dole listy z produktami. Pokaże się wówczas okno podobne do tego poniżej.

Produkt lub usługa

Nazwa:

Symbol: Typ: Produkt PKWU: S Jednostka: szt.

Status: Zaakceptowany Grupa towarowa: Brak

Cenniki Kody kreskowe Numery seryjne Inne

Waluta jest ściśle związana z wybranym magazynem.

Waluta: PLN Stawka VAT (sprzeda...): 23 Stawka VAT (zakup): 23

Cennik	Narzut (%)	Netto	Vat	Brutto	Waluta
Cennik dla zagranicznych	10,00	0,00	0,00	0,00	EUR
Cennik podstawowy	5,00	0,00	0,00	0,00	PLN

Określ minimalną marżę dla tego produktu. Przy próbie jego sprzedaży z niższą marżą zostaniesz o tym ostrzeżony.

Minimalna marża (%): 0.00

Informacje magazynowe

Stan min.: 0 Stan opt.: 0 Stan maks.: 0 Stan akt.: 0 Kategorie:

Miejsce składowania: Dodaj Usuń

Parametry produktu

Producent: Wybierz Symbol producenta: Nr katalogowy:

Rozmiar/Wymiary: Waga (kg): 0 Średnica: 0

Gwarancja (m-cz): Data ważności: 2018-05-24 Ilość w opakowaniu: 1

Kraj pochodzenia: Kod taryfy celnej: Kolor:

Podstawowe Bilans otwarcia Galeria Opcje Dostawcy Powiązania

Zapisz i Zamknij [0 #+S]
Anuluj [ESC]
Zapisz [^+S]
Generuj z szablonu

Rezerwacje
Załączniki
Pozycje z dokumentów

Należy wprowadzić w nim nazwę produktu, jego typ, jednostkę i inne parametry. W zakładce *Cenniki* możemy ustalić ceny dla danego produktu według określonych cenników. W zakładce *Bilans otwarcia* ustalamy stan początkowy produktów na magazynie oraz wybieramy, na którym z magazynów ma się on pokazać. Definiujemy tam również cenę zakupu. Jeśli przed jej podaniem, nie zdefiniujemy cen w cenniku, zostaną one obliczone automatycznie na podstawie zdefiniowanych stawek narzutu.

Jeśli podczas dodawania nowego produktu podamy w *Bilansie otwarcia* niezerową liczbę sztuk, utworzy się automatycznie odpowiedni dokument BL (*Bilans otwarcia*) wprowadzający daną ilość produktu na magazyn.

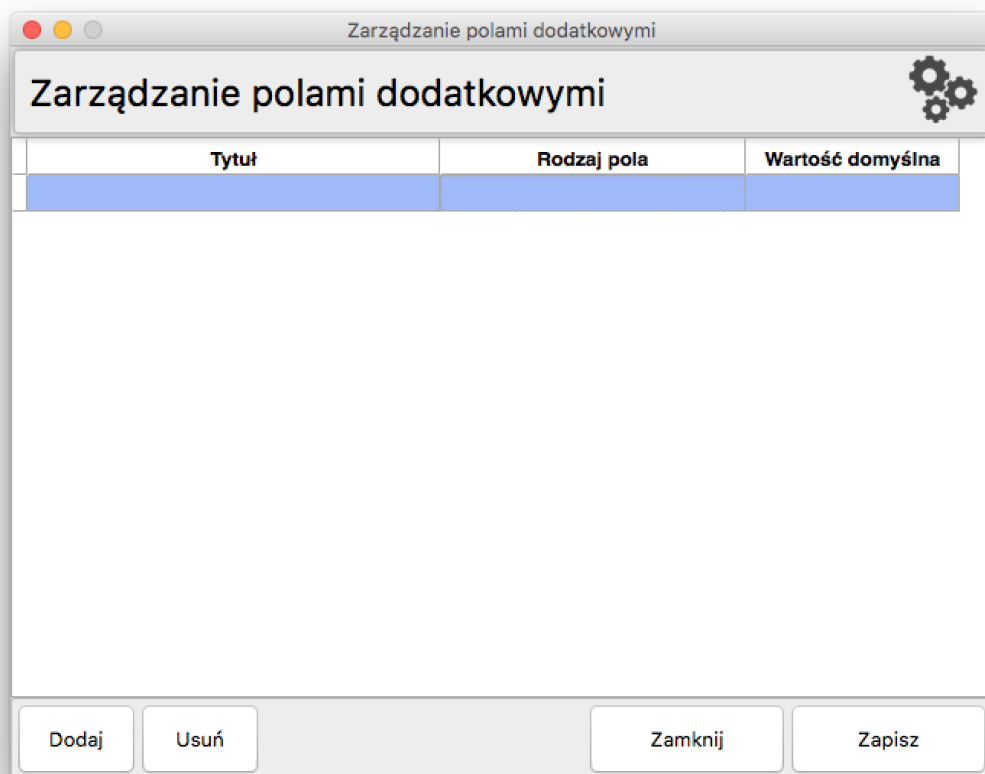
Definiując produkt/usługę poprzez zakładkę *Kody kreskowe*, możemy przypisać dowolnie wiele kodów kreskowych do danej pozycji. Korzystając z zakładki *Numery seryjne*, możemy natomiast wprowadzić numery seryjne produktów danego typu.

W czasie sprzedaży produktów oprogramowanie MP, będzie się starać obliczać, ile zarobiliśmy na danej transakcji. Za podstawę rachunków przyjmujemy różnicę między ceną netto sprzedaży a ceną netto zakupu produktu. Jeśli koszt danego produktu różni się od ceny jego zakupu, np. z powodu zależności od innych czynników lub wprowadzana pozycja jest usługą i nie ma możliwości zdefiniowania jej ceny zakupu, zajdzie potrzeba ręcznego ustalenia kosztu danego produktu. Dokonamy tego wprowadzając wartość w pole **Koszt (netto)** w zakładce *Inne*.

Atrybuty dodatkowe

Oprogramowanie MP pozwala na dodanie własnych pól do produktów/usług. Jeśli potrzebujemy dodatkowych informacji o produkcie, np. określających jego format lub długość kabla „możemy dodać własne pola. Dokonuje się tego w zakładce *Atrybuty dodatkowe*.

Aby dodać nowe pola, klikamy prawym przyciskiem myszy i wybieramy **Zarządzanie polami**. Następnie pokaże nam się okno:

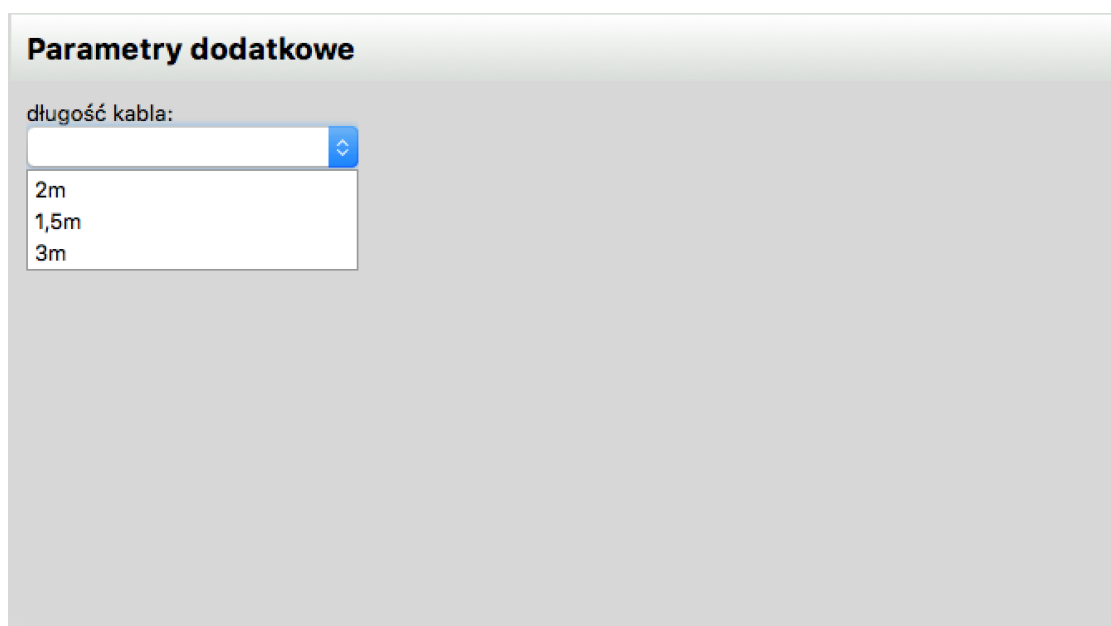

Należy uzupełnić kolejne pola tabeli. Po wpisaniu *Nazwy* należy wybrać jeden z możliwych rodzajów pól:

- pole tekstowe – pole umożliwiające wstawienie jednej linijki tekstu;
- pole wielolinijkowe – pole umożliwiające wystawienie więcej niż jednej linijki tekstu;
- pole liczbowe (całkowite lub ułamkowe, lub kosztowe) – pole umożliwiające wstawienie odpowiedniej liczby;
- pole z datą – pole umożliwiające wstawienie daty;
- pole CHECKBOX – pole umożliwiające stworzenie przycisku wyboru;
- pole COMBOBOX – pole umożliwiające stworzenie list wyboru.

Jeśli zdecydujemy się na **pole COMBOX**, musimy podać możliwości wyboru. Kolejne pozycje listy wpisujemy, oddzielając je od siebie średnikiem. Aby ustalić wartość domyślną, należy wpisać ją jako pierwszą, poprzedzając znakiem #, np. zapis:

#2m;1,5m;3m; pozwoli na stworzenie listy:

The image shows a screenshot of a software window titled "Parametry dodatkowe". Inside the window, there is a label "długość kabla:" followed by a dropdown menu. The dropdown menu is open, showing three options: "2m", "1,5m", and "3m". The "2m" option is currently selected and highlighted.

Na naszej liście domyślnie podstawia się pozycja: „2m”.

Dokumenty magazynowe

Operowanie na produktach w magazynie (przyjmowanie i wydawanie towarów) odbywa się zawsze za pośrednictwem odpowiednich dokumentów. Oprogramowanie MP analizuje wszystkie wystawione dokumenty i na ich podstawie określa ilość danego produktu. Wszystkie dokumenty są ze sobą powiązane poprzez tworzące się między nimi relacje. Dla przykładu: po wydaniu produktu z magazynu oprogramowanie MP odnajdzie dokument przyjęcia, w wyniku którego produkt znalazł się na magazynie, a następnie powiąże ww. dokument z dokumentem wystawionym w związku z ubyciem produktu

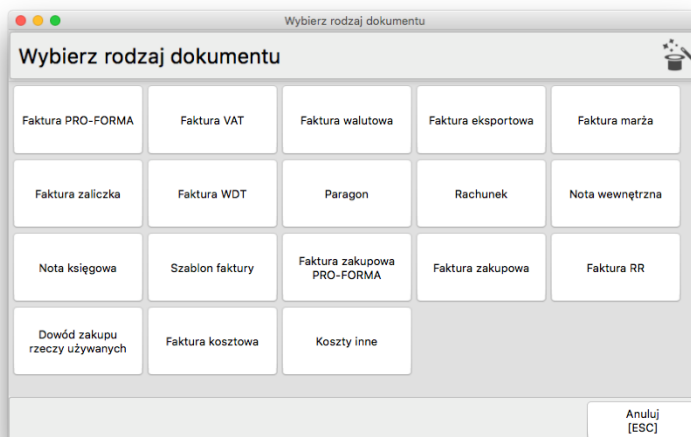
z magazynu, np. w wyniku Wydania Zewnętrznego. Taka kontrola przepływu produktów umożliwia oprogramowaniu MP określać zysk na danej pozycji, podczas gdy za zysk przyjmujemy różnicę między ceną określoną przy wprowadzaniu produktu na magazyn a ceną przyjętą w czasie jego wydania.

- Dostępnych jest kilka rodzajów dokumentów. Jedne z nich skutkują zwiększeniem ilości danej pozycji na magazynie (przyjęcie), a inne – zmniejszeniem (wydanie). Dostępne są następujące typy dokumentów¹:
PZ (+) – Przyjęcie Zewnętrzne;
- **WZ (-)** – Wydanie Zewnętrzne;
- **MM (+/-)** – Przesunięcie Magazynowe (przeniesienie pozycji z jednego magazynu do innego; jeśli magazyny są prowadzone w różnych walutach nastąpi przewalutowanie);
- **PW (+)** – Przyjęcie Wewnętrzne;
- **ZW (+)** – Zwrot Wewnętrzny;
- **RW (-)** – Rozchód Wewnętrzny;
- **PL (-)** – Protokół Likwidacji;
- **BL (+)** – Bilans Otwarcia.

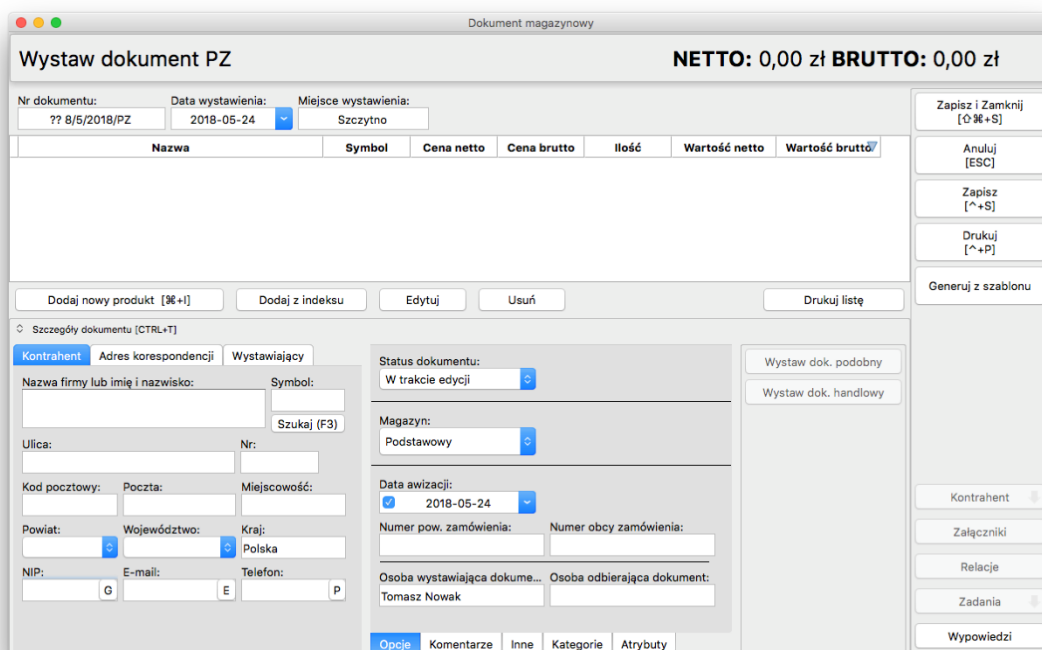
Aby wystawić nowy dokument, należy kliknąć **Dokumenty** w grupie **Magazyn**. Pokaże się wówczas lista wszystkich dokumentów. Można ją dowolnie filtrować i przeszukiwać. Klikając przycisk **Wystaw dokument** na dole listy, wywołamy okno kreatora. Wygląda ono podobnie jak na rysunku poniżej.

---

¹ Podany w nawiasie symbol + lub - oznacza odpowiednio, czy dany dokument powoduje zwiększenie bądź zmniejszenie ilości produktu na magazynie

Następnie należy kliknąć przycisk definiujący rodzaj dokumentu, który chcemy utworzyć. Pokaże się wówczas okno podobnego do tego:

Może się ono różnić w zależności od wybranego rodzaju dokumentu.

W oknie tym należy wprowadzić dane kontrahenta, któremu wydajemy produkty lub od którego te produkty nabywamy. Podajemy także magazyn, którego dany dokument dotyczy. Następnie poprzez przyciski: **Dodaj z indeksu** dodajemy pozycje na dokument (jeśli były już wcześniej wprowadzone oraz chcemy by się dodały z cenami standardowymi) lub korzystając z przycisku **Dodaj nowy produkt** możemy wprowadzić nowe pozycje (lub też istniejące, ale po innych niż domyślne cenach i w innych ilościach itp.).

Dokumenty magazynowe mają swoje statusy (*W trakcie edycji, Do akceptacji, Zatwierdzony, Archiwum*). Dopóki tworzony dokument ma status „*W trakcie edycji*” nie jest analizowany przez system, a nadany mu numer jest tymczasowy (o czym świadczą znaki: ?? na początku numeru). Po zatwierdzeniu dokumentu (zmianie statusu na *Zatwierdzony* i wybraniu przycisku **Zapisz i Zamknij** lub **Zapisz**) dokumentowi nadawany jest ostateczny numer (bez znaków: ??) i następują wynikające z zatwierdzonego dokumentu zamiany w stanach magazynowych, , a nowe produkty są dodawane do indeksu.

Tworząc dokumenty zwiększające stany magazynowe , możemy wybierać istniejące produkty z indeksu lub też wprowadzać produkty ręcznie, co skutkuje dodaniem ich do indeksu. Jeśli natomiast wystawiamy dokumenty obniżające stany magazynowe, musimy wskazywać produkty z magazynu.

Konfiguracja

W tym rozdziale podręcznika znalazły się informacje dotyczące konfiguracji różnych aspektów programu MP. Jest to konfiguracja samej aplikacji, serwera TCP/IP, urządzeń fiskalnych itp.

Serwer MP

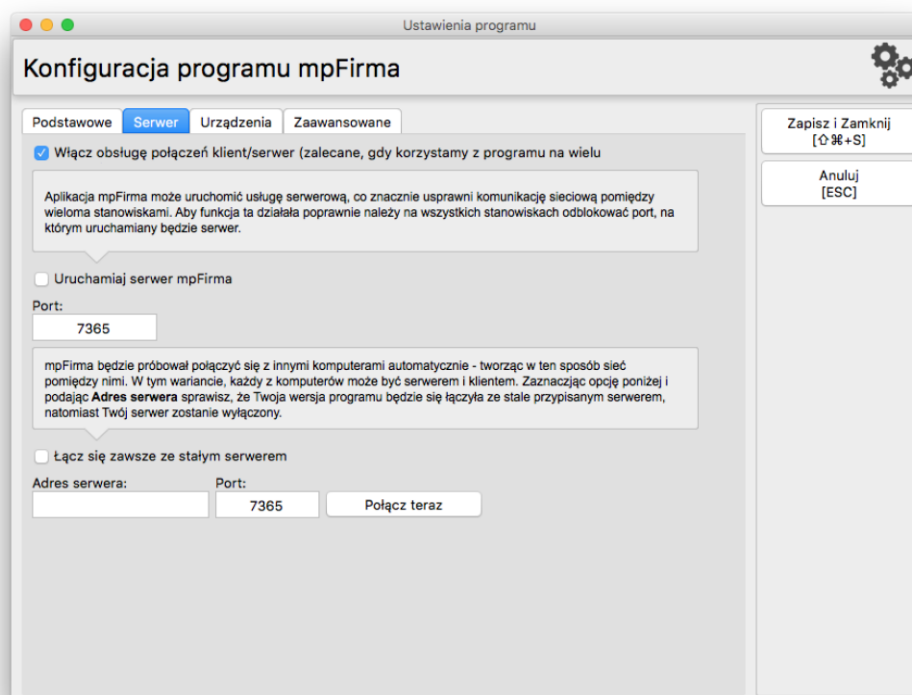
Aplikacje serii „mp” pozwalają na pracę w sieci. Oznacza to, że w tym samym momencie wielu użytkowników może podłączyć się do wspólnej bazy danych i korzystać z jej zasobów. Z uwagi na specyfikę działania serwerów bazodanowych komputery pracujące na jednej bazie nie widzą się wzajemnie. Ponieważ nie są stale połączone, wymiana danych pomiędzy nimi jest utrudniona i odbywa się za pośrednictwem bazy danych. Niesie to ze sobą szereg konsekwencji. Na przykład, podłączenie do jednego z komputerów drukarki fiskalnej za pomocą kabla USB umożliwi drukowanie paragonów tylko i wyłącznie z połączonego kablem komputera. Gdy użytkownik innego komputera spróbuje wystawić paragon, zostanie on umieszczony w tzw. kolejce. Jednakże komputer połączony z drukarką nie otrzyma informacji o konieczności natychmiastowego przejrzenia tej kolejki. Robi to cyklicznie. W związku z tym od zlecenia wydruku na jednym komputerze do wykonania wydruku na drugim, może upłynąć nawet 30 sekund! Podobnie wygląda sytuacja z komunikacją za pośrednictwem wbudowanego w aplikację komunikatora. Pomiędzy wysłaniem wiadomości a jej odczytem może upłynąć znaczny czas. Aby wyeliminować owe opóźnienia, oprogramowanie MP ma wbudowane rozwiązanie w postaci **serwera TCP/IP** oraz **klienta TCP/IP**. Dzięki temu, niezależnie od połączenia z bazą danych, wszystkie stanowiska komputerowe

próbują nawiązać między sobą połączenia bezpośrednie i wykorzystywać je do wymiany różnych informacji.

W trakcie uruchamiania na jednym z komputerów oprogramowania MP automatycznie włączany jest serwer TCP/IP. Kiedy program MP zostanie uruchomiony ponownie na innym komputerze, zaloguje się do tej samej bazy danych i spróbuje nawiązać połączenie z odnalezionym w sieci serwerem. W ten sposób wszystkie stanowiska komputerowe, na których uruchomione jest nasze oprogramowanie, łączą się ze sobą w sieć bezpośrednią. Dzięki niej wymieniają się informacjami typu: *odśwież tabelę*, gdyż coś w niej dodano, *sprawdź kolejkę*, gdyż znajdują się w niej dokumenty do wydrukowania, *sprawdź nowe wiadomości* itp.

Domyślnie na każdym stanowisku komputerowym uruchamiany jest serwer. Następnie kolejno uruchamiane komputery próbują podłączyć się do znalezionego w sieci serwera. Oznacza to, że z góry nie jest ustalone, który z komputerów będzie serwerem, a które – klientami. Rozwiązanie to umożliwia wyłączenie komputera-serwera w każdej chwili, a wówczas inny z komputerów w sieci przejmie jego rolę i pozostałe stanowiska spróbują się z nim połączyć. Jest możliwość ręcznej konfiguracji owych parametrów i samodzielne ustalenie, który z komputerów ma odgrywać rolę serwera, a które –klientów. Czasami to rozwiązanie jest lepsze, , m.in. z uwagi na konieczność pewnej konfiguracji stanowiska serwerowego (odblokowanie odpowiednich portów itp.).

Konfiguracji serwera i klienta TCP/IP dokonuje się wybierając z menu **Opcje** pozycję **Konfiguracja programu**, a następnie przechodząc do zakładki **Serwer**. Okno wygląda podobnie jak na rysunku poniżej.

Poszczególne opcje mają następujące znaczenie:

- *Włącz obsługę połączeń klient/serwer* – zaznaczenie tej możliwości uruchamia opisany w tym rozdziale mechanizm połączeń bezpośrednich; Opcja ta jest zalecana w większości przypadków. Jeśli jednak korzystasz z programu tylko na jednym komputerze, możesz ją odznaczyć, wyłączając tym samym cały wspomniany mechanizm klient/serwer i oszczędzając zasoby komputera;
- *Uruchamiaj serwer mpFirma* – zaznaczenie tej opcji spowoduje, że na tym komputerze będzie uruchamiany serwer TCP/IP; Każdy serwer nasłuchuje połączeń na pewnym porcie. Port ten ustala się w kolejnym polu. Należy

zwrócić uwagę, aby port, na którym nasłuchuje serwer, był odblokowany na firewall-u (zaporze systemowej);

- *Łącz się zawsze ze stałym serwerem* – domyślnie aplikacja MP po uruchomieniu i zalogowaniu do bazy danych próbuje połączyć się z „pierwszym dostępnym” serwerem. Zaznaczając tę opcję oraz wskazując adres komputera i port, spowodujemy, że oprogramowanie MP będzie stale próbowało nawiązać połączenie z tym jednym, wskazanym komputerem.

Porty, adresy, firewall, zapory

Aby kilka aplikacji znajdujących się na różnych komputerach mogło się wzajemnie porozumiewać (wymieniać informacje), muszą nawiązać ze sobą pewne połączenia. Z reguły wygląda to w ten sposób, że jeden z komputerów staje się tzw. **serwerem**, a pozostałe komputery łączą się z nim. Komputery te nazywamy **klientami**. Mówimy wówczas o połączeniu **klient – serwer**. Aby komputery mogły się ze sobą łączyć, muszą w jakiś sposób siebie identyfikować. Stąd każdy komputer w sieci ma swój adres. Jest to tzw. **adres IP** i ma on postać czterech liczb całkowitych rozdzielonych kropkami, np.: 192.168.1.20. Na każdym komputerze może być uruchomionych bardzo wiele różnych aplikacji, które łączą się z innymi komputerami i konkretnymi aplikacjami. Zatem aby móc jednoznacznie zidentyfikować „program” na danym komputerze, z którym chce się nawiązać połączenie, oprócz adresu IP wprowadza się pojęcie tzw. **portu**. Port jest to liczba całkowita z przedziału od 0 do 65535. Na jednym komputerze może być zatem uruchomionych wiele programów, które nasłuchują na wielu różnych portach. Aplikacje z innych komputerów mogą się łączyć z tym programami, podając adres IP tego komputera oraz numer portu.

Wracając do aplikacji MP – po jej uruchomieniu tworzy ona tzw. serwer, który nasłuchuje na pewnym porcie (ustalonym w konfiguracji, domyślnie 7365). Gdy użytkownik zaloguje się do bazy danych, w bazie danych zapamiętywany jest

adres IP tego komputera oraz wspomniany numer portu. Następnie, gdy program MP uruchomiony zostanie na innym komputerze i zalogowany do tej samej bazy danych, system stwierdzi, że istnieje już zalogowany „komputer” z określonego adresu IP, który nasłuchuje na określonym porcie, i spróbuje się do niego podłączyć.

Każdy serwer, który jest uruchomiony na komputerze i nasłuchuje na określonym porcie, jest pewnego rodzaju „furtką” do tego komputera, gdyż inne urządzenia mogą się z nim połączyć. Z tego też względu stworzono specjalne aplikacje zwane **Zaporami sieciowymi** (ang. *Firewall*). Zadaniem tych aplikacji jest blokowanie wspomnianych portów i w ten sposób zabezpieczenie komputera, by nie dało się do niego podłączyć z innych urządzeń. To oczywiście bardzo dobre rozwiązanie, które jest zalecane każdemu użytkownikowi. Jednakże ono także blokuje serwer MP, stąd nie da się do niego podłączyć z innym komputerów w sieci. Dlatego, aby można się było podłączyć do serwera MP, na danym komputerze musimy **odblokować** port, na którym nasłuchuje serwer lub wyłączyć całą zaporę sieciową (niezalecane).

Typowe sytuacje

Praca na jednym stanowisku

W przypadku pracy na jednym stanowisku komputerowym przez jednego użytkownika całe zagadnienie pracy sieciowej i serwera MP nie ma zastosowania. Dlatego zalecane jest całkowite wyłączenie tego mechanizmu poprzez odznaczenie opcji *Włącz obsługę połączeń klient-serwer*.

Praca na wielu stanowiskach

O ile jest to możliwe, zalecane jest wybranie jednego z komputerów, który będzie pełnił rolę serwera. Powinien to być komputer, na którym najczęściej/najdłużej pracuje jakiś użytkownik. Wówczas zalecane jest przypisanie temu komputerowi stałego adresu IP (a nie uzyskiwanego dynamicznie poprzez DHCP) oraz zaznaczenie w konfiguracji aplikacji MP opcji *Uruchamiaj serwer*

mpFirma. Następnie należy odblokować wybrany port na tym komputerze w zaporze sieciowej. Na pozostałych komputerach w sieci zalecane jest wyłączenie opcji *Uruchamiaj serwer mpFirma* oraz zaznaczenie opcji *Łącz się zawsze ze stałym serwerem* oraz wskazanie adresu IP naszego komputera-serwera.

Komputery nie chcą się łączyć

Jeśli masz konfigurację przewidującą jeden serwer, a pozostałe komputery mają wyłączony serwer i stale przypisany komputer, z którym mają się łączyć (konfiguracja opisana wyżej), wówczas upewnij się, czy port jest odblokowany na firewall-u. Jeśli zainstalowałeś oprogramowanie typu Internet Security, może ono uruchamiać dodatkową zaporę sieciową. Przejrzyj jej konfigurację i odblokuj wymagany port.

Jeśli na wszystkich komputerach włączony jest serwer i aplikacje MP mają samodzielnie wybierać stanowisko, które ma zostać serwerem, na każdym z tych komputerów powinien być odblokowany port 7365.

Drukarki fiskalne

Oprogramowanie serii MP obsługuje różnego rodzaju urządzenia fiskalne. Po odpowiednim podłączeniu drukarki fiskalnej do komputera (lub poprzez sieć i odpowiednią konfigurację), możliwe jest drukowanie paragonów fiskalnych oraz faktur na drukarkach fiskalnych (jeśli drukarka oferuje taką funkcjonalność).

Na rynku dostępnych jest wielu producentów drukarek fiskalnych oraz wiele protokołów komunikacyjnych. W chwili pisania tego podręcznika, oprogramowanie MP wspierało następujące protokoły:

- **Posnet** (nowy protokół firmy Posnet);
- **Thermal** (starszy protokół firmy Posnet);

- **Novitus.**

Aplikacje MP mają wbudowaną obsługę powyższych protokołów, zarówno w środowisku Windows, jak i macOS X. Obsługuje połączenie poprzez port szeregowy RS232C (COM), USB, Bluetooth oraz poprzez sieć lokalną LAN (tylko protokół Posnet).

W ofercie firmy BinSoft jest także narzędzie o nazwie **BSX Printer**. Jest to tzw. serwer wydruku drukarek fiskalnych. Działa tylko w środowisku Windows. Oprócz powyższych protokołów, oferuje jeszcze dwa dodatkowe:

- **Elzab;**
- **Farex.**

Jeśli w firmie mamy urządzenie któregoś z tych producentów, aby móc drukować na nim dokumenty fiskalne, musimy skorzystać z BSX Printer. W pozostałych przypadkach mamy wybór: możemy skorzystać z wbudowanego wsparcia (zalecane) lub z zewnętrznego serwera wydruku.

Port szeregowy oraz USB

Oprogramowanie MP ma wbudowaną obsługę drukarek fiskalnych podłączonych do komputera za pomocą **portu szeregowego** RS232 (Serial Port). Jeśli nie masz w swoim komputerze takiego portu, możesz skorzystać z dostępnych na rynku tzw. przejściówek USB-SERIAL. Niektóre drukarki fiskalne fabrycznie są wyposażone w kable USB. Warto wiedzieć, że nawet jeśli Twoja drukarka ma taki kabel, oznacza to, że ma wbudowaną przejściówkę USB-SERIAL, gdyż fizycznie komunikacja zawsze odbywa się poprzez port szeregowy.

W związku z powyższym, jeśli podłączasz swoją drukarkę do komputera kablem USB (poprzez własną przejściówkę lub kablem dostarczoną przez producenta wraz z drukarką), musisz zainstalować w systemie odpowiednie sterowniki. Sterowniki te są konieczne, gdyż emulują port szeregowy. Jeśli podłączysz

drukarkę bezpośrednio do portu szeregowego, żadne dodatkowe sterowniki nie są konieczne.

Zatem zanim rozpoczniesz procedurę konfiguracji programu MP ze swoją drukarką, upewnij się, że zainstalowałeś odpowiednie sterowniki. Jak tego dokonać w środowisku Windows, dowiesz się z podręcznika dostarczonego do danej drukarki. Procedurę instalacji sterowników w środowisku macOS, odnajdziesz w **Dodatku A**, na końcu tego podręcznika.

Sieć lokalna (LAN)

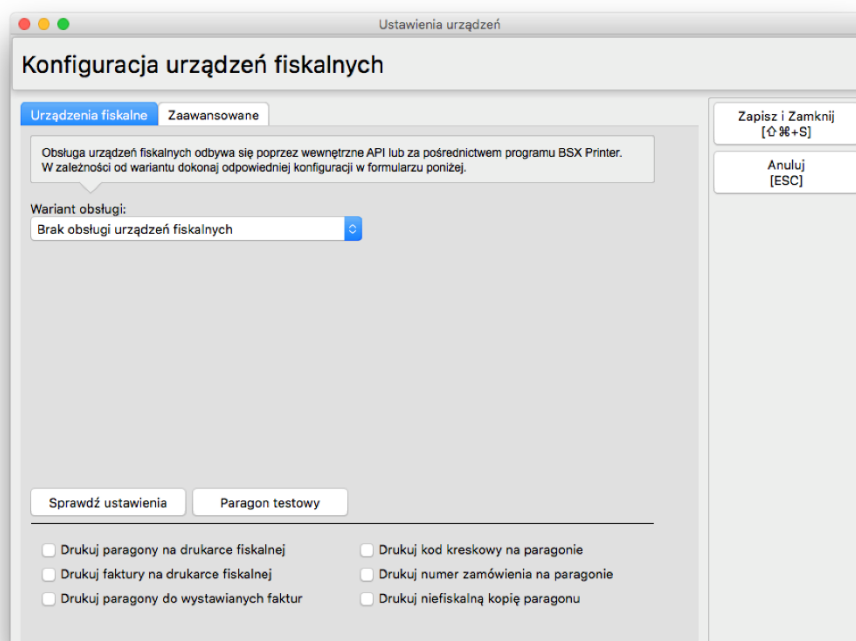
Niektóre modele drukarek umożliwiają podłączenie ich nie tylko bezpośrednio do konkretnego komputera (poprzez port szeregowy lub USB), lecz także do sieci lokalnej poprzez kabel Ethernet. Tak podłączona drukarka uzyskuje swój własny adres IP i jest widoczna w sieci jako kolejne urządzenie. Podłączenie tego typu jest bardzo wygodne, gdyż nie wymaga fizycznego kabla łączącego dany komputer z drukarką, nie wymaga instalacji żadnych sterowników, pozwala na proste współdzielenie drukarki przez wiele komputerów w sieci itp. Oprogramowanie MP obsługuje tego typu połączenia dla protokołu **Posnet**.

Jeśli zatem Twoja drukarka obsługuje podłączenie jej do sieci LAN oraz obsługuje protokół Posnet, wówczas **zalecamy** taki wybór konfiguracji.

Wbudowana obsługa drukarek fiskalnych

Mając podłączoną drukarkę fiskalną do komputera lub do sieci lokalnej (LAN), uruchamiamy program MP, logujemy się do naszej bazy, a następnie z menu **Opcje** wybieramy **Urządzenia fiskalne**, i dalej **Konfiguracja**. Ukaze się okno jak poniżej.

W polu **Wariant obsługi** mamy kilka opcji do wyboru:

- **Brak obsługi urządzeń fiskalnych** – jeśli nie chcemy korzystać z urządzeń fiskalnych;
- **Wbudowana obsługa urządzeń fiskalnych** – wybieramy tę opcję, jeśli podłączyliśmy drukarkę do tego komputera lub do sieci lokalnej;
- **Obsługa za pośrednictwem BSX Printer** – jeśli chcemy skorzystać z serwera wydruku;

- **Korzystaj z kolejkowania** – jeśli pracujemy w sieci na kilku stanowiskach oraz na innym stanowisku podłączona jest drukarka fiskalna.

W naszym przypadku należy wybrać drugą opcję, czyli **Wbudowana obsługa urządzeń fiskalnych**.

Po wybraniu tej opcji pokaże się dodatkowe pole:

Protokół – pozwalający na wybór protokołu danej drukarki;

Poniżej tego pola znajduje się panel z zakładkami. W zależności od wybranego protokołu, możemy mieć widoczną jedną lub dwie zakładki. Pierwsza z zakładek zawiera pole **Port komunikacyjny** umożliwiające wskazanie portu COM, do którego podłączona jest drukarka; Druga z zakładek (LAN) pozwala na podanie **Adresu IP** drukarki w naszej sieci lokalnej oraz **Portu**, na którym nasłuchuje. Zakładka ta widoczna jest tylko po wybraniu protokołu Posnet, gdyż tylko ten protokół wspiera połączenia LAN.

Przy podłączeniu poprzez COM/USB, na liście portów komunikacyjnych pokażą się tylko istniejące w systemie porty. Jeśli zatem w naszym komputerze dostępnych jest więcej portów, na liście będzie kilka pozycji do wyboru. Należy wybrać ten z portów, do którego rzeczywiście podłączyliśmy drukarkę. Jeśli nie mamy pewności, który z portów jest właściwy, możemy skorzystać z metody prób i błędów.

W środowisku Windows porty oznaczane są poprzez: **COM1, COM2, COM3** itd. W przypadku systemu macOS w miejscu portów wyświetli się lista dostępnych urządzeń, np.: **/dev/cu.usbserial**. Oprogramowanie MP wykrywa dostępne porty i urządzenia w momencie uruchamiania. Dlatego, jeśli nie możesz odnaleźć żadnego portu/urządzenia na tej liście, uruchom program ponownie (po podłączeniu danego urządzenia). Jeśli nawet wówczas nie ma odpowiedniego portu/urządzenia, oznacza to, że w systemie nie ma zainstalowanych odpowiednich sterowników.

Protokół komunikacyjny ustala sposób porozumiewania się oprogramowania MP z daną drukarką. Należy wybrać protokół właściwy dla naszej drukarki. Jeśli nie jesteśmy pewni, który protokół jest właściwy, także możemy skorzystać z metody prób i błędów.

Po wybraniu odpowiedniego portu komunikacyjnego i protokołu, klikamy przycisk **Sprawdź ustawienia**. Program MP spróbuje wówczas nawiązać połączenie z daną drukarką i w zależności od powodzenia wyświetli stosowny komunikat. Jeśli nie uda się poprawnie połączyć z drukarką, można wybrać kolejny port/protokół i ponowić próbę. Po poprawnym połączeniu z drukarką warto wykonać dodatkowy test, klikając przycisk **Paragon testowy**. Po jego kliknięciu system spróbuje wydrukować przykładowy paragon z produktem o wartości 1 gr. Jeśli wydruk będzie poprawny, oznacza to, że skonfigurowaliśmy naszą drukarkę prawidłowo. Klikamy wówczas przycisk **OK**.

Jeśli pomimo wybrania właściwego portu/urządzenia i protokołu, nadal nie możemy nawiązać połączenia z drukarką fiskalną, należy sprawdzić, czy właściwie podłączyliśmy drukarkę z naszym komputerem oraz czy poprawnie jest ona skonfigurowana. Wiele drukarek ma bowiem kilka wejść, np. COM1, COM2, COM3, PC itp. W ich konfiguracjach należy wskazać, pod którym COM podłączony jest komputer. Jeśli podłączymy komputer, używając nie tego portu, który przewiduje konfiguracja, nie uda się nawiązać połączenia. Należy wówczas albo przełożyć fizycznie wtyczkę z jednego wejścia COM do drugiego, albo sprawdzić/skonfigurować to odpowiednio w ustawieniach drukarki.

Drukarka podłączona do innego komputera

Oprogramowanie MP pozwala na pracę wielu użytkowników jednocześnie, na wielu komputerach. Nie ma wówczas konieczności podłączania do każdego z komputerów odrębnej drukarki fiskalnej. Wystarczy podłączyć jedną drukarkę, do jednego z komputerów, skonfigurować oprogramowanie MP na tym

komputerze tak, aby poprawnie działało z tą drukarką, a następnie na wszystkich pozostałych drukarkach ustawić tzw. tryb kolejkowania. Dokonamy tego wybierając **Wariant obsługi: Korzystaj z kolejkowania** w oknie **Konfiguracji urządzeń fiskalnych**.

Jeśli na danym stanowisku ustawimy wariant **Korzystaj z kolejkowania**, gdy użytkownik spróbuje wydrukować paragon/fakturę na drukarce fiskalnej, aplikacja umieści ten dokument w tzw. kolejce oraz roześle do wszystkich komputerów w sieci informację, że w kolejce coś się znajduje. Komputer, który ma podłączoną drukarkę fiskalną, odbierze ten komunikat, a następnie przetworzy kolejkę, drukując wszystkie oczekujące dokumenty.

W celu optymalizacji wydajności aplikacji, oprogramowanie MP nie sprawdza zbyt często czy w kolejce znajdują się dokumenty do wydrukowania. Dlatego, po umieszczeniu paragonu w kolejce, zanim zostanie wydrukowany, może upłynąć dłuższy czas. Aby usprawnić ten proces, oprogramowanie MP tworzy tzw. serwer TCP/IP na jednym z komputerów, do którego następnie podłączają się wszystkie pozostałe komputery w sieci. Przy takiej konfiguracji, po umieszczeniu paragonu w kolejce, do pozostałych komputerów wysyłany jest odpowiedni komunikat. Dzięki temu drukowanie odbywa się niemal natychmiast. Aby ten mechanizm zadziałał właściwie, należy mieć poprawnie skonfigurowaną sieć w firmie oraz serwer MP. Więcej informacji na ten temat znajdziesz w odpowiednim rozdziale podręcznika.

Jeśli, po umieszczeniu dokumentu w kolejce, na komputerze z podłączoną drukarką nie nastąpiło natychmiastowe wydrukowanie paragonu, możesz to przyspieszyć wybierając z menu **Opcje** pozycję **Urządzenia fiskalne**, następnie **Wykonaj kolejkę paragonów**.

Używanie serwera wydruków BSX Printer

BSX Printer to tzw. serwer wydruków dokumentów fiskalnych. Dostępny jest jedynie dla systemu Windows. Oferuje wsparcie wszystkim popularnym w Polsce protokołom i producentom urządzeń fiskalnych. Kiedy warto skorzystać z tego narzędzia?

- jeśli mamy drukarkę Elzab lub Farex, gdyż oprogramowanie MP nie ma wbudowanego wsparcia dla tych modeli;
- jeśli chcemy korzystać z drukarki fiskalnej z wielu komputerów w firmie, ale nie chcemy skorzystać z metody kolejkowania.

Aby skorzystać z rozwiązania BSX Printer, należy:

1. Zainstalować oprogramowanie MP na komputerze z podłączoną drukarką fiskalną i z systemem Windows;
2. Uruchomić program BSX Printer (znajduje się w katalogu, gdzie zainstalowana została aplikacja MP);
3. Skonfigurować oprogramowanie BSX Printer, aby poprawnie obsługiwało daną drukarkę. Należy w tym celu w **Ustawieniach** wybrać odpowiedni port komunikacyjny oraz protokół;
4. Na wszystkich komputerach, na którym znajduje się oprogramowanie MP, w oknie **Konfiguracji urządzeń fiskalnych** wybrać wariant **Obsługa za pośrednictwem BSX Printer**. Następnie podać adres IP komputera, na którym uruchomiony jest BSX Printer oraz numer portu, na których on nasłuchuje.

Aby komunikacja z serwerem BSX Printer odbywała się prawidłowo, należy się upewnić, czy porty, na których BSX Printer nasłuchuje, są odblokowane. Jeśli nie masz co do tego pewności, skontaktuj się ze swoim administratorem.

Dodatek A - Instalacja sterowników USB-SERIAL w środowisku macOS

Komunikacja z drukarkami fiskalnymi odbywa się za pośrednictwem portu szeregowego RS232 (tzw. Serial Port). Większość komputerów Mac nie ma takiego portu. Jeśli chcemy na nich skorzystać z urządzeń fiskalnych, należy posłużyć się przejściówkami USB-SERIAL. Przejściówki te tworzą w systemie tzw. wirtualny port szeregowy. Aby tak się stało, niezbędne jest zainstalowanie dla nich odpowiedniego **sterownika**.

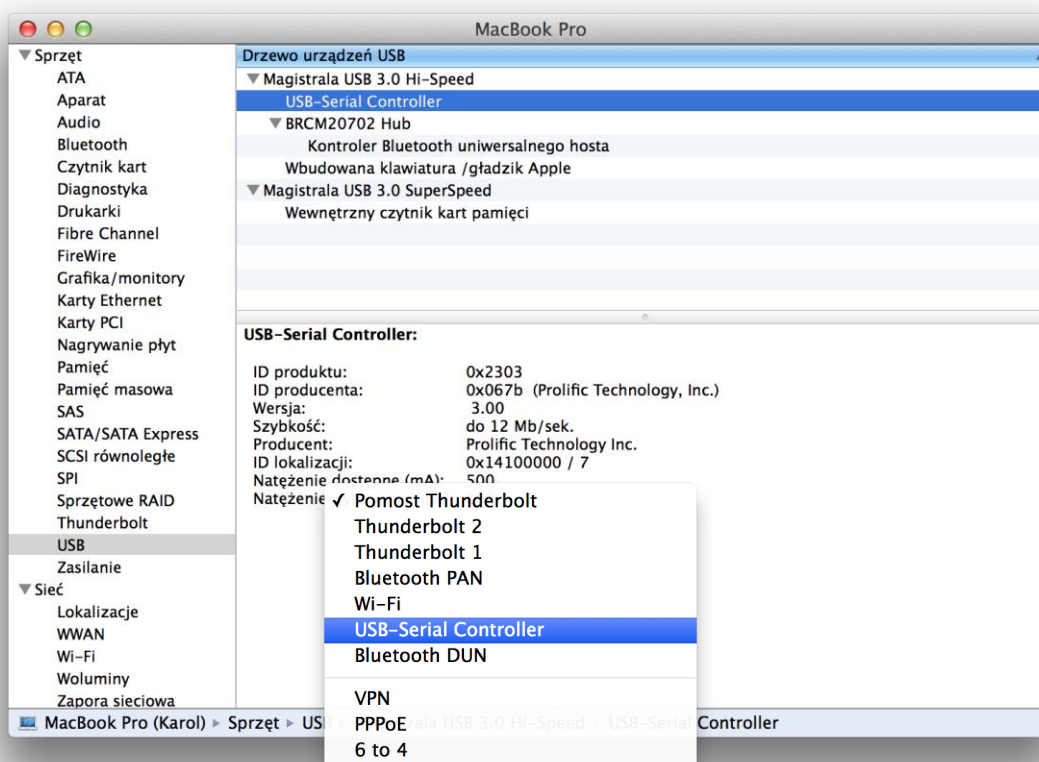
Jeśli Twoja drukarka fiskalna już w zestawie miała kabel USB, oznacza to, że została wyposażona we „wbudowaną” przejściówkę USB-SERIAL. Nie musisz zatem kupować już żadnych dodatkowych kabli/urządzeń. Jednakże ponieważ jest to przejściówka, aby z niej skorzystać, należy zainstalować odpowiedni sterownik.

Istnieje wielu producentów przejściówek. Jednakże większość z nich (w tym te zastosowane często przez producentów we wbudowanych przejściówkach) korzysta z chipu producenta **Prolific Technology Inc**. Dzięki temu możemy dla nich zainstalować jeden wspólny sterownik. Może się jednak zdarzyć, że Twoja przejściówka opiera się na rozwiązaniu innego producenta. Wówczas przedstawiona dalej procedura może nie zadziałać poprawnie. Wówczas na stronie producenta odszukaj odpowiedni sterownik lub kup przejściówkę zgodną z niniejszym opisem.

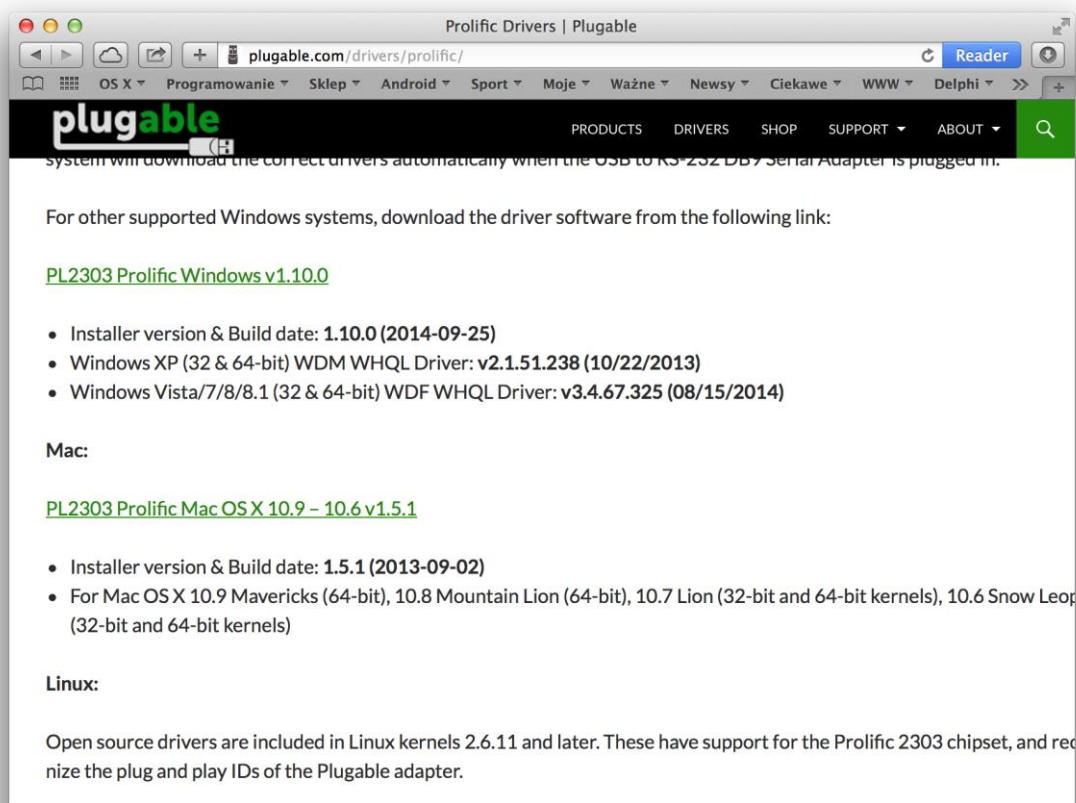
Procedura instalacji sterownika

1. Podłącz swoją drukarkę fiskalną do komputera za pomocą dostarczonego kabla USB lub przejściówki USB.

2. Kliknij w ikonę **Jabłuszka** w menu systemowym, a następnie wybierz **Ten Mac**. W oknie, które się pokaże, kliknij **Więcej informacji**, a następnie kliknij **Raport systemowy**. Pokaże się okno z informacją o konfiguracji Twojego komputera. Z listy po lewej odszukaj pozycję USB i kliknij ją. Po prawej stronie znajdzie się lista wszystkich urządzeń podłączonych poprzez USB. Jeśli Twoja przejściówka zostanie wykryta, możesz ujrzeć pozycję USB-Serial Controller. Wskaż ją myszką. Okno może wyglądać wówczas jak poniżej. W polu **Producent** widzimy, że system wykrył, kto jest producentem naszej przejściówki. W przykładzie poniżej jest to **Profilic Technology Inc**. Jeśli nie możesz odnaleźć żadnego analogicznego urządzenia u siebie, znaczy to, że Twoja przejściówka nie jest wykrywana i obsługiwana przez Twojego Maka.

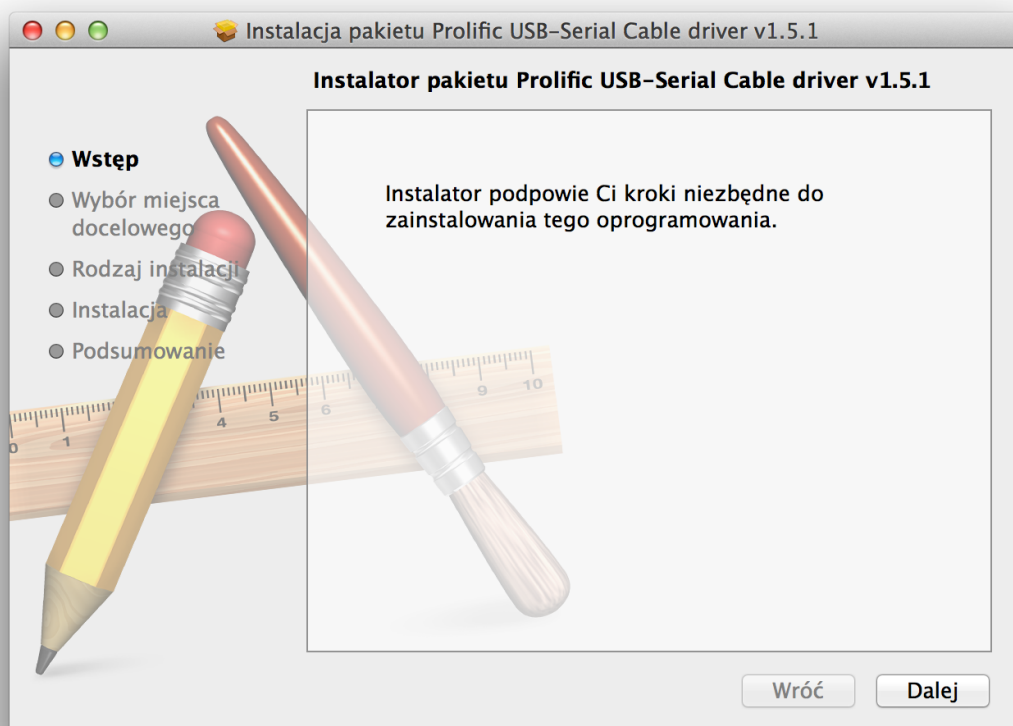
3. Odwiedź stronę <http://plugable.com/drivers/prolific/>. Odszukaj na niej plik sterownika dla systemu Mac oraz pobierz go. W chwili pisania tego podręcznika najnowsza wersja miała numer 1.5.1.

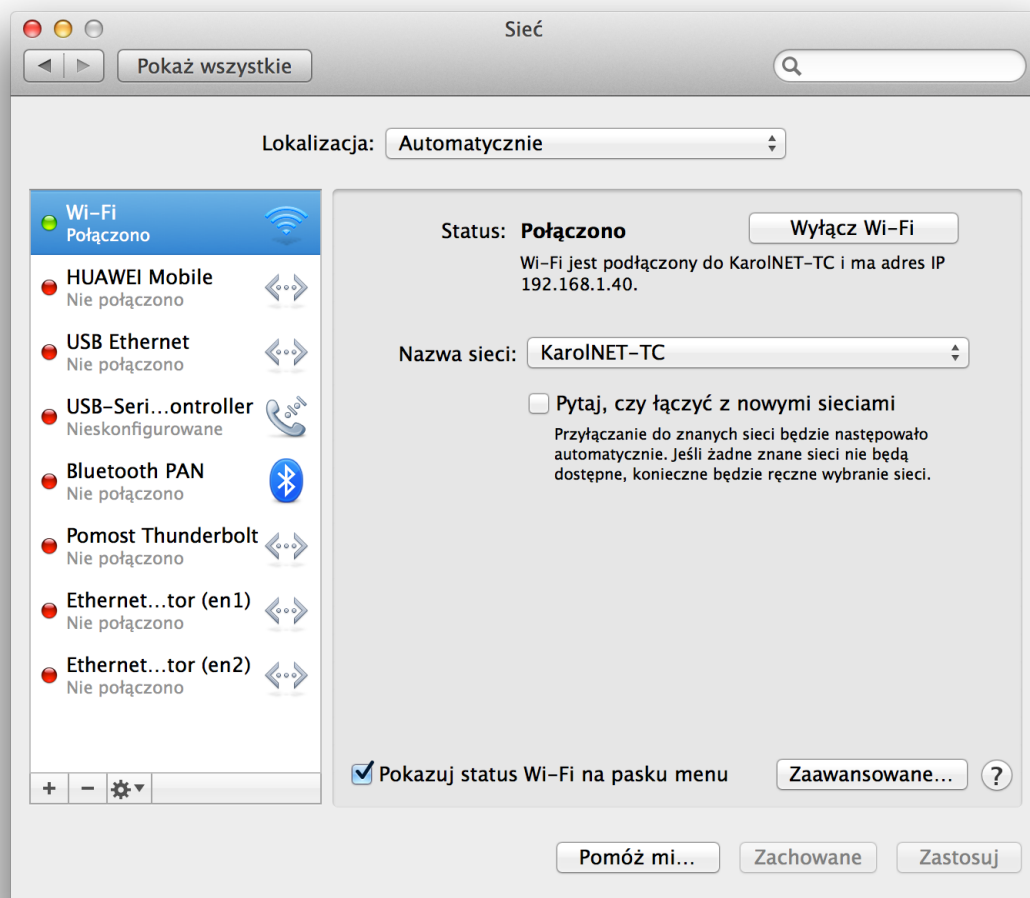
4. Po pobraniu paczki ze sterownikiem należy ją rozpakować. Odnajdziemy wówczas plik o nazwie **PL2303_MacOSX_v1.5.1.pkg** (lub analogiczny, różniący się numerem wersji). Klikamy go dwukrotnie lewym przyciskiem myszy, aby rozpocząć procedurę instalacji. **Uwaga!** Pobrany plik nie ma podpisu Apple, dlatego może nam się ukazać komunikat z informacją, że zabezpieczenia systemu blokują możliwość instalacji tego sterownika i nie będziemy mogli kontynuować instalacji. Należy wówczas zamknąć ten komunikat, kliknąć prawym klawiszem myszy ten plik i z menu, które się wówczas pokaże, wybrać **Otwórz**. Ponownie zobaczymy przytoczony

wcześniej komunikat, jednak tym razem znajdzie się w nim również przycisk umożliwiający kontynuowanie.

5. Postępujemy zgodnie z instrukcjami kreatora, klikając przycisk **Dalej**. W pewnym momencie możemy zostać poproszeni o wprowadzenie hasła administratora. Po zakończeniu instalacji klikamy przycisk **Uruchom ponownie** i ponownie uruchamiamy nasz komputer.
6. Po ponownym uruchomieniu komputera klikamy ikonkę **Jabłuszka** w menu systemowym i wybieramy pozycję **Preferencje systemowe**. Pokaże się okno preferencji, w którym klikamy **Sieć**. Okno powinno wyglądać podobnie do tego poniższego.

8. Jeśli w menu po lewej nie odnajdziemy pozycji USB-Serial Controller, klikamy ikonkę + widoczną w lewym dolnym rogu. Rozwinie się małe okienko z wyborem interfejsu. Wybieramy w nim interfejs USB-Serial Controller.
9. Zamykamy okno konfiguracji sieci i uruchamiamy aplikację MP. Po jej uruchomieniu i zalogowaniu się do swojej bazy wybieramy z menu **Opcje** pozycję **Urządzenia fiskalne**, następnie **Konfiguracja**. Wskazujemy **Wariant obsługi** na **Wbudowana obsługa urządzeń fiskalnych**. Pokażą się dwa pola pozwalające na wybór portu komunikacyjnego (lub urządzenia) oraz protokołu. Wybieramy właściwy port (z reguły będzie

to **/dev/cu.usbserial**) oraz protokół i klikamy **Sprawdź ustawienia**. Oprogramowanie MP połączy się z drukarką i wyświetli stosowny komunikat w zależności od tego, czy połączenie się powiedzie, czy też wystąpią jakieś błędy. Jeśli połączenie zostanie nawiązane poprawnie, możemy spróbować wydrukować paragon testowy klikając przycisk **Paragon testowy**.

Zakończenie

Niniejszy podręcznik nie wyczerpuje oczywiście wszystkich funkcjonalności, jakie oferuje oprogramowanie MP. Nie wyjaśnia także wszystkich zagadnień związanych z wystawianiem określonego typu dokumentów, wykonywaniem określonych czynności administracyjnych czy konfiguracyjnych. Będzie on jednak stale aktualizowany i uzupełniany. Kolejne wersje będzie można znaleźć zawsze w menu **Pomoc** programów MP po ich aktualizacji do nowszych wersji.

W przypadku wszelkich pytań, zapraszamy do kontaktu.

Sprzedaż

e-mail: sprzedaz@binsoft.pl

tel. (+48) 89 624 58 80

Pomoc techniczna

e-mail: pomoc@binsoft.pl

tel. (+48) 89 624 58 80